

Kézikönyv a FVR életéhez

Összeállította:

Várnai Jakab

Rendi engedéllyel

Könyv alakban kiadja:

Agapé Kft Ferences Nyomda és Könyvkiadó
1992.

6725 Szeged, Mátyás tér 26.

ISBN - 963 8112 00 X

Elektronikus kiadás a

Pázmány Péter Elektromikus Könyvtár

kiadásának átdoglozott és kibővített formája

Budapest, 2002

www.fvr.hu

Előszó

1989 tavasza a magyarországi ferences család életében is új hajítások ideje volt. Az adminisztratív korlátozások megszűnése a ferences család számban legnagyobb részének, a világi ferenceseknek is megadta az újraéledés lehetőségét. Rájuk is ugyanaz állt és áll, mint a legtöbb szerzetesi és világi közösségre: nem ott folytatni, ahol 1950-ben abbahagyták, hanem a jelenben újra figyelni Isten közösségalkotó és teremtő Lelkére.

A II. vatikáni zsinat a világiakra nézve is új szemléletet kívánt meghonosítani. Ennek elsajátítása csak cselekvően, következetesen és türelemmel történhet. A zsinat egyik kézzelfogható következménye a Ferences Világi Rend (azelőtt Harmadik Rend) új regulája, amelyet VI. Pál pápa 1978-ban hagyott jóvá, az előző regula eltörlésével.

Ez a kézikönyv tehát elsősorban a világi ferenceseknek akar segítséget nyújtani: azoknak, akik világi állapotukban megmaradva, laikus keresztény hivatásukat tudatosan élve, közösségileg szeretnék Krisztust követni Szent Ferenc példájára, és erre ígérettel kötelezik el magukat. Segíti azok munkáját is, akik ilyen közösségek mellett az asszisztens szerepét töltik be (ferences szerzetesek, egyházmegyés papok). Hangsúlyozom a FVR közösségi jellegét. Ez a kézikönyv sem egyéni lelki könyvnek vagy imakönyvnek készült, hanem közösségek életéhez kíván eligazítást adni.

Az I. rész a FVR 1978-as reguláját közli, mint a világi ferencesek alapdokumentumát. Szeretnék emlékeztetni arra, hogy a FVR közösségek életét az ún. konstitúciók és a szertartáskönyv részletesebben meghatározza. Ezek a FVR közösségeknél beszerezhetők. Ismeretük nyilván azok számára fontos, akik az elköteleződés útján már előbbre tartanak.

A II. rész témája a FVR, átfogó ismertetése. Tág háttérrel kívántam adni a regula megértéséhez, a világi rend jelenlegi felfogásához, értékeléséhez. Fő forrásaim azok a "levelek" voltak, amelyeket a ferences rend generális asszisztense küld Rómából negyedévenként. A generális asszisztens rendi szinten segíti az egyes helyi, területi és provinciai asszisztensek munkáját, így neki van talán a legjobb rálátása a FVR testvéri közösségek működésére. Írásai ezt az általános tapasztalatot tükrözik, és a magyar viszonyokra is jól alkalmazhatók. Az itt ismertetett felfogás irányadó jellegű ugyan, de a hozzá való igazodás elvárható a FVR, életében, mert azt akartuk összegyűjteni, ami e rendkívül sokszínű, szabad és a Lélek iránt fogékony közösségek életében mégiscsak közös.

A III. rész 24 témára bontva anyagot ad a FVR, közösségek képzéséhez. Az itt olvasható szemelvények mellett természetesen más irodalmat is lehet használni, igazodva a FVR, szellemének három alappillérehez: a Szentírás, a ferences források és az egyház mai tanítása. Ne feledjük, hogy a szemelvények pusztán elolvasása nem meríti ki a képzés fogalmát a FVR-ben. Az anyagot fel kell dolgozni, át kell elmélkedni és közösségben megbeszélni.

A ferences világi közösségek élete, elkötelezettségük, odaadásuk, keresztény bátorságuk változtatja majd ezeket az oldalakat a Lélek erejében holt betűből élő valósággá.

Várnai Jakab kisebb testvér

I. rész

A Ferences Világi Rend Regulája

VI. Pál pápa, örök emlékezetül

A Szeráfi Pátriárka (*Seraphicus Patriarcha*), Szent Ferenc életében és dicsőséges halála után is nemcsak arra indított sokakat, hogy az általa alapított szerzetescsaládban szolgáljanak Istennek, hanem a hívek sokaságát is vonzotta arra, hogy elkötelezzék magukat teljes mértékben, ahogy csak világi életük lehetővé teszi. Valóban, elődünk, XI. Piusz szavaival: "Úgy tűnik, hogy nem volt senki, akiben az Úr Krisztus képe és az evangéliumi életforma nagyobb hasonlósággal és kifejezőbben felragyogott volna, mint Ferencben. Őt, aki a Nagy Király hírnökének nevezte magát, joggal mondták második Krisztusnak, mert személyével kortársai és az eljövendő századok elé Krisztus képét állította. Ezért él ma is szemünk előtt, és élni fog az egész utókor számára." (Rite Expletis kezdetű enciklikájából, 1926. április 30., AAS, [18] 1926, p. 154.) Ma is, amikor mindenütt a könnyelműség tanai ütnek fel fejüket, és olyan törekvések erősödnek meg, amelyek az embert eltávolítják Istentől és a természetfeletti valóságoktól, örömmel állapíthatjuk meg, hogy a ferences karizma igen élő marad az egyház és az egész emberi közösség javára. A négy ferences család tíz év alatt példás kutatással és közös munkával dolgozott Szent Ferenc Harmadik Rendje, vagy, ahogy most nevezik, Szent Ferenc Világi Rendje új reguláján. Ezt a vállalkozást a mai idők változásai és a II. vatikáni egyetemes zsinat ilyen irányú útmutatásai és biztatásai tették szükségessé. A munka végeztével a Ferences Rendek generálisai arra kérték minket, hogy hagyjuk jóvá az így összeállított regulát. Néhány elődünk, s közülük legutóbb XIII. Leó példájára szívesen döntöttünk úgy, hogy kedvező választ adjunk erre a kérésre. A Szerzetesek és Világi Intézmények Szent Kongregációjának - mely gondosan megvizsgálta a jelenlegi szöveget - véleményét kikértük, és mi magunk is figyelmesen mérlegeltünk mindent. Bízunk abban, hogy a csodálatos assisi ember által meghirdetett életprogram új lendületet kap ettől és új virágzásnak indul. Érett megfontolás után és a tárgy teljes ismeretében ezen levelünkkel jóváhagyjuk és apostoli hatalmunknál fogva megerősítjük Szent Ferenc Világi Rendjének ezt a reguláját, és megadjuk neki apostoli jóváhagyásunk hatályát, feltéve, ha a szöveg megfelel a Szerzetesek és Világi Intézmények Szent Kongregációjának levéltárában őrzött eredeti szövegnek, melynek első szavai így szólnak: "a lelki családok között", utolsó szavai pedig: "a Konstitúciókkal megegyezésben." Ugyanezen levelünkkel apostoli hatalmunknál fogva érvénytelenítjük az előző regulát, melyet egykor Szent Ferenc Harmadik Rendje Regulájának neveztek. Azt akarjuk, hogy a jelen dokumentum tartós hatályú legyen, és hogy mind a jelenben, mind a jövőben betartassék, minden ellenkező körülmény ellenére.

Kelt Rómában, Szent Péter sírjánál, apostoli pecsétünkkel hitelesítve, 1978. június 24-én, pápaságunk 16. évében.

+ Jean Villot bíboros államtitkár

Loco + Sigillii prot. 352241

(A.A.S. 70 [1978], 454-5.0.;
Acta Ordinis F. M.
nov.-dec. 1978. 362-363. o.)

Ferences Világi Rend Regulája

Előszó: Szent Ferenc buzdítása a bűnbánó testvérekhez és nővérekhez

Az Úr nevében

AKIK BŰNBÁNATOT TARTANAK

Mindazok, akik szeretik az Urat teljes szívből, teljes lélekkel és elmével és minden erővel (vö. Mk 12,30) és úgy szeretik felebarátjukat mint önmagukat (vö. Mt 22,39); és gyűlölik testüket bűneikkel és vétkeikkel együtt; és magukhoz veszik a mi Urunk Jézus Krisztus testét és véréjét; és a bűnbánat méltó gyümölcseit hozzák: Ó milyen boldogok és áldottak azok a férfiak és nők, amíg így cselekszenek és ezekben kitartanak, mert megnyugszik rajtuk az Úr lelke (vö. Iz 11,2) s lakóhelyet és szállást készít náluk magának (vö. Jn 14,23). És fiai lesznek a mennyei Atyának (vö. Mt 5,45), akinek cselekedeteit megteszik, jegyesei, testvérei és anyja a mi Urunk Jézus Krisztusnak (vö. Mt 12,50). Jegyesei akkor leszünk, amikor a Szentlélek által a mi Urunk Jézus Krisztussal egyesül a hívő lélek; testvérei akkor, amikor az Atyának akaratát teljesítjük, ki a mennyekben van (vö. Mt 12,50), s anyja akkor, amikor az isteni szeretet s tiszta és őszinte lelkiismeret által szívünkben és testünkben hordozzuk őt (vö. 1Kor 6,20) és szent cselekvéssel, melynek példaként kell mások előtt világoskodnia, világra szüljük őt (vö. Mt 5,16). Ó, mily dicsőséges, szent és felemelő dolog magunkénak vallani az Atyát az égben! Ó mily szent, vigasztaló és gyönyörűsége a tudat, hogy jegyesünk van! Ó mily szent, kedves, jóleső, alázatos, békét árasztó, édes és szeretetre indító és mindenekfölött kívánatos gondolat, hogy olyan testvérünk és fiunk van, mint a mi Urunk Jézus Krisztus, aki életét adta az ő juhaiért (vö. Jn 10,15), és imádkozott az Atyához, mondván: Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben (Jn 17,11), kiket nekem adtál a világban; tieid voltak és nekem adtad őket (Jn 17,6). És az ígéket, melyeket nekem adtál, átadtam nekik, és ők valóban elfogadták és elhitték, hogy tőled jöttem ki, és felismerték, hogy te küldtél engem (Jn 17,8). Én őértük könyörgök és nem a világért (vö. Jn 17,9). Áldd és szenteld meg őket (Jn 17,17). És én értük szentelem magamat (vö. Jn 17,19). De nemcsak értük könyörgök, hanem azokért is, akik a szavukra hinni fognak bennem (Jn 17,20), hogy ők is eggyé legyenek szentelve (vö. Jn 17,19), amint mi is (Jn 17,11). És akarom, Atyám, hogy ahol én vagyok, ők is velem legyenek, hogy lássák az én dicsőségemet (Jn 17,24) a te országodban (Mt 20,21). Amen.

AKIK NEM TARTANAK BŰNBÁNATOT

Mindazok a férfiak és nők, akik nem bűnbánatban élnek és nem veszik magukhoz a mi Urunk Jézus Krisztus testét és véréjét, hanem bünt bűnre halmoznak, testük rossz kívánságai és vágyai után járnak, tett ígéreteiket elhanyagolják, testükkel a világnak, érzéki vágyaiknak s e világ múltó gondjainak és

aggodalmainak s ezen élet gondjainak élnek, az ördög kísértésének áldozatai és egyben fiai és cselekedeteinek utánczóik (vö. Jn 8,41). Vakok ők, mert nem látják az igazi világosságot, a mi Urunk Jézus Krisztust. Az ilyenekben nem lakozik lelki bölcsesség, mert nincs meg bennük az Isten Fia, az Atya igazi bölcsessége. Az ilyenekre áll az Írás szava: minden bölcsességük odalett (Zs 106,27) és átkozott, aki parancsaitól eltér (Zs 118,21). Látják, világosan felismerik, tudják és cselekszik a rosszat és szántsándékkal elveszítik lelküket. Ti vakok, kiket ellenségeitek, azaz a test, a világ és az ördög rászedtek, lássátok be, hogy a testnek édes a bűn elkövetése, de keserű az Isten szolgálata, mert az Úr evangéliumi szava szerint minden véték és bűn az emberi szívből jön és sarjad ki (vö. Mk 7,21.23). És sem ezen a világon, sem az eljövendőn semmit sem mondhattok a magatokénak. Mert vélitek ugyan, hogy a világ múló javait még soká élvezhetitek, de csalódtok, mert eljön a nap és az óra, melyre most nem gondoltok, s melynek jövetelét nem tudjátok és nem sejtitek; a test megbetegszik és a halál közeleg és így múlik ki keserű halállal. És bárhol, bármikor és bármilyen körülmények közt elégtétel nélkül, halálos bűnben hal meg az ember, - már aki adhatna, de nem ad elégtételt - az ördög ragadja ki lelkét testéből; mégpedig olyan szorongattatás és kínok közepett, hogy arról csak annak lehet fogalma, akinek része van benne. Minden vagyon és hatalom és tudomány, amiről gondolták, hogy az övék (vö. Lk 8,18), elvételük tőlük (Mk 4,25). Vagyonukat rokonaikra és barátaikra hagyják. Azok pedig elvették és szétosztották maguk közt s a végén mondták: "Átkozott legyen a lelke; többet is adhatott és szerezhetett volna számunkra, mint amennyit szerzett." Testét pedig megemészti a férgek. Így tehát testüket és lelküket egyaránt elvesztik ebben a rövid életben, alászállnak a pokolba, hol vég nélkül gyötörtetnek. Mindazokat, akikhez ez a levél eljut, kérjük arra a szeretetre, amely az Isten, hogy fogadják isteni szeretettel és jóakarattal ezeket a mi Urunk Jézus Krisztus fent leírt illatos ígét és akik nem tudnak olvasni, gyakran olvastassák fel maguknak; és őrizték meg magukban szent közreműködéssel mindvégig, mert ezek lélek és élet (Jn 6,64). És azok, akik ezt nem teszik, azoknak számot kell adniuk az ítélet napján (vö. Mt 12,36) a mi Urunk Jézus Krisztus ítélszéke előtt (vö. Róm 14,10).

I. FEJEZET: A FERENCES VILÁGI REND (FVR)¹

1. pont

Az egyházban a Szentlélek által életre keltett lelki családok között,² a ferences család magában foglalja Isten népének azon laikus, szerzetes és papi tagjait, akik felismerik magukban a Krisztus követésére szóló hivatást Assisi Szent Ferenc nyomdokain.³

Különböző formákban és módokon, de életközösségben és kölcsönös egymásrahatásban óhajtják megtestesíteni a Szeráfi Atya karizmáját ma az Egyház életében és küldetésében.⁴

2. pont

E családon belül sajátos helye van a Ferences Világi Rendnek, amely Úgy mutatkozik be mint egy, az egész világon elterjedt, szervezett katolikus testvéri közösség, amely nyitva áll minden keresztény előtt.

Ennek a Rendnek testvérei és nővérei a Szentlélektől indítva saját világi állapotukban akarják megvalósítani a szeretet tökéletességét, és fogadalommal kötelezik el magukat arra, hogy az Evangélium szerint éljenek Szent Ferenc példájára és az Egyház által elismert regula segítségével.⁵

3. pont

Ennek a regulának az a célja, hogy a Ferences Világi Rendet a mai világ adottságai között az Egyház igényeihez és elvárásaihoz igazítsa, mint ahogy ezt megtették folyamatosan az 1221-es "MEMORIALE PROPOSITI" óta a különböző regulák, melyeket IV. Miklós és XIII. Leó pápa hagytak jóvá. Ennek a regulának a magyarázata a Szentszékre tartozik, konkrét megvalósítása pedig az általános konstitúciókra és az egyes közösségek statútumaira.

II. FEJEZET: AZ ÉLETFORMA

4. pont

A világi ferencesek regulája és élete ez: megtartani a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumát, követve Assisi Szent Ferenc példáját, aki Krisztust választotta az Istennel és az emberekkel való életének inspirálójául.⁶

Krisztus - az Atya szeretetének ajándéka - az Út, mely az Atyához vezet, ő az igazság, melybe a Szentlélek vezet be minket, ő maga az élet, s ő azért jött, hogy ezt az életet bőven adja.⁷

A világi ferencesek mindent megtesznek, hogy az Evangéliumot gyakran olvassák, és hogy az Evangélium igazságait az életbe ültessék át, mindennapi életüket pedig újra meg újra az Evangéliumhoz mérjék.⁸

5. pont

Kutassák Krisztus eleven és hatékony jelenlétét testvéreikben, a Szentírásban, az Egyházban és a liturgikus cselekményekben. Eucharisztikus életükben az a hit indítsa és vezesse őket, mely szent Ferencet arra készítette, hogy ezeket írja: "Ebben a világban Isten Szent Fiából nem látok egyebet, mint az ő Szent Testét és Véré".

6. pont

A keresztség által, melyben meghaltak és feltámadtak Krisztussal, az Egyház élő tagjaivá lesznek, és fogadalmuk révén most még szorosabban kapcsolódnak hozzá. Krisztust életükkel és szavukkal hirdetve úgy járjanak az emberek között, mint küldetésének tanúi és eszközei.

Szent Ferencről indítatva és vele együtt az Egyház megújítására kaptak meghívást. Ezért elkötelezik magukat, hogy egységben élnek a pápával, a püspökökkel, a papokkal, a bizalom szellemétől áthatott olyan dialógusban, amely nyitva áll apostoli kezdeményezésekre.⁹

7. pont

Mint "bűnbánó testvérek és nővérek",¹⁰ éppen hivatásuk értelmében, az Evangélium életerejétől áthatva, gondolatvilágukat és cselekedeteiket Krisztuséhoz alakítják annak a gyökeres belső változásnak az útján, amelyet az Evangélium "megtérésnek" nevez, és amelyet az emberi gyöngeség miatt naponta újra kell kezdeni.¹¹

A megújulás útján a kiengesztelődés szentsége a Mennyei Atya irgalmának kiváltságos jele és ugyanakkor kegyelem forrása.¹²

8. pont

Jézus az Atya igazi imádója, Ezért példájára az imádságot és az elmélkedést tegyék életük és cselekedeteik lelkévé.¹³

Vegyenek részt az Egyház szentségi életében, főleg az Eucharisztia újra átélve Krisztus életének titkait, és kapcsolódjanak be az Egyház által ajánlott liturgikus imák valamelyikébe.

9. pont

Ferenc különös szeretettel viseltetett Szűz Mária, az Úr alázatos szolgálóleánya iránt, aki mindig kész volt az Úr ígét befogadni és hívásait követni. Őt rendelte lelki családja oltalmazójául és szószólójául.¹⁴ A világi ferencesek azzal fejezik ki az Úr Édesanyja iránt lángoló szeretetüket, hogy tökéletesen utánozzák készséges lelkületét és bizalommal, figyelmesen imádkoznak.¹⁵

10. pont

Jézus megváltó engedelmességével egységben, aki akaratát Atyja kezébe helyezte, hűségesen töltsék be állapotuknak megfelelő kötelességeiket az élet különböző körülményei között.¹⁶ Kövessék a szegény és keresztfeszített Krisztust, tanúságot téve róla még a nehézségek és üldözések közepette is.¹⁷

11. pont

Krisztus az Atyában bízva maga és Édesanyja számára a szegény és alázatos életet választotta¹⁸,

ugyanakkor a teremtett világ iránt értékelő és tisztelő figyelmességet tanúsított. A világi ferencesek igaz lelkiülettel, ragaszkodás nélkül használják az ideigvaló dolgokat, amikor anyagi igényeiknek eleget tesznek, tudatában lévén, hogy az Evangélium szerint csak kezelői a rájuk bízott javaknak Isten gyermekei javára.

Így a nyolc boldogság szellemében, "vándorként és jövevényként" az atyai ház felé vezető Úton igyekezzenek megtisztítani szívüket minden birtoklási és uralkodási vágytól.¹⁹

12. pont

Mint az eljövendő világ tanúi, Hivatásukhoz hűségesen azon legyenek, hogy a szív tisztaságát megszerezzék, hogy így szabadon szerethessék Istent és testvéreiket.²⁰

13. pont

Az Atya minden emberben Fia vonásait látja, aki elsőszülött a sok testvér között.²¹ Ugyanígy a világi ferencesek alázatos szívvel és emberségesen fogadjanak minden embert, mint az Úr ajándékát²² és Krisztus képe mását.

A testvériség átérzése örvendezőkké teszi őket, s képessé arra, hogy magukkal egyenlőnek tekintsenek minden embert, főleg a legkisebbeket, akik számára próbáljanak a Krisztus által megváltott teremtményekhez méltó életfeltételeket teremteni.²³

14. pont

Hivatásuk arra szólítja fel őket, hogy minden jóakarátú emberrel együttműködve egy testvéribb és evangéliumibb világot építsenek, hogy eljőjjön Isten országa. Annak tudatában, hogy "aki Krisztust, a tökéletes embert követi, maga is egyre emberebbé válik", gyakorolják feladataikat hozzáértéssel és a keresztény szolgálat szellemében.²⁴

15. pont

Egész életük, bátor egyéni és közösségi kezdeményezéseik által legyenek jelen és vegyenek részt az igazságosság előmozdításában, különösen a közélet területén és ne habozzanak ezért elkötelezni magukat konkrét, és hitükkel összeegyeztethető formában.²⁵

16. pont

Úgy értékeljék a munkát, mint ajándékot és mint eszközt, amely által részt vehetnek a teremtésben, a megváltásban és az emberi közösség szolgálatában.²⁶

17. pont

Családjukban a békeesség, a hűség és az élet tiszteletének ferences szelleme szerint éljenek arra törekedve, hogy mindezekben a Krisztusban már megújult világ jele legyenek.²⁷

Különösen a hitvesek, akik a házasság szentségének kegyelmeiből élnek, tegyenek tanúságot a világban Krisztusnak egyháza iránti szeretetéről. Minden gyermekük egyéni hivatására figyelve, nyitottan egyszerű keresztény nevelés által, örvendezve járják végig velük együtt az emberi és lelki fejlődésük útjait.²⁸

18. pont

Tiszteljének minden élő és élettelen teremtményt, mert azok "jelentést hordoznak a Fölséges Istenről".²⁹ Azon legyenek, hogy a velük való visszaélés kísértését elkerülve eljussanak az egyetemes testvériség ferences felfogására.

19. pont

Mint a béke hordozói, érezzék kötelességüknek azt újra meg újra megteremteni. Keressék párbeszédben az egység és a testvéri egyetértés útjait, bízva az emberben élő isteni mag jelenlétében, valamint a szeretet és a megbocsátás átalakító hatalmában.³⁰

Mint a tökéletes boldogság hírnökei, minden körülmények között azon fáradozzanak, hogy másoknak örömet és reménységet adjanak.³¹

A Feltámadt Krisztus adja meg nővérünknek, a halálnak igazi értelmét; mint a Feltámadott tagjai, derűs lélekkel várják az Atyával való végleges találkozást.³²

III. FEJEZET: A TESTVÉRI ÉLET

20. pont

A Ferences Világi Rend különböző szintű testvéri közösségekből áll: helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi csoportokból, amely testvéri közösségek mindegyike erkölcsi személynek számít az egyházon belül.³³ Az ebben a regulában és a konstitúciókban előírt normák szerint kapcsolódnak egymáshoz és alkotnak egységet a különböző szintű testvéri közösségek.

21. pont

Különböző szinteken a közösséget a tanács és a miniszter (vagy elnök) vezeti, akiket a fogadalmas tagok választanak a konstitúciók szerint.³⁴

Ez az egy időre szóló megbízatás a közösség és minden egyes tag szolgálatát, a felelősség vállalását és a rendelkezésre állást jelenti.

A testvéri közösségek maguknak adnak belső szerkezeti felépítést tagjaik és a vidék igényeihez igazodva, az illetékes tanács és a konstitúciók felügyelete, illetve irányítása mellett.

22. pont

A Helyi Testvéri Közösséget hivatalosan kell megalapítani, amely az egész Rend alapsejtje lesz, és látható jele az egyháznak, amely szeretetközösség. Ez a közösség legyen a tagok számára az egyházas érzület elmélyítésének és a ferences hivatás kibontakoztatásának kiváltságos helye, és legyen a világban való apostolkodásuk éltetője.³⁵

23. pont

Aki Felvételét kéri a Ferences Világi Rendbe, forduljon a Helyi Testvéri Közösséghez. Az új testvérek felvétele a tanácsra tartozik.³⁶

A Rendbe való belépés lépcsőfokai: a initiatio (befogadás), azután a legalább egyéves képzés ideje, majd ígéretekkel (fogadalom) a regula szerinti életre.³⁷ Ez a haladás és fejlődés egyébként kell, hogy nyomot hagyjon az egész testvéri közösség életmódján is. Ami a fogadalomhoz megkívánt korhatárt és a Rendhez való tartozás külső jelét illeti,³⁸ a helyi statútumokban rögzített normákhoz tartsák magukat.

A fogadalom természeténél fogva végleges.³⁹

Azok a testvérek és nővérek, akik sajátos nehézségekkel küzdenek, testvéri párbeszédben tárgyalják meg ügyeiket a helyi közösség tanácsával. Ez a tanács az illetékes a közösség tagjainak felvételét, illetve elbocsátását illető minden kérdésben a konstitúciók előírásai szerint.⁴⁰

24. pont

Hogy a Rend tagjai között megerősödjék a közösség, a tanács rendszeresen szervezzen összejöveteleket és gyakori találkozásokat nemcsak a Világi Rend, hanem más ferences csoportok tagjaival is, főleg a fiatalokkal. Keresse a legmegfelelőbb eszközöket, hogy a tagok fejlesszék ferences és egyházi életüket, és egyre testvéribb életet éljenek.⁴¹ Ez a communio (közösség) az elhunyt testvérekkel és nővérekkel is fönnáll, az értük felajánlott imádságok által.⁴²

25. pont

A testvéri közösség életéhez, vagy az istentisztelethez, a karitatív és apostoli tevékenységhez szükséges mindenféle kiadásokhoz a testvérek és nővérek anyagi lehetőségeiknek megfelelően járuljanak hozzá. A Helyi Testvéri Közösségek pedig vegyenek részt a különböző szinten működő tanácsok kiadásaiban.⁴³

26. pont

Az egység és a kölcsönös felelősség konkrét jeleként a meghatározott szintű tanácsok - a konstitúciók szerint - lelki segítségük céljából kérjenek alkalmas és felkészült szerzeteseket a négy

ferences szerzetescsalád elöljáróitól, akikkel a világi testvéri közösség évszázadok óta kapcsolatban van.

Hogy előmozdítsák a hűséget a ferences karizmához és ehhez a regulához, és hogy a testvéri közösség élete nagyobb segítséghez jusson, a miniszter vagy elnök, tanácsával egyetértésben, kérjen az illetékes szerzetesi elöljárótól rendszeres lelkipásztori vizitációt,⁴⁴ az illetékes szintű elöljárótól pedig testvéri vizitációt, a konstitúcióknak megfelelően.

"És, ha valaki megtartja ezeket, a mennyben teljék be a magasságbeli Atya áldásával, a földön pedig teljék be az ő szeretett Fiának áldásával, a vigasztaló Szentlélekkel, az ég minden erejével és az összes szentekkel."

(Szent Ferenc áldása a Végrendeletből)

Jegyzetek a Regulához

1 Más néven Ferences Világi Testvéri Közösség vagy Ferences Harmadik Rend (TOF).

2 LG 43

3 XII. Piusz beszéde a III. Rendiekhez 1956.VII.1.

4 AA 4m

5 702,1 kánon (CIC 1927)

6 vö. 1Cel 18;115

7 Jn 3,16; 10.10, 14,6

8 AA 30h

9 VI. Pál beszéde a III. Rendiekhez 1971.V.19. III.

10 TOF I. regulája

11 LG 8; UR 4; Poenit., Praeamb.

12 PO 18,b

13 AA 4abc

14 2Cel 198

15 LG 67; AA 4

16 LG 41

17 LG 42b

18 1LHív 5

19 Róm 8,17; LG 7;4

20 Int 16; 2LHív 70

21 Róm 8,29

22 2Cel 85; 2LHív 26; 1Reg 7,13

23 1Reg 9,3; Mt 25,40

24 LG 31; GS 93

25 AA 14

26 GS 67,2; 1Reg 7,4; 2Reg 5,1

27 XIII.Leó regulája II,8

28 LG 41e; AA 30bc

29 1Cel 80

30 XIII.Leó regulája II,9; 3Társ 14;58

31 Int 21; 1Reg 7,15

32 GS 78,1-2

33 687. kánon (CIC 1927), 313. kánon (CIC 1983)

34 697. kánon (CIC 1927), 309. kánon (CIC 1983)

35 XII. Piusz beszéde a III. Rendiekhez 1956.VII.1, 3

36 694. kánon (CIC 1927), 307.1 kánon (CIC 1983)

37 TOF I. regulája, 29-30

38 1Cel 22
39 TOF I. regulája, 31
40 696. kánon (CIC 1927), 308. és 316.2 kánon (CIC 1983)
41 697. kánon (CIC 1927), 309. kánon (CIC 1983)
42 TOF I. regulája, 23
43 TOF I. regulája, 30
44 TOF II. regulája, XVI.fej.

Rövidítések

CIC = (Codex Iuris Canonici) Az Egyházi Törvénykönyv

Zsinati dokumentumok

AA = (Apostolicam Actuositatem) Határozat a világi hívek apostolkodásáról

GS = (Gaudium et Spes) Lelkipásztori konstitúció az egyház és a mai világ viszonyáról

LG = (Lumen Gentium) Dogmatikai konstitúció az egyházzól

PO = (Presbiterium Ordinis) Határozat a papi szolgálatról és életről

UR = (Unitatis Redintegratio) Határozat az ökumenizmusról

Szent Ferenc írásai és a ferences források

1Cel = Celanói Tamás első életrajza Szt. Ferencről

2Cel = Celanói Tamás második életrajza Szt. Ferencről

3Társ = (Legenda Trium Sociorum) A három társ legendája

1Reg = (Regula non Bullata) A meg nem erősített regula

2Reg = (Regula Bullata) A megerősített regula

2LHív = A hívőkhöz írt levél, 2. változat

Int = Szent Ferenc Intelmei

II. rész

A Ferences Világi Rend Ismertetése

1. Mi a ferences eszmény?

A ferences eszményt fr. Barsi Balázs OFM néhány gondolatával próbáljuk röviden összefoglalni. Ezek egyik előadásából származnak, melyet 1989. február 3-án tartott Budapesten, a magyarországi lelkiségi mozgalmak első országos konferencián:

Mi a ferences lelkiség lényege?

Először is egy új istenkép. Ferenc a "bőrén" tapasztalja meg, hogy Isten Atya! Nem felülről lehajló feudális úr, nem a keresztes háborúk Istene, hanem alázatos. Ferenc megdöbbenve ismerte fel a Megtestesült Igében Grecciótól (Betlehem) az Alvernáig (Golgota), hogy Isten alázatos. Közösségét ez a látomás határozza meg. Az előljárók szolgák, az alattvalók urak, de mind testvérek. Kora társadalmának és Egyházának egyoldalú piramis-képletét nem bírálja, nem lázad ellene, de a maga számára azt a hivatást kapja, hogy az Atya gyermekeként a magát kiüresítő Fiút kövesse a Lélek erejében. Ha valaki az mondja: testvér, akkor feltételezi, hogy van közös atya. Az ateista humanizmus alapján soha nem lehet egyetemesen testvéri világot alkotni, mert hogyan lennének az emberek testvérek, ha nincs Atyjuk.

Tehát mi mind testvérek vagyunk. Ferenc nem akarta látni a fától az erdőt. A konkrét, előtte álló testvér soha nem a közösség egyetlen százaléka, hanem csoda, szentséges titok. Egy ferences kutató kimutatta, hogy Ferenc összefoglaló értelemben soha nem használja a közösség szót, de még a fraternitas, "testvéri közösség" szót sem, mint ahogy sokan megteszik, hogy aztán egy elvont fogalom nevében az egyént elfelejtsék. Anyai szeretettel, vagyis konkrét gondoskodással kell egymás felé fordulni.

A testvéri kapcsolatokat a minoritas, vagyis a szolgáló szeretet jellemzi! Ferenc felfedezi, megérti, hogy Isten szeretetének a minores a kiváltságosai. Egyéb gondja sincs, mint hogy mindig lent maradjon, kicsi maradhasson és szolgálhasson, mert Istennek "úgy tetszett", hogy a kicsiknek nyilatkoztassa ki az Evangéliumot. A minoritásnak csak egyik aspektusa a szegénység. Nem a leglényegesebb. A minoritás jelent alázatot, aktív teljes szolidaritást a marginalizáltakkal stb.

Végül új kapcsolat a teremtéssel. A mai ember egyoldalúan viszonyul a világhoz. Uralkodni akar rajta és meggondolatlanul kihasználja. Ferenc Isten egyetemes atyáságának és az Ige megtestesülésének komolyba vételével új kapcsolatba jutott a világgal: testvéri kapcsolatba. Mert a világ nem natura, és nem "adottság", hanem teremtés: vagyis Isten ajándéka. A semmi fölött kimondott epiklézis által szentségi jele az Igének.

Lássuk most néhány támpontot a ferences lelkiség kicsit bővebben kifejtéséhez Genevičve Allaire és Jean-Pierre Rossi könyve alapján (Des Laics dans l'Église. La Fraternité Séculière de Saint Francois. Paris 1987. "Laikusok az egyházban - Szt. Ferenc Világi Testvérisége". 89-125. old.)

1.1 Élni az evangéliumot

"A világi ferencesek regulája és élete ez: megtartani a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumát, követve Assisi Szent Ferenc példáját." (FVR regula 4.)

Szt. Ferenc világi testvéreinek és nővéreinek életszabályát alapvetően az a hatalmas vágy adja, hogy teljes életet éljenek. Nyitottan, ahogy egy virág fogadja a nap fényét és melegét. Élni! Minden

nappal egészen szembenézni. Énekelni a hajnal hasadását, mint egy új világ hívását. Befogadni a gyöngédséget mindazok arcáról, akikkel találkozunk. Nem elégedni meg a szavakkal, hanem fölfedezni, hogy Isten leginkább a megvetettekben és elhagyottakban köt szövetséget az emberrel.

Hirtelen vagy fokozatosan, de eljutsz a belső meggyőződésre, akárcsak Szt. Ferenc, hogy az Evangélium egy élő személy: Jézus Krisztus, akitől kedvet lehet kapni az élethez. Az Evangéliumot élni nemcsak azt jelenti, hogy hozzáigazítod életedet egy tanhoz, szabályhoz vagy törvényhez, mégha az isteni is, és nem is csak azt, hogy egy példászerű életet utáznál, hanem hogy KÖVETED Jézus Krisztust, aki előtted jár, és az élet teljessége felé vezet. Mozgalmas út. Előre be nem látható útvonal. Naponta új teremtés. Az Evangéliumot élni: rátenni egész életedet történelmünk egy hallatlan eseményére, amelyről Szt. Márk evangélista tömören, de nagyszerűen tudósít: Jézus Galileába ment és ott hirdette Isten evangéliumát: "Beteljesedett az idő, és már közel van az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumban!" Jézus Krisztusban a szeretet uralma valósul meg, ezért mindenkire közel tud kerülni. Akárcsak Szt. Ferenc, testvérei és nővérei is úgy tartják, hogy élni azt jelenti: megnyitni szívünket az Evangélium előtt, Jézus előtt, aki az élet fejedelme, forrása, teljessége. Szeretni, ahogy ő szeretett, hogy életünk legyen.

Vesd össze az Evangéliummal arckifejeződésedet, ítéleteidet, érzelmeidet, reagálásaidat, véleményeidet. Az Evangéliumtól odamész az élethez, az élettől pedig az Evangéliumhoz, fáradhatatlanul. Az egész egyházzal együtt kitartasz a figyelemben a Szentlélek iránt, Krisztus jelenléte és működése iránt az emberi történelemben, kitalálsz, felfedezed, hogyan akar napról napra köztünk élni.

"Megtérésének kezdetén Ferenc egy időre visszavonult a világtól és a kereskedéstől, és azon volt, hogy Jézus Krisztust minél bensőségebben a szívébe zárja." (1Cel 6)

"És miután testvéreket adott mellém az Úr, senki sem mutatta meg nekem, mit kell tennem, hanem ezt ő, a Magasságbeli nyilatkoztatta ki nekem, hogy a szent Evangélium szerint kell élnem." (Végr 14)

"Halála előtt Ferenc az ég felé tárta karjait, és magasztalta Krisztusát, mivel már minden terhétől megszabadulva szabadon szárnyalhat feléje. Hogy pedig megmutassa, mindenben hű követője Krisztusának, Istenének, ő is mindvégig szerette testvéreit és fiait, akiket kezdettől fogva szeretettel ölelt magához. Ezért sorra magához szólította körülötte álló fiait, vigasztaló szavakkal enyhítette halálán érzett bánatukat, és atyai melegséggel Isten szeretésére buzdította őket. Azután beszélt nekik a türelemről és a szegénység megtartásáról, főleg pedig a szent Evangéliumnak mindenek fölé helyezéséről." (2Cel 216)

1.2 Az egyház élő tagjai

"A keresztség által, melyben meghaltak és feltámadtak Krisztussal, az egyház élő tagjaivá lesznek, és fogadalmuk révén most még szorosabban kapcsolódnak hozzá." (FVR regula 6.)

A Lélek egyre inkább egyesíti s ugyanakkor sokszínűségben gazdagítja a hívőket az egyházban, amely nem "monolitikus", hanem "szimfonikus". A bőségnek ez a sokfélesége jól illusztrálja, hogyan fogta fel Szt. Ferenc az Anyaszentegyházat: az a kiváltságos hely, ahol lassan ki kell rajzolódnia az egyetemes testvériségnek, mely képes megélni a kommuniót, a testvéri egységet a különbözőségben. Szt. Ferenc, ez a karizmatikus újtó, egész életén át megdöbbenő tisztelettel veti alá magát az egyháznak, amely szemében mindig az Isten Népe marad, minden gyöngesége ellenére. Itt hirdetik ugyanis Jézus Krisztus üdvösségét és itt hagyományozzák át az evangéliumot. Szilárdan ragaszkodik a maga eredeti karizmájához és az egyházhoz egyaránt. Még akkor is, ha ez a kettős hűség néha megfeszíti. Hite képessé tette, hogy ezt az egyházat föntségével és nyomorúságaival, elnehezüléseivel és újjászületéseivel együtt elfogadja.

Az egyház a közöttünk és általunk továbbélő Krisztus. Jelzi az Atya szeretetét az emberek iránt, és egybegyűjti mind a nemzeteket. Nekünk, akik az egyház tagjai vagyunk keresztségünk révén,

- össze kell forrnunk az Atya szeretetének üdvözítő tervével,
- ennek érdekében részt kell vállalnunk Krisztus szenvedéséből övéi egységéért, hogy higgyjen a világ,
- táplálnunk kell az egyház életével és imájával való egységünket a szentségek és a liturgia által,
- nyitottnak és tettrekésznek kell lennünk az egyház és a világ igényeire; a Szentlélek vezetése alatt a magunk helyén konkrétan elkötelezni magunkat és merész kezdeményezéseket tenni,
- az apostoli lelkület tudatában, melyet Szt. Ferencről az ő családjában való részesedéssel örököltünk, sugározni kell magunk körül az ő szegény, egyszerű és örömteli szeretetét Krisztus iránt és az egyház szolgálatában.

"A keresztre feszített Krisztus képe, amire még nem volt példa, festett ajkaival beszélni kezdett, és nevéen szólítva magához intette őt: "- Ferenc - mondotta -, menj és állítsd helyre hajlékomat, mert mint látod, romokban hever!" ... Utána serényen hozzálátott a parancs második felének teljesítéséhez is, és nekifogott a nagy munkának, templom restaurálásának. Mert ámbátor az isteni parancs szava az Egyházra vonatkozott, melyet Krisztus saját vérén szerzett, nem emelkedhetett egyszerre a legmagasabb fokra, hanem lépésről lépésre kellett az anyagtól a szellemhez emelkednie." (2Cel 11)

"(A pápa úrnak ugyanis) úgy tetszett, mintha a lateráni bazilika összeomlani készülne; ekkor egy szerzetes, egy alacsony termetű és jelentéktelen emberke, nekivetette hátát, és megvédte a templomot az összedőléstől. "Valóban, mondotta magában a pápa, ez az az ember, aki tevékenységével és tanításával fenn fogja tartani az egyházat." (2Cel 17)

"Írd, hogy megáldom összes testvéreimet, a szerzetben élőket és az ezután következőket, egészen a világ végéig. Mivel azonban gyöngeségem és fájdalmaim miatt nem tudok beszélni, csak röviden, ebben a három mondatban adom tudtára akaratomat minden testvéremnek. Nevezetesen, hogy áldásom és végrendeletem emlékeztetének jeléül mindig szeressék egymást; azután mindig szeressék és őrizték meg úrnőnket, a szent szegénységet; és végül mindig legyenek hűségesek az Anyaszentegyház előjárói és minden klerikusa iránt és legyenek az ő alattvalóik." (A Sienában készített végrendelet)

1.3 Megtérés

"Gondolatvilágukat és cselekedeteiket Krisztuséhoz alakítják annak a gyökeres belső változásnak az útján, melyet az Evangélium 'megtérésnek' nevez" (FVR regula 6.)

Az Evangélium szerinti élet szüntelenül újakezdett megtérésre hív fel bennünket, mely önzésünket összedönti és új életre segít. Általa meghalunk magunknak, hogy újjászülessünk a Szentlélekben és Őt hagyjuk működni magunkban. Ilyen átalakulást egyedül Isten tud végbevinni. Ő indítja akaratomat, hogy cselekvően elfogadjuk ezt a működést.

Az adott helyzetek és a hétköznapi döntések útvesztőjében szüntelen alkalmat találsz erre az átalakulásra.

Szent Ferenc a leprásnak adott csókkal lépett a megtérés útjára: nekünk is át kell gondolnunk, milyenek emberi kapcsolataink, főleg a leginkább semmibe vett és ellenszenves emberekkel. Megtérésünk úgy valósul meg, hogy ezeket a hétköznapi kapcsolatokat a szeretetben éljük meg.

Szívesen választott bűnbánati gyakorlatunk legyen annak a fáradságnak az elfogadása, amit a munka, az apostoli tevékenység, az önzetlen szolgálat és a fájdalmas megpróbáltatások okoznak. Viszont gyöngeségünket is napról-napra megtapasztaljuk. Az Atya megbocsátása megőrzi bennünk a bátorságot, hogy végbevigyük az ő művét. Ennek a folyamatos megújulásnak kitüntetett jele a kiengesztelődés szentsége. Ferenc megtérése egyetlen átalakulás, ami egy életformában teljesedik ki: az időtlenségre nyitott szellem tudatos döntése az időben élő testben válik valóra. Az újakezdést

Istentől tanuljuk, aki szüntelenül újat teremt. Krisztus mennybemenetelével nem lépett ki a történelemből. Most is új dolgokat teremt a Lélek által. A lelki életben: makacsul megújulni a tökéletes mértékre.

"Ferenc - mondotta szívében az Úr -, ha meg akarsz engem ismerni, a testi és hiábavaló dolgoktól fordulj a lelkiek felé, tanuld meg édesnek érezni a keserűt, és vesd meg magadat, mert akkor megfordul a dolgok rendje, és amit csak mondok neked, mind-mind tetszeni fog." És azonnal erős ösztönzést érzett magában, hogy az isteni parancsnak eleget tegyen, és azon melegében hozzálátott a dolog kipróbálásához. Ferenc a világ összes szerencsétlenjei és nyomorékjai közt a leprásoktól irtózott legjobban. És, íme, egy napon, amikor Assisi határában lovagolt, éppen egy leprás jött vele szembe. Bár nagy undort és félelmet érzett magában, mégis, nehogy a kapott parancs és a tett eskü megszegőjének tűnjék fel, rögtön leszállt lováról, és odalépett hozzá, hogy megcsókolja. Mikor azután a leprás alamizsnát kérőleg feléje nyújtotta kezét, nemcsak pénzt adott neki, hanem csókot is nyomott a kezére. (2Cel 9)

"Az Úr a következő módon mutatta meg nekem, Ferenc testvérnek, hogyan kezdjem el a bűnbánattartást: míg bűnökben éltem, nagyon keserves volt számomra a bélpoklosok látása. És maga az Úr vezérelt közéjük és én irgalmasságot cselekedtem velük. És amikor eltávoztam tőlük, az, ami előbb keserves volt számomra, átváltozott testem és lelkem édességére. Utána egy kevés ideig még vártam; azután elhagytam a világot." (Végr 1-3)

"Égett tehát a szertelen vágytól, hogy újra előről kezdhesse a pályáját; szeretetének lángoló hevében és örvendező reménykedésében azt tervezte, hogy végső nyomorúságra jutott testét megint a régi szolgálat alá fogja. Ezért minden ápolás okozta akadályt elhárított magától, és minden emberi tekintetből következő ellenvetést elnémított. Mikor betegségére való utalással régi buzgalmának mérséklését ajánlották neki, ő ezt mondta: "Testvérek, kezdjünk már szolgálni a mi Urunknak és Istenünknek, mert eddig édeskevés, jóformán semmi haladást nem tettünk." Egy pillanatra sem képzelte, hogy már célhoz ért, és mint a szent megújulás terveinek fáradhatatlan szövögetője, sohasem adta fel az újrakezdés reményét. Újra vissza akart térni a leprások ápolásához és az emberek megvetésének kereséséhez, amint azt hajdan tette. (1Cel 103)

1.4 Ima és elmélkedés

Jézus az Atya igazi imádója, ezért példájára az imádságot és az elmélkedést tegyék életük és cselekedeteik lelkévé. (FVR regula 8.)

Keresni Istent, a szeretet tüzét, az égő csipkebokrot a világ szívében és életünk mélyén.

Megismerni őt a szeretett, szemlélt, igéjében hallgatott és kimondott Jézus Krisztusban.

Felismerni őt jelenlétének nyomaiban és jeleiben az emberi élet valóságai között.

Énekelni a reményt, mely ígéreteiből fakad.

Kitenni magunkat csöndben az ő jelenlétének, ahogy a virág a nap felé fordul.

Imádkozni életünket és élni imánkat.

Az Isten Fia, amikor Szűz Máriától megszületett, egészen a mi emberi állapotunk részese lett. Feltámadása után ő lett a "végső" ember, a Fő, akiben minden ember egyesül. Szemléled, hogyan élt Anyjával egyszerű életet az emberek között; hogyan tárta fel nekünk Isten szívét; hogyan szeretete mindvégig testvéreit; hogyan maradt köztünk, mint élő. Imád abból fakad, hogy szereted és szemléled ezt az arcot. Így tanuld meg szeretni emberi hivatásodat, s érted meg annak fönségét. A keresztségi kegyelem hatása alatt Krisztus egész életeden át egyre mélyebbre von be az ő húsvéti

titkába, összegyűjti népét, hogy felajánlja az Atyának. Ennek a kommuniónak az Eukharisztia szentsége a legkiválóbb jele. Keresztény életed eköré rendeződik, napi utadon ez táplál, szeretetednek ez az állandó forrása.

Ferencsel együtt felfedezed, hogy Isten egészen jó, minden jónak forrása, és te is szeretni akard az Urat a szív alázatában és egyszerűségében, s imádni akard őt lélekben és igazságban. Időt szakítasz minden nap az imádságra, pillanatokat szerzel napod során, hogy Istennel találkozhass...

Az egész világ, benne saját életed följánlásával feltárod az Atyának a dicséretben és hálaadásban az emberek harcait, szenvedéseit, reményeit; a mindegyikünk szívében működő szeretetének csodáit.

"Nagyon vigyázzunk tehát, testvéreim, valamennyien, nehogy valami jutalom, munka vagy segítség ürügyén elveszítsük, vagy az Úrtól elfordítsuk elménket és szívünket. Tehát szent szeretettel mely maga az Isten kérve kérem összes testvéreimet, a minisztereket éppúgy, mint a többieket, hogy elhárítva minden akadályt és félretéve minden gondot és aggodást, amennyire csak tudják, tiszta szívvel és tiszta lélekkel szolgálják, szeressék, imádják és tiszteljék az Úristent, mert ő mindenekfölött ezt kívánja tőlünk. Készítsünk tehát neki ott mindig hajlékot és tartózkodási helyet, mert ő a mindenható Úristen, Atya, Fiú és Szentlélek." (1Reg 22,25-27)

"Sokszor anélkül, hogy ajkait mozgatta volna, magában imádkozott, és azzal, hogy külső érzékeit befelé összpontosította, lelkét szinte az égig való szárnyalásra képesítette. Így minden tehetségét és érzését arra az egy dologra irányította, amit éppen kért az Úrtól, és nem is annyira imádkozó (embernek), mint inkább imádságnak látszott." (2Cel 95)

1.5 Mentesen minden birtoklási és uralkodási vágytól

"Így a nyolc boldogság szellemében, 'vándorként és jövevényként' az atyai ház felé vezető úton igyekezzenek megtisztítani szívüket minden birtoklási és uralkodási vágytól." (FVR regula 11.)

Mivel szent Anyjával együtt Krisztus azt választotta, hogy érettünk szegénnyé legyen ezen a földön, vágyakozol követni őt szegénységében, szeretni őt a szegényekben, harcolva mindenféle nyomorúság ellen.

Megtanulsz mindent Isten ajándékaként fogadni, hálás és szabad szívvel. Vigyázol, hogy semmit se tarts vissza önzően magadnak, igyekszel visszaadni az Atyának mindazokat a javakat, amelyeket ő ad nekünk, megosztva azt testvéreiddel. Nem azt keresed, hogy uralkodj az embereken, sem hogy kiszolgálójuk légy, hanem a "szolga" lelkületébe helyezed magad, az Úr példájára. Nem táplálsz magadban semmilyen felsőbbrendűségi érzést. Felismered, hogy az ember Isten tervében működik közre, amikor a földi (anyagi, tudományos, kulturális, szellemi) javakat használja. Ebből veszed ki részedet, ügyelve, hogy használd ezeket és ne a haszon legyen döntéseid mozgató rugója.

Nem úgy viselkedsz, mint aki tulajdonos, hanem mint aki tisztelettel használja a rábízott javakat. Azon munkálkods, hogy ezek elosztása minél egyenlőbb legyen, s mindenkinek kibontakozására, fejlődésére és szabadulására szolgáljanak. Teljes szolidaritást vállalsz embertársaidal, akik a jelen világot építik, szem előtt tartva, hogy így az eljövendő világot készítjük elő, ahol minden emberi várakozásunk betelik. Az evangéliumi szegénység által lelkedben megmaradsz zarándoknak, aki az Élők Földje felé halad. Krisztus szenvedett és meghalt a világ életéért. Az ő nyomdokait akard követni, s minden erődből harcolsz a gonosz ellen. Magadra veszed mindazt a szenvedést, bukást, üldöztetést, ami az Evangéliumban gyökerező döntéseidből fakad.

Ferenc a minoritas szót választotta, a "szegény testvér" helyett pedig a "kisebb testvér"-t, hogy értésünkre adja: itt nem az anyagi értelemben vett végletes szegénység forog kockán, hanem az alázat, a szív szegénysége, úgy, hogy az ember teljesen a mennyei Atya kezébe és testvérei szolgálatára adja magát.

"Minden jót a fölséges és hatalmas Úristennek adjunk vissza, és ismerjük el, hogy minden jó az övé; neki adjunk hálát mindenért, akitől minden jó származik. Legyen minden a fölséges és hatalmas, igaz és egyedülvaló Istené; neki adassék és őt illesse minden tisztelet és tisztesség, minden dicséret és áldás, minden hálaadás és dicsőség, mert minden jó az övé és ő az egyedül jó." (1Reg 17,17-18)

"A szegények atyja, a szegény Ferenc, mindenben a szegényekhez igazodott, és nehezen tudta elviselni, hogyha magánál szegényebb emberrel találkozott; természetesen nem hiú dicsőségvágyból, hanem kizárólag részvétekből. És jóllehet egyetlen hitvány és durva öltözéssel is beérte, sokszor ezt is kész volt megosztani egy-egy szegénnyel. Hogy mint a szegények leggazdagabbja valahogyan segíteni tudjon a szegényeken, télvíz idején merő könyörületből elvárta evilág gazdagjaitól, hogy egy-egy köpennyel vagy bundával szolgáljanak neki. És mikor ezek örömeit teljesítették, amit a boldogságos atya kívánt tőlük, rendszerint ezt mondta nekik: Csak azzal a feltétellel fogadom el tőletek, hogy semmi körülmények közt nem kívánjátok vissza. Mihelyt azután szeme elé került az első szegény, túlaradó örömmel kanyarította nyakába az ajándékba kapott ruhadarabot." (1Cel 76)

1.6 Egy testvéribb és evangéliumibb világot építeni

"Hivatásuk arra szólítja fel őket, hogy minden jóakarátú emberrel együttműködve egy testvéribb és evangéliumibb világot építsenek." (FVR regula, 14.)

Minden emberben, akármilyen és akárhonnan is való, testvért ismersz fel, akit az Úr adott neked. Mindenkihez azzal a biztos tudattal lépsz oda, hogy tud adni valamit neked. Törekszel igazi tiszteletet tanúsítani az ember iránt, akármilyen is. A kölcsönösség és az osztozás alapján fogadod el és érzel iránta. Különösen figyelsz azokra, akiket mindenki kitagad és senki sem szeret. Megtanulod felfedezni a jót minden emberben és elámulsz rajta. A testvéri szeretet minden csíráját felfedezed és növekedni segíted a közösségekben, ahol élsz. Mindenkiel szövetségre lépsz, hogy testvéribb világot építs, nyíltan elfogadsz minden emberi szolidaritást és azokat keresztény módon vállalod. Minden jóakarátú emberrel dolgozol azon, hogy a népek megértsék egymást és egységre jussanak, harcolsz az egyetemes testvériség akadályai ellen: a javak igazságtalan elosztása, az elnyomás és igazságtalanság, a gyűlölet, az erőszak és a háború ellen.

"Nem csoda, hogy akit a szeretet ereje a teremtmények testvérévé tett, azt Krisztus szeretete még szorosabb kötélekkel fűzte azokhoz, akik a Teremtő képmását viselték magukon. Azt szokta mondani, hogy a lelkek üdvözítésénél nincs semmi életbevágóbb feladat, és újra meg újra utalt arra, hogy Isten Egyszülött Fia egyedül a lelkekért kegyeskedett keresztre feszíttetni magát. Innét fakadt kitartása az imádságban, fáradhatatlansága a prédikálásban és túlzása a példaadásban. Nem tartotta volna magát Krisztus igazi barátjának, ha nem szerette volna a lelkeket, kiket Krisztus oly nagyon szeretett" (2Cel 172)

"Vajon ki viselte gondját alattvalóinak úgy, mint Ferenc? Állandóan az ég felé emelte karjait az igazi izraelitákért, és magáról egészen megfélemezve kizárólag testvéreinek üdvösségére gondolt. Odaborult az isteni Felség lába elé, lelki áldozatot mutatott be fiaiért, és kikényszerítette Istentől, hogy jót cselekedjék velük. Aggódó szeretettel viseltetett a kisdédnyáj iránt, mely nyomába szegődött, nehogy a világról való lemondása után a mennyországot is elveszítse. Úgy érezte, hogy kirekesztve marad a mennyei dicsőségből, ha a gondjaira bízottakat is, akiket lélek szerint nagyobb fájdalommal szült, mint annak idején anyjuk test szerint, el nem vezérli oda." (2Cel 174)

1.7 A béke hordozói

"Mint a béke hordozói, érezzék kötelességüknek azt újra meg újra megteremteni. Keressék párbeszédben az egység és a testvéri egyetértés útjait, bízva az emberben élő isteni magjelenlétében, valamint a szeretet és a megbocsátás átalakító hatalmában." (FVR regula, 19.)

Mint Ferenc, te is tudod, hogy Isten arra hívott: vidd el az embereknek békéje üzenetét.

Megoldást keresel a konfliktusokra, melyek szemed előtt zajlanak. Kinyilvánítod, hogy a háború minden formája ellen vagy.

Nem engeded magadat bezárni a kiút nélküli ellenségeskedésbe, hanem új megoldásokat keresel a párbeszédben és a szeretet erejében, vállalva az elkerülhetetlen ütközéseket.

Tudatában annak, hogy az emberek közti feszültségek gyakran az igazságtalan életfeltételekből és az erőszak helyzeteiből adódnak, a békéért való cselekvésedben első helyre teszed az ideigvaló dolgok mindenki számára igazságosabb rendjét. Hagyod, hogy Isten megtisztítsa szívedet a gőg, a rosszindulat, az erőszak minden formájától, s hogy betöltsön a Szentlélekkel, a béke forrásával. Így élhetsz egyetértésben, és így léphetsz oda tiszta szívvel az emberekhez, ami arra hívja fel őket, hogy ők is részt kérjenek a Béke Istenének életéből, örömeiből, gyöngédségéből és szeretetéből.

"Krisztus vitéz katonája, Ferenc, bejárta a városokat és falvakat, és nem az emberi bölcsesség meggyőző szavaival, hanem tudással és a Lélek erejével hirdette Isten országát és prédikálta a békességet." (1Cel 36)

"A Szentséges Szűz Mária, a mi Istenünk és Urunk Jézus Krisztus Anyja, és Szent Ferenc, vezérünk és atyánk közbenjárására világosítsa meg lelki szemünket és igazítsa lábunkat annak a békességnek az útjára, mely minden értelmet meghalad. Ezt a békét hirdette és hozta a mi Urunk Jézus Krisztus és ezt hirdette meg újra Szent Ferenc Atyánk is. Minden beszédének elején és végén a békéről szólt, minden köszöntésében békét kívánt, szemlélődésében mindig az elragadtatás békéjét áhította." (Szt. Bonaventura: A lélek zarándokútja Istenbe, Előszó)

"Boldogok a békességszerzők, mert Isten fiainak hivatnak. Isten szolgálja mindaddig nem láthatja, mennyi türelem és alázatosság lakozik benne, amíg minden kedve szerint történik. Amikor eljön az idő, hogy akiknek kedvében kellene járniok, ellenére cselekszenek, amennyi türelmet és alázatosságot mutat akkor, annyi lakozik benne és nem több." (Szt. Ferenc 13. Intelme)

1.8 Az öröm és remény hírnökei

"Mint a tökéletes boldogság hírnökei, minden körülmények között azon fáradozzanak, hogy másoknak örömet és reménységet adjanak." (FVR regula, 19.)

Ferenc egyik karizmája, hogy az Evangélium énekelni kezd ajkain. A nyugtatókat és drogokat szedő mai társadalom fülébe is szokatlan dallamokat ültet el. Habókos ez a koldus, aki a komor pápai

udvar színe előtt táncra perdül és dalra fakad? Nem, csak egy keresztény, aki éli, amit hisz. Nála énekszó lesz a Credóból, amit olyan gyakran mondunk szomorúan és egyhangúan. Ő felfedezi, hogy a kereszténységgel az öröm áradt szét a földön. Általa az Élő tör be közénk, aki a Húsvét hajnala óta új életet kínál elámult testvéreinek a lélekben, a békében, a megbocsátásban. Az öröm Isten ajándéka, a feltámadt Krisztus Lelkének gyümölcse.

Ez tehát nem elégedett lelkiállat vagy jó emésztés kérdése. Nem olcsó szólás: "mindenki szép, mindenki jó!". Ez annak tapasztalata, aki szeret és aki tudja hogy szeretik úgy, ahogy van; a hívőé, aki tudja hogy irgalomból megmentették és megszabadították a rossz és a halál sorsszerű végzetétől. Az öröm az a tudat szívünk mélyén, hogy Isten gyöngédsége ott van mindenkinek az életében. Ez a bizonyosság a legkeményebb megpróbáltatásban is, hogy az élet és a szeretet végül is győz.

Szent Ferenc, testvérei és nővérei is a húsvéti, ragyogó és örömteli Krisztusba vetik hitüket. Számukra Isten a forrása minden örömnél: "Te vagy az öröm, a mi reményünk és örömünk!" A megnyílás Isten felé jelenthet-e mást, mint megnyílást az örömről? Isten ingyenes szeretetét ízlelik és ünneplik, így keresztények ők. A világegyetem teremtésének, történetének, az emberi világ felszabadításának forrása nem más, mint a teremtő és megváltó Szeretet ingyenessége. Micsoda öröm tölt el, amikor ezt felfedezed! Ferencet is ez töltötte be. Szemébe néz a leprásoknak és szemébe néz Krisztusnak, s fölfedezi, hogy csak a szeretet éltet. Csak ez teszi az embert emberré, személlyé, az isteni élet részesévé, örvendezővé. Ferenc testvérei és nővérei befogadják Istennek ezt az ingyenes szeretetét, a szent Evangélium kincsét és Krisztus Lelkének ajándékait. Megértik, hogy a Boldogságok Krisztusát követni öröm. Szüntelenül hallják szavait: "Azért jöttem, hogy életük bőségben legyen. Ahogy az Atya szeretett engem, úgy szerettelek én is titeket. Azért mondom ezt, hogy az én örömöm legyen tibennetek, és örömtök teljes legyen" (Jn 10,10; 15,9- 11). Ilyen örömhírt az ember nem tud magában tartani.

Ferenc ma is küldi testvéreit és nővéreit a mindennapok útjára, hogy éljék és hirdessék az Evangéliumot, mint örömhírt minden ember számára. A testvéri közösségek öröme Krisztusból fakad és Krisztushoz vezet. Öröm résztvenni Krisztus megváltó tetteiben és küzdelmében az ember teljes felszabadításáért. Öröm odamenni azokhoz, akik éheznek és szomjaznak a gyöngédséget, barátságot és igazságosságot. Hiszen ők térítenek meg minket a szeretetre, vezetnek ki önmagunkból, hogy szeretetünk ingyenes legyen. Isten részt ad öröméből: a teremtő szeretetből.

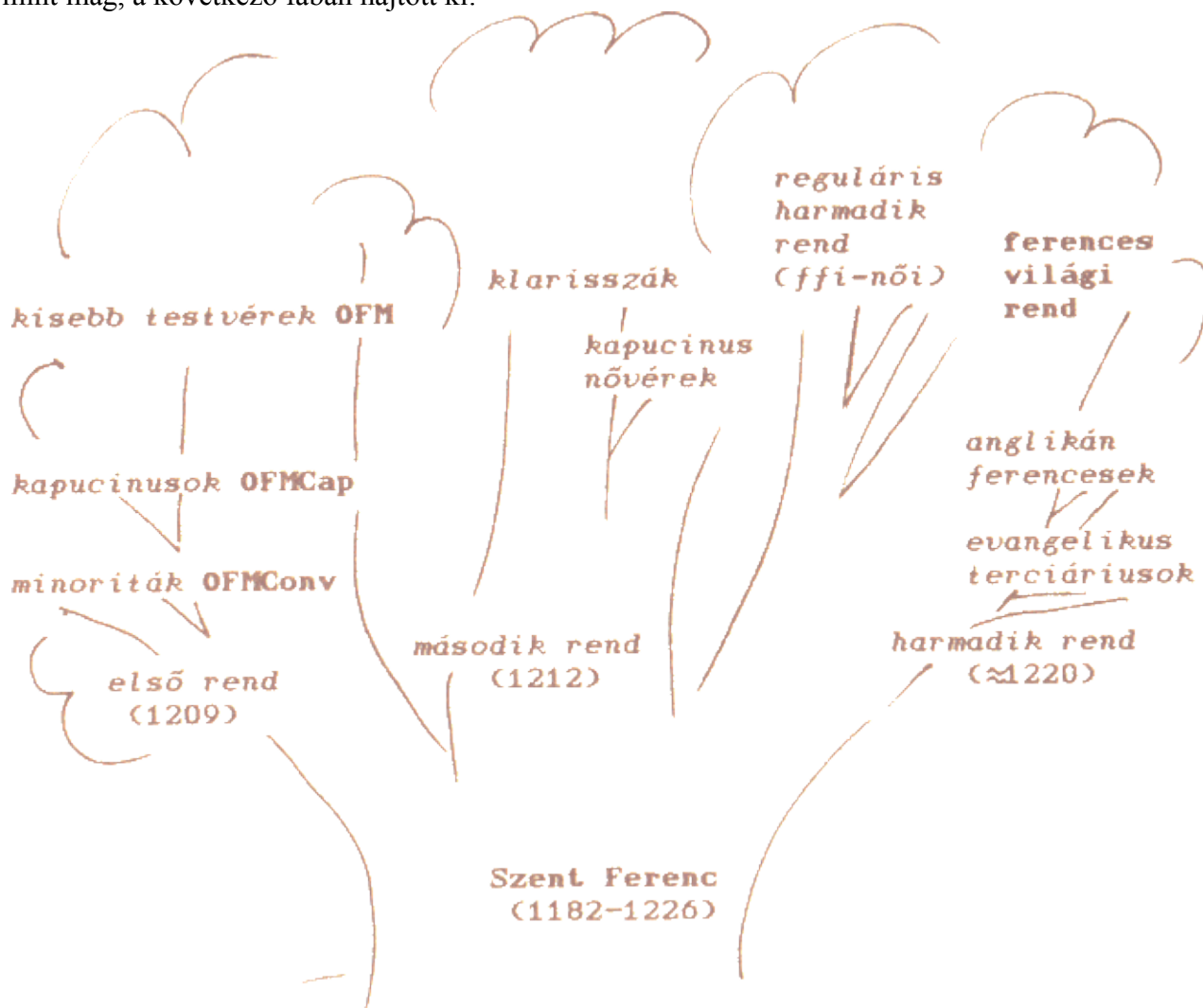
Az evangéliumi öröm egy testvéri cselekedet. Hiszen meghívás a reményre és az életre. Testvéremnek, férjemnek, feleségemnek, gyermekeimnek, szomszédomnak, munkatársamnak szüksége van az én örömömről, hogy élhessen, ahogy nekem is az övékre.

"Milyen szeretettől lángolt Ferenc és testvérei, Krisztusnak ezek az új tanítványai! Mennyire szerették a testvéri életet! Amikor útközben találkoztak, mennyire fölébe kerekedett minden más érzésnek a lélek szerinti szeretet, amely egyedül képes megalapozni a testvéri közösséget! Megölelték egymást, együtt beszélgettek és nevettek, fesztelenül, jószándékkal, figyelmesen, kedvesen és higgadtan, egyesülve eszményükben, készen a fáradhatatlan szolgálatra." (1Cel 38)

"Szentünk azt tartotta, hogy az ellenség ezer ármánya és cselvetése ellen legjobb gyógyszer a lelki öröm. Ezt szokta mondani: "Az ördög akkor örül legjobban, ha Isten szolgájában sikerül kioltania a lelki örömet. Állandóan port hord magával, melyet a lelkiismeret legkisebb részén is be tud csempészni, és homályba tudja vele vonni az ész világos látását és az élet tisztaságát egyaránt. De ha lelki öröm tölti el a szívet, akkor hiába ontja halálos mérget a kígyó. Ha ellenben szomorúságra hajló, csüggeteg és levert a lélek, könnyen búskomorságba merül, vagy pedig hiú örömeik keresésére tér át." Ezért a Szent különös igyekeztet fordított arra, hogy szíve mindig vidám maradjon, s megőrizze a lélek kenetét és az öröm olaját. A rosszkedv gonosz betegségétől a lehető legnagyobb gonddal óvakodott, és ha csak futólag is érezte közeledését, menten imádságba merült." (2Cel 125)

2. Mi a ferences "család"

Megismerkedtünk Szent Ferenc sajátos lelki ajándékával: karizmájával. Ezt az ajándékot nem pusztán Ferenc kapta Istentől. Ebben Isten ajándékozta meg egyházát. Ez az ajándék olyan gazdag, hogy csak egy egész család tudja teljes szépségében felmutatni. A történelem során Ferenc élménye, mint mag, a következő fában hajtott ki:

első rend (kb. 35.000 fő)

- * kisebb testvérek OFM
- * kapucinusok OFM Cap
- * minoriták OFM Conv

második rend (18.000 fő)

- * klarisszák
- * kapucinus nővérek

Szabályozott Harmadik Rend (kb. 200.000 fő):

- * Több mint 2000 férfi és női kongregáció

Ferences Világi Rend (kb. 460.000 fő)

2.1 Az egyes ágak és reguláik

Az első rendekhez közé valójában négy szervezeti egység, négy "rend" tartozik: A kisebb testvérek (OFM), a minoriták (OFMConv) és a kapucinusok (OFMCap), valamint a Szabályozott Harmadik Rend (TOR). Az első három követi Szent Ferenc III. Honóriusz pápa által jóváhagyott Reguláját (Regula Bullata, 1223). A TOR férfi szerzetesek közösségeiről alább szólunk.

Szent Klára közösségét először Szent Ferenc személyes példája és az evangélium, majd néhány pápai regula szabályozta. Élete végén ő maga ír regulát, a Kisebb Testvérek regulája és a San Damianóban folytatott élet alapján. Bemutatja a rend bíboros protektorának, Raynaldus bíborosnak, akik 1252-ben jóváhagyja. Ő azonban többre vágyik. Amikor 1253 augusztusának első napjaiban IV. Ince pápa maga jön el meglátogatni őt, összeszedi maradék erejét és kéri tőle a jóváhagyást az általa írt regulára. Az eredmény nem várat magára. Augusztus 9-én egy testvér elszalad San Damianóba, a végleges jóváhagyással a kezében. Másnap hajnalban Klára, bevégezve földi küldetését, elmegy és csatlakozik Krisztushoz és Ferenchez. 1893-ban felnyitják koporsóját, ahol a Szent testét takaró ruha redői közt megtalálják a végleges regula eredeti példányát, melyet IV. Ince írt alá, s amelyet Klára halála előestéjén kapott kézhez.

A FVR részére VI. Pál hagy jóvá regulát 1978-ban.

A Szabályozott Harmadik Rendek vezetőit is arra vezette zsinat útmutatása, hogy hozzájárassanak az 1927-es Regula átdolgozásához. 1979-ben olyan fokú megegyezésre jutottak, hogy felállítottak egy nemzetközi bizottságot, amelynek a végleges szöveget 1982-re kellett elkészítenie. Három fontos feladata volt: a) visszatérés a rendalapító eredeti karizmájához, ami a TOR közösségek esetében mindig Szent Ferenc és egy későbbi rendalapító; b) a Rend történetének újrafelfedezése; c) világméretű konzultáció, az egyes kongregációktól érkező javaslatok alapján. A végső ülésen majdnem 200 előljáró volt jelen 1981. márciusában. Ez volt az első ilyen méretű közös találkozója a Szabályozott Harmadik Rend férfi és női kongregációinak. Eredménye a 9 fejezetből és 32 cikkelyből álló regula, mely szinte teljes egészében Szt. Ferenc szavait használja fel. Figyelembe veszi férfi és női, aktív és kontemplatív kongregációk helyzetét. Megőrzi az előző regulák (1289, 1521, 1927) fontos alkotóelemeit. A Szabályozott Harmadik Rend - az elnevezés a XV. sz.-ból ered - végül is a világ legnépesebb szerzetesrendje. Reguláját több mint 200 ezren követik mintegy 426 kongregációban.

Kik alkotják tehát a ferences családot? A FVR regulája így határozza ezt meg:

1. Az egyházban a Szentlélek által életre keltett lelki családok között a ferences család magában foglalja Isten népének azon laikus, szerzetes és papi tagjait, akik felismerik magukban a Krisztus követésére szóló hivatást Assisi Szent Ferenc nyomdokain. Különböző formákban és módokon, de életközösségben és kölcsönös egymásra hatásban óhajtják megtestesíteni a Szeráfi Atya karizmáját ma az egyház életében és küldetésében.

2. E családon belül sajátos helye van a FVR-nek, mely úgy mutatkozik be mint egy, az egész világon elterjedt, szervezett katolikus testvéri közösség, amely nyitva áll minden keresztény előtt.

Ennek a Rendnek testvérei és nővérei a Szentlélektől indítva saját világi állapotukban akarják megvalósítani a szeretet tökéletességét, és Fogadalommal kötelezik el magukat arra, hogy az Evangélium szerint éljenek Szent Ferenc példájára és az egyház által elismert regula segítségével.

A Kisebb Testvérek Rendjének Általános Konstitúciójából:

55. cikkely

1. A testvérek szívesen emlékezzenek arra, hogy Isten megadta Szent Ferencnek azt az ajándékot, hogy övéi mind, a kisebb testvérek és a ferences család más közösségei sokféle gyümölcsöt teremjenek és mutassanak fel.

2. Teljes erejükkel törekedjenek a testvérek táplálni és előmozdítani ennek a ferences karizmának a

teljes kibontakozását mindazokban, akiket betölt Szent Ferenc lelkesége, és ragadják meg az alkalmat az együttműködésre, hogy segítséget nyújtsanak a kezdő közösségeknek.

56. cikkely

1. A testvérek ugyanazt a karizmát és a kölcsönös egymásra utaltságot elismerve, Szent Ferenc II. és III. rendjének nővérei és testvérei iránt mindig figyelmes gondosságot és törődést tanúsítsanak.

60. cikkely

2. A kisebb testvérek a FVR-et értékeljék, különös gonddal támogassák és szítsák föl az eleven kölcsönösséget és szolgálatot, hogy a hiteles ferences szellem még inkább átjárja, s terjesszék a világban, különösen a fiatalok között.

2.2 A FVR kialakulása

Forrás: Engelbert Grau OFM előadása az NSZK-beli asszisztensek találkozáján, Hofheimben, 1989. július 28-án; és Allaire Rossi: "Laikusok az egyházban Szt. Ferenc Világi Testvérisége", 129-144. old.

Szent Ferencnek egy forrongó történelmi korban mutatja meg az Úr, hogyan kell az Evangélium szerint élnie. A XIII. századot egyes történészek "a laikusok százada" néven emlegetik. A világiak számára hozzáférhetővé válik a kultúra, a tudás, és megújuló hévvel kutatják az evangéliumi tökéletesség számukra járható útjait is. Szt. Ferenc harmadik rendjének közvetlen előzményét azok a vallási társulások jelentik, amelyek nagy számban alakultak a XII. sz. végén családos és egyedül élő, városi és falusi emberekből. Velük újjáéledt az egyházban a "vita poenitentiae", a bűnbánó élet mozgalma. A "poenitentia" (bűnbánat) kifejezés a középkor szava a megtérésre. A pápa, III. Ince nyitott volt e mozgalom csoportjai iránt, és meglátta, milyen nagy a jelentőségük. Több ilyen csoportnak életmódot hagyott jóvá. 1201-ben indul el a Humiliates Harmadik Rendje. Ennek tagjai megmaradtak világi állapotukban, s jogilag függtek a mozgalom "Első Rend"-jének klerikusaitól. Vasárnaponként összegyűltek, egyikük tanítást adott a keresztény életről, de a hittételekről és a szentségekről soha. Vezetőjüket miniszternek hívták. Szorgalmazták a katonai szolgálattól való tartózkodást. 1208-ban a Katolikus Szegények, 1212-ben pedig a "lombardiai szegények" csoportját erősíti meg a pápa. 1199-ben szentté avatja a penitens mozgalom egyik világi alakját, Homebon de Cremonát, aki alig két évvel azelőtt hunyt el. A humiliati név a századfordulón már eretnek felhangokat hordoz -- annál inkább figyelemre méltó a pápa támogatása.

1206-ban bekövetkezett megtérése óta Szt. Ferenc is a világi bűnbánók széleskörű mozgalmán belül keresi az evangéliumi tökéletességet. Az Úr megmutatja neki, "hogyan kezdje el a bűnbánattartást", majd hozzáteszi: "Utána egy kevés ideig még vártam; azután elhagytam a világot". Nem marad tehát otthon, hanem világi remeteként él. Két év múlva assisibéli polgárok csatlakoznak hozzá: "Példájára néhányan elkezdtek bűnbánatot tartani" (Három Társ legendája /3S/ 27). Még egy fukar pap, Szilveszter is mellészegődik, aki "félteni kezdte Istent és bűnbánattartásba fogott saját házában" (3S 31). Mint sok más korabeli remete, Ferenc is városról-városra járva prédikál, megtérésre buzdítva a környék lakóit. Egyéniségének hatása nem marad el. Szinte elbűvöli hallgatóit. Személyében visszhangra talál a kortársak minden törekvése, tapogatózása az Evangélium felé. Egyre több testvért ad mellé az Úr. Amikor kérdezik, honnan jöttek, egészen természetesen válaszolják: "Bűnbánók vagyunk Assisiből" (Perugiai Anonymus 90). Közvetlen követőinek közösségét csak később nevezi el a Kisebb Testvérek Rendjének.

1212-ben egy nemesi származású fiatal lány, Klára és néhány társa lép be Ferenc "iskolájába" és kötelezi el magát a bűnbánó életre. Ők lesznek a Szegény Úrnők, a san damianói kolostor lakói, a ferences család második rendje. Kolostori életmódjuk révén a szerzetesi állapotba kerülnek át.

Szent Ferenc minden társadalmi réteget megérintett. Sokan otthonukban maradva követték felhívását az evangéliumi életre, "sicut continentes", önmegtartóztatásban éltek tovább. Az életrajzok három dolgot egyértelműen tanúsítanak a harmadik rend kialakulásával kapcsolatban:

- élénken él mindenki a tudat, hogy a harmadik rend a ferences család szerves része,
- a harmadik rend életmódja Szt. Ferenc-től származik,
- és Szt. Ferenc "regulát adott" nekik.

Ez a "regula" az 1221-es Memoriale Propositi. Nem sorolhatjuk Szt. Ferenc művei közé, mert végső kidolgozása Hugolino bíboros munkája. Ferenc közvetett módon, alapgondolataiban határozta meg ezt a lelki útmutatást, melyet Spirai Julián így nevez: "documenta salutis", üdvösségre vezető irat. Több dologban hasonlít az első rend számára 1221-ben írt, ún. Meg nem erősített Regulához (1Reg): egyszerű öltözködés, mérsékelt böjt, "egyék amit eléjük adnak" (szemben a katarokkal, akik húst azért nem ettek, mert az bűnös testi érintkezésből származott), a zsolozsma, a minister elnevezés, a beteg testvérek gondozása, felhívás a megtérésre, ima a halottakért és a békéért.

A harmadik rend első évtizedeitől fogva egy érzékeny egyensúlyt kellett hogy fenntartsa. A klerikusokkal való kapcsolatra szüksége volt, de független kellett hogy maradjon a gyámkodástól. Az önállóság viszont szektás tévedésekhez is vezethetett. 1284-ben, jogi rendezésre törekedve, F. Caro ferences vizitátor regulává szerkeszti át a Memoriale Propositit, IV. Miklós pápa pedig 1289-ben jóváhagyja azt, s ez érvényben is marad egészen XIII. Leó pápa 1883-as regulájáig.

3. Mi a világi hivatás?

Miután megnéztük a FVR ferences jellegét, vessünk most egy pillantást másik jellemzőjére: világi mivoltára.

3.1 A regula és a világi hivatás

(Levél az asszisztenseknek 1987/4.)

3.1.1 Fogalmak a világról

Szent Ferenc int, hogy őrizkedjünk a jelen világ szennyétől. Az új regula 12. fejezete buzdítja a világiakat, hogy váljanak szabaddá Isten és testvéreik szeretetére. Szinte magyarázata ennek Ferenc 16. intelme: "Igazán tisztaszívűek azok, akik a földieket megvetik, az égieket keresik és nem szűnnek meg tiszta szívvel és lélekkel imádni és szemlélni az Urat, az élő és igaz Istent". Szt. Ferenc gyakran kifejezi a világról alkotott negatív szemléletét. A Hívőkhöz írt levélben például így ír: "Mindazok, akik szeretik az Urat teljes szívből, teljes lélekkel és elmével és minden erővel és úgy szeretik felebarátjukat mint önmagukat; és gyűlölik testüket bűneikkel és vétkeikkel együtt". De nem úgy gondolkozik a világról, mint ami Istentől teljesen idegen vagy ellenséges, hiszen a világ Isten teremtménye.

Szent Ferencről minden embernek egy pozitív, életigenlő, a világot elfogadó felfogás jut eszébe, talán sokszor túlságosan is felszínesen. Főleg a természettel való új kapcsolata miatt gondolkodnak róla sokan úgy, mint egyfajta korai "zöld" személyiségre, természetkedvelő bölcsre. Ferenc szemlélete sokkal mélyebb és kiegyensúlyozottabb ennél. Fokozatosan és szenvedések árán jött rá, hogy a világ nemcsak az Istennel való szembenállás, hanem az Istennel való barátság helye is, amelyben döntő szerepe van az embernek. Ő maga megszabadult az önzés szorításából és élvezte Isten gyermekeinek szabadságát. Ennek megfelelően az ő világát a remény fénye töltötte be és magán viselte a feltámadt Megváltó jegyeit. Eljutott a világ pozitív szemléletére, az Istennel való kiengesztelődés gyümölcseként.

A regula 18. fejezete felhívja a világiakat, hogy "tiszteljenek minden élő és élettelen teremtményt, mert azok jelentést hordoznak a Fölséges Istenről", és amint a 1Cel 80-ban olvassuk: Ferenc "nem győzte minden elemben és teremtményben dicsőíteni, magasztalni és áldani a mindenek Teremtőjét és Kormányzóját." A Teremtmények Dicséreténél, a Naphimnusznál pedig találhatunk-e pozitívabb szemléletet?

Ha nem úgy tekintünk "erre a világra", mint Isten teremtményére, akkor megengedjük, hogy elcsábítson. Ahhoz, hogy megújuljon a földi valóság a maga méltóságában, mint Isten teremtménye és az emberi életre szánt hely, a mi megtérésünkre van szükség.

VI. Pál regulája megtérésre hív, mind az Evangélium, mind a világi élet felé. A megtérésre az Újszövetség a "metanoia" kifejezést használja, amely belső világunk alapvető Isten felé fordulását jelenti. A középkorban a "bűnbánat", a poenitentia jelentette a megtérést, így a mai regula 7. fejezetében a "bűnbánó testvérek és nővérek" kifejezés az 1221. évi regulára utal (1Reg). Manapság a "kiengesztelődés" (7. fej.) gyakran megfelel a bűnbánatnak. A megtérés modern megfelelői az "átalakulás", "megújulás", tulajdonképpen a személy teljes belső megújulásának kezdeti és folytonos formái (ld. Evangélii Nuntiandi).

3.1.2 Világi mivolt, szekularizáció, szekularizmus

A Szentírásban a világi mivolt negatív és pozitív szemlélete egyaránt megtalálható. Negatívan Szt. János beszél erről a világról, mint az Istennel szembenálló helyről, ahol a Sátán működik, hogy bűnre csábítsa az embereket. Azt írja: "Ne szeressétek a világot, abban nincs meg az Atya szeretete. Minden, ami a világban van: a test kívánsága, a szemek kívánsága, és az élet kevélysége, nem az Atyától származik, hanem a világtól" (1Jn 2,15-16). XIII. Leó pápa erre a szentírási részre építette reguláját.

Pozitív értelemben, ugyanez a Szt. János írja: "Az igazi világosság, mely minden embert megvilágosít, a világba jött" (Jn 1,9). "Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte ... Isten nem azért küldte fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön általa a világ" (Jn 3,16-17). VI. Pál pápa erre a részletre hivatkozik a regula 4. fejezetének jegyzetében.

A világiság pozitív megjelenését világivá válásnak, szekularizációnak hívjuk, amelynek a modern nyelvhasználatban jó és rossz jelentése is van. Pozitív értelemben a világivá válás az emberi értékek és a természeti javak elismerése, bárhol is legyenek azok. Kapcsolatuk Istenhez, minden jó Teremtőjéhez, gyakran közvetett, mert a modern tudomány mindent természetes indokkal magyaráz. A keresztények együtt élhetnek és dolgozhatnak a tudománnyal, világiként, mert hitünk ráébreszt arra, hogy "mindnyájan az ő teljességéből merítettünk" (Jn 1,16). Minden, ami tökéletesíti az embert, értékes; és Isten ismeretére és szeretetére vezet (vö. Gaudium et Spes zsinati dokumentum).

Pozitív értelemben a világivá válás az Evangélium testet öltése az élet, a munka, a kultúra területén. Ez a megtestesülés misztériumának a kiterjedése, amelyben Krisztus egyesítette önmagában az emberit és istenit, fölemelte és átalakította az emberi lényt, és a látható világot a lélek világának szentségi jelévé tette.

A keresztény világfelfogásban Jézus Krisztus játssza a meghatározó szerepet, akiben Isten végleg elfogadta a világot. Ennek az elfogadásnak a szentsége az egyház. Az elfogadás egy olyan isteni dialektika révén történt, illetve történik, amelyben az emberi természet nem szenved csorbát. Amikor Isten elfogadja a világot, nem asszimilálja azt, hanem mint tőle különbözőt fogadja el. Az elfogadással felszabadítja a világot, hogy az önmaga lehessen. Isten a világnak nem konkurrenciája, hanem garanciája. Ez az elfogadott világ lesz csak igazán világ, a maga legsajátabb lehetőségeivel, nem annak dacára, hanem éppen azért, mert a szerető Isten felvette a Szentháromságon belüli életterébe. Isten transzcendenciája, világfelettsége együtt növekszik "deszcendenciájával", azzal, hogy lehajol a világhoz. Nem szünteti meg azt a távolságot, amit a világ teremtettsége jelent, hanem éppen hogy láthatóvá teszi. A világ történelmi útja az Istentől való elfogadottság jegyében tehát egyrészt a növekvő világiság, Istentől való távolság irányában halad, másrészt viszont legyőzi a világnak Istentől való bűnös távolságát.

A világivá válás kifejezései az újjászületés, alkalmazás, és naprakészség. Ezek is részei a megtérésnek, amely magában foglalja a világi élet pozitív megélését is.

A mai egyházban a világiság negatív megjelenése az elvilágiasodás, a szekularizmus, amely a természetfölötti tagadása. Szekularizáció, hit nélkül: ez a szekularizmus. Ez kizárja Istent az emberi dolgokból és a földi valóságból. Számára nincs érték a kereszténységben, egyházban, vallásban. Az elvilágiasodás áthatja a modern életet, még ha sokan ragaszkodnak is valamiféle tradicionális istenhithez, és még ha gyakorolják is a vallás hagyományos formáit. Gyakorlatilag semmitmondó tény lett Isten jelenléte a világban és az emberek életében, s Isten tettei iránt közömbösség és szkepticizmus tapasztalható.

3.1.3 A Leó-féle regula

A XIII. Leó által jóváhagyott regula megértéséhez nemcsak a szöveget kell tanulmányoznunk, hanem az összefüggést is, amelyben keletkezett. Így érdemes összevetni a VI. Pál által jóváhagyott, jelenleg érvényben lévő regulával. A két regulának a világi mivoltból alkotott felfogása nagyon különböző. Három részlet összehasonlítása rávilágít a különbségekre.

A korábbi regula az I. rész 3. fejezetében ezt írja: "A tagoknak előírás szerint viselniük kell a kis skapulárét és a kordát, ha nem teszik, megfosztják magukat a rend jogaitól és privilégiumaitól". Ebben a tárgyban az új regula megfontoltan csak ennyit mond: "Ami a renchez való tartozás külső jelét illeti, azt a statutumok szabályozzák" (23. fej.). A világiakról alkotott két eltérő teológia az alapja a kétféle regulának, és az határozza meg a világi öltözék eltérő megítélését.

A Leó-féle regula II.8-ban ez áll: "Törekedjenek arra a mindennapi életükben, hogy jó példájuk követendő legyen mások számára, és támogassák a jámborságot és a jócselekedeteket. Ne engedjék, hogy olyan könyvek vagy kiadványok kerüljenek otthonukba, amelyek veszélyesek az erényes életre, vagy hogy ezeket a rájuk bízottak olvashassák". Az új regula így ír: "Családjukban a békesség, a hűség és az élet tisztelésének ferences szelleme szerint éljenek, arra törekedve, hogy mindezekben a Krisztusban már megújult világ jele legyenek" (17.). Kiemeljük a hangsúlybeli különbséget: előíró és tiltó az 1883-as regulában, buzdító és igenlő az 1978-asban. XIII. Leó regulája a II.9-ben ezt írja: "Komolyan tartsák ébren a szeretet szellemét egymás és mások iránt. Törekedjenek mindig arra, hogy ahol csak lehet, csillapítsák a viszályt". VI. Pál regulája a 19. fejezetben ezt írja: "Mint a béke hordozói... keressék párbeszédben az egység és a testvéri egyetértés útjait, bízva az emberben élő isteni mag jelenlétében, valamint a szeretet és a megbocsátás átalakító hatalmában". Monológ jellemzi az eltörölt regulát, az új regula három ízben is párbeszédet említ.

Azért teszem ezeket az összehasonlításokat, mert a FVR tagjai közül sokan még az új regula előtt léptek be, és a világi mivoltból túlnyomórészt negatív a tapasztalatuk és hozzáállásuk. XIII. Leó regulájában a "világi" a meg nem váltott világ, ami Istennel, az egyházzal és a vallással szemben áll. A világi ferencesek a XIX. század egyházában úgy élték meg a "világi" világot, mint keserű ellenfelüket, amely a pápa Istentől kapott hatalmát bitorolja és visszautasítja az egyházat. Ők pedig annál inkább kapaszkodtak az egyházba és vallási gyakorlataikba. Belső jámborság, személyes odaadás, áhítat és a világi létüktől független, attól sokszor el is idegenedett lelki élet volt jellemző rájuk. 1912-ben X. Piusz pápa megtiltotta "a harmadik rendi közösségeknek, hogy politikai és társadalmi kérdéseket érintsenek... vagy összejöveteleiken ezeket megbeszéljék". Ugyanakkor kérte az egyes harmadik rendieket, hogy vállaljanak szociális tevékenységet. Az utána következő pápák felhívtak minden katolikust, hogy vegyenek részt a társadalmi problémák megoldásában. Noha akadt néha egy-két kivétel, a harmadik rendiek többsége a társadalmon kívül maradt, és távol tartotta magát a világtól.

Lelkiségük a "világi"-nak a Szentírásban található negatív megítélésén alapult, amit erősített az egyháznak a XIX. századi szekularizációs folyamatokkal szembeni elítélő magatartása és a védekező, sőt felháborodott hozzáállása a kor eseményeihez: a pápai állam elvesztése, az egyházi birtokok kisajátítása, a felvilágosodás filozófiai irányzatai és az antiklerikalizmus.

3.1.4 A huszadik század közösségi megújulási mozgalmái

A századforduló óta sok mozgalom virágzott az egyházban, melyek az egyetemes egyháznak a II. Vatikáni Zsinaton történt megújulását elősegítették. Az egyház fokozatosan fölfedezi a világiak megfelelő szerepét a modern társadalmakban, és kifejlődik a kortárs világra érvényes, evangéliumi ihletésű egyházi teológia. Sok világiban, egyháziak bátorításával, kiérlelődött a házasság, a család, a munka, a világi apostolkodás lelkesége. Az ő magánjellegű karitatív tevékenységükből nőtt ki az

egyház szociális szolgálatait. Mély imaéletük a megújult biblikus tanulmányokon és liturgián nőtt fel. Személyes apostoli kezdeményezéseik koordinált Actio Catholicává fejlődtek ki (noha kezdetben ezt úgy értelmezték, mint ami az egyházi hierarchia apostoli küldetéséből származik és teljesen tőle függ).

Nem sok világi ferences vett részt ezekben a megújulási mozgalmakban. Voltak nagyszerű kivételek ugyan, de a túlnyomó többség előtt ismeretlenek voltak a pozitív fejlemények az egyházban; a Tanács által bevezetett változások készületlenül érték őket, s néhányan szembe is helyezkedtek azokkal, az iránt az egyház iránti lojalitásból, amelyben felnőttek és amelyet szerettek.

Ragaszkodásuk istenképükhöz, az egyházhoz és a vallás megszokott formáihoz nem jelenti szükségszerűen az evangéliumi megtérést, amely magában foglalja a világi élethez (4.), a békéhez (19.) és az igazság érdekében a felebaráthoz (15.) való odafordulást is. Könnyű beszélni a megtérésről, de a megtérés megtapasztalása szenvedéssel jár. Ebben valamiképpen meghalunk önmagunk azon része számára, amelyhez nagyon ragaszkodunk, mert hozzászoktunk, mert értékes számunkra, mert a biztonságunkat látjuk benne, vagy mert egész önmagunkat vele azonosítjuk.

Világi kereszténynek lenni a világban nem olyan állapot, amit pusztán el kell viselni. Nem negatív állapot. Ez Istentől jövő hivatás, amit hálával kell fogadni, és teljesen meg kell élni. Ez Jézus Krisztustól kapott küldetés, amit végre kell hajtani.

3.1.5 A II. vatikáni zsinat és VI. Pál regulája

VI. Pál regulája a II. Vatikáni Zsinat tanítását követi a világi mivolt természetéről, méltóságáról, küldetéséről, felelősségéről az egyházban és a világban. Ez a tanítás a világi mivolt pozitív megélését célozza, amely a Zsinat óta továbbfejlődött a pápai enciklikákban, a püspöki szinodusokon és az új Kánonjogi Kódexben.

A Lumen Gentium, az egyházról szóló dogmatikai konstitúció (31) a kulcs a "világi" teológiai megértéséhez. A regula erre a 14. fejezet lábjegyzetében hivatkozik:

A világiak azok a hívők, akiket a keresztség "Krisztus testébe épített, Isten népének tagjaivá és Krisztus papi, prófétai és királyi tisztjének részeseivé tett. A világi hívőknek sajátos és megkülönböztető vonása a világba tartozás. ... Sajátos hivatásuk alapján a világiak dolga az, hogy az ideigvaló dolgok rendezése által keressék az Isten országát. A világban élnek, vagyis a világnak mindenféle feladatában és munkakörében, a családi és a társadalmi élet megszokott körülményei közt. Itt hívja őket Isten, hogy szerepük a kovászé legyen: mintegy belülről szenteljék meg a világot... Különleges módon őrájuk vár tehát az, hogy az evilági dolgokat, amelyekben benne élnek, mindenestől úgy világítsák meg és úgy rendezzék, hogy e dolgok mindig Krisztus szerint menjenek végbe, fejlődjenek és váljanak a Teremtő és a Megváltó dicsőségére."

Ha tanulmányozzuk a regulának a zsinati dokumentumokra tett utalásait (ld. lábjegyzetek), a világi mivolt teológiájának rejtett kincsei kerülhetnek felszínre. Ezeket a zsinati helyeket érdemes egyenként kikeresni és közösen végigbeszélgetni!

A Zsinat nagy hangsúlyt helyezett bizonyos, lelkipásztori szempontból nagyon fontos gondolatokra, amelyek korábban kevésbé voltak nyilvánvalók az egyház tanításában és gyakorlatában. Ezeket a hangsúlyokat megtalálhatjuk a VI. Pál-féle regulában is, például:

- minden, ami létezik Isten teremtménye és az egyetemes család tagja (18.);
- minden egyes emberi lénynek személyes méltósága, szabadsága és jogai vannak. Ebben mind egyenlők vagyunk (13.16.18.19.);
- minden ember hivatása az életszentségre szól (nemcsak a papoknak vagy a hívőknek, vagy a katolikusoknak, vagy a keresztényeknek) (1.7.10.);
- minden megkeresztelt ember, nemcsak a pap, osztozik Jézus Krisztus személyében és prófétai,

papi és királyi tisztségében (1.6.);

- nemcsak a papok, hanem minden hívő vegyen részt a közös imádságban, teljes szívvel, tevékenyen és a közösséghez illően (5.8.);

- a Zsinat bátorítja a nyílt párbeszédet minden szinten, püspökök, papok, és világiak párbeszédét maguk között és egymással (1.6.19.23.);

- a hatalmat a korábbinál sokkal szélesebb körű képviselőre alapozva kell gyakorolni. Például a hatalmat gyakorlóktól elvárható, hogy figyelembe vegyék a rájuk bízottak gondolatait és kezdeményezéseit (21.23.26.);

- Isten a világiakat, csakúgy mint a papokat és a szerzeteseket, arra hívja, hogy vegyenek részt az egyház apostoli küldetésében (6.15.22.);

- Minden kereszténynek kötelessége itt és most egy jobb világért dolgozni. Azonban az emberi élet teljessége nem érhető el ebben a világban, még a földi egyházban sem, bármennyivel is tesszük azt jobbra (11.12.14.16.19.);

A zsinat két fontos lekipásztori szempontja nem szerepel közvetlenül a regulában, de néhány fejezetére rányomja bélyegét, például:

- az összes püspök, együtt, Róma püspökével egységben kormányozza az egyházat (6.),

- a katolikus egyház felismeri a Szentlélek erejét más keresztényekben is, egyéneknél is, egyházalkotó közösségekben is (19.).

3.1.6 Az Evangélii Nuntiandi enciklika (1975)

A zsinatnak a világiakról szóló teológiáját VI. Pál pápa tovább fejlesztette a "Az Evangéliumot hirdetni" (Evangélii nuntiandi) kezdetű apostoli buzdításában. Nyilvánvaló, hogy az 1978-as regula szorosán követi szellemében ezt a buzdítást. Noha a regula nem hivatkozik erre a dokumentumra, a 14. és a 18. fejezetben ugyanazt a teológiát adja a világiakról, mint amit a buzdítás 70. pontja:

"A világi hívőket saját hivatásuk beleállítja a világba, és a legkülönbözőbb munkaköröket töltik be. Ez a tény nekik is pótolhatatlan szerepet ad az evangelizációban.

Elsőrangú és közvetlen feladatuk ... hogy megragadjanak minden keresztény, evangéliumi lehetőséget, ami a világban még rejtetten, de már jelen van és működik. Evangelizáló munkájuk sajátos területe a rendkívül bonyolult politikai, társadalmi, gazdasági élet; a kultúra világa, a tudomány, a művészetek, a nemzetközi kapcsolatok, a tömegkultúra eszközei, de sok minden egyéb is, ami érinti az evangelizációt: a szerelem, a család, gyermekek és ifjak nevelése, a szakmai munka, a szenvedés...

A világi hívők közül minél többjüket tölti el az evangéliumi szellem, minél többen érzik át felelősségüket és elkötelezettségüket, vállalnak részt saját adottságaik közt az apostoli munkában és hajlandók kibontakoztatni rejtett, elfojtott képességeiket, annál inkább szolgálják az Isten országának építését, a Jézus Krisztusban való üdvösséget, anélkül, hogy saját szakmai munkájuk hátrányt szenvedne, bemutatva azt a földi léten túlmutató távlatot, amelyet a világ gyakran nem is ismer."

A pápai megnyilatkozások sorában ide kívánczodik a Christifideles Laici dokumentum is (Bp. 1990), melynek ismerete rendkívül fontos a ferences világiak számára is. Erre a dokumentumra kézikönyvünkben csak utalni tudunk.

3.1.7 Az új Kánonjogi Kódex

Az egyházi törvénykönyv alábbi szakaszai a világiakról szóló hivatalos felfogást tükrözi:

225. 1.: ("A világi krisztushívők kötelességei és jogai")

A világiaknak, akiket Isten mint minden krisztushívőt a keresztség és bérmálás által az apostoli munkára küld, általános kötelességük és joguk, hogy mind egyénileg, mind társulásokban azon dolgozzanak, hogy az üdvösség isteni hírét az egész világon minden ember megismerje és elfogadja; ez a kötelesség különösen olyan körülmények közt sürgető, amikor az emberek az evangéliumot csakis általuk hallhatják, és Krisztust csakis általuk ismerhetik meg.

298. 1.: ("A krisztushívők társulásai")

Az egyházban vannak olyan, a megszentelt élet intézményeitől és az apostoli élet társaságaitól különböző társulások, amelyekben a krisztushívők, akár klerikusok, akár világiak, akár klerikusok és világiak együtt közös tevékenységgel igyekeznek a tökéletesebb életre vagy a nyilvános istentisztelet, illetve a keresztyén tanítás előmozdítására vagy más apostoli tevékenységre, tudniillik az evangélium hirdetésére, a vallásosság vagy a segítő szeretet gyakorlására és a világi élet keresztyén szellemmel való átítatására.

303. (ugyanezen cím alatt)

Azokat a társulásokat, amelyeknek tagjai a világban valamely szerzetesi intézmény szellemében, ugyanennek az intézménynek a felsőbb irányítása (altius moderamen) alatt apostoli életet élnek, és a keresztyén tökéletességre törekszenek, harmadrendeknek nevezzük, vagy más megfelelő névvel illetjük.

Különösen fontos számunkra a kánonban a társulások értelmezése és a FVR besorolása, miszerint ez a világiak nyilvános, egyetemes társulása (312. kánon 1.).

3.2 A harmadik rendek

(Ágostonos, ágostonos rekollektus, kármelita, sarutlan kármelita, domonkos, fogolykiváltó, minimista, szervita, trinitárius harmadik rendek, szalézi együttműködők, FVR. Részlet a tizenegy harmadik rend felszólalásából az 1987-es püspöki szinoduson, Levél az Asszisztensekhez 1988/1.)

A harmadik rendek története szorosan kapcsolódik azoknak a szerzetesrendeknek a történetéhez, amelyből kinőttek. Földrajzi elterjedésük azonban szélesebb, mint az illető szerzetesi intézményé. Valójában olyan területeken is ott vannak és működnek a világi testvéri közösségek, ahol az illető szerzetesi intézmény már nincs jelen, vagy soha nem is volt jelen. Taglétszámuk jelenleg körülbelül tízszerese a szerzetesi intézményekének. A harmadik rendek örömmel és nagy megújulási készséggel fogadták azt a tanbeli gazdagságot, amit a II. Vatikáni Zsinat a világiakról feltárt. A megújulás már a második világháború utáni években megkezdődött a harmadik rendekben. A zsinat utáni időszakban mindegyik harmadik rend átírta reguláját, szertartáskönyvét és belső statutumait a zsinat útmutatásai és tanításai fényében. Ennek a megújulásnak mindenütt közös jellemzője, hogy elismerik és elfogadják mindazt a felelősséget, ami a világi hivatással, a világiak egyházban és társadalomban gyakorolt autonómiájával kapcsolatos. Ma a harmadik rendek sürgető szükségét érzik, hogy az egyházi közösségbe és a társadalomba átvigyék annak a szerzetesi intézménynek a karizmáját, amelyhez kapcsolódnak. Azelőtt a harmadik rendek erősen hajlottak arra, hogy magukat pusztán az illető szerzetesi intézmény meghosszabbításának fogják fel. A világi harmadik rendek zsinat utáni megújulásának legszembetűnőbb vonása, hogy szeretnének nagyobb életerővel az eredeti intézményen túl is működni. Másfelől, egyre inkább tudatában vannak, hogy tanúságtételük és kezdeményezéseik során nem mint egyének, hanem mint testvéri közösség kell működniük. A személyes életszentségre szóló meghívást világi testvéri közösségükben érzik és élik.

Négy történelmi tény figyelemre méltó:

- A harmadik rendek mindig hűségesek voltak az egyházhoz.
- Világi keresztény hivatásuk miatt rendelkezésre álltak a társadalomban, ha mások által nem vállalt fontos feladat merült fel.
- A világi harmadik rendekből sok szent és példás életű ember került ki.
- Sok virágzó szerzetesi kongregáció és világi intézmény a világi harmadik rendek tagjaival kezdődött.

3.2.1 Világi harmadik rendek az egyházban

Mindegyik szerzetesi intézménynek, amely az egyházban született és attól nyert jóváhagyást, megvan a maga eredeti karizmája. Ez konkrét keresztény válasz egy adott problémára, amit Isten gondviselő tervei révén a szerzetesi intézmény alapítója felfogott. A harmadik rendek annak kifejeződései, hogy a szerzetesi intézmények által az egyházban és a világban megkezdett apostoli tevékenység terjed, szélesedik és beteljesül.

A *Lumen Gentium* meghatározza a szerzetesi intézmények pótolhatatlan szerepét, amelyek tanúsága és működése elválaszthatatlanul hozzátartozik az egyház életéhez és szentségéhez. A személy olyan felszentelés révén tartozik a szerzetesi intézményhez, amely állandóan megújítja a keresztségi elkötelezettséget és átalakítja azt, a megélés intenzitása révén, az eljövendő feltámadás és a mennyei birodalom jelévé (44.).

Mindegyik harmadik rend regulája és szertartáskönyve világosan kifejezi a keresztségi fogadás megújítását. Mivel a harmadik rendiek az Evangéliumot egyénekenként és közösségekben is hivatottak élni, s erre az egyes rendek karizmái szerint ígéretet is tesznek, ezért az egyház szentségét láthatóbbá kell tenniük. Tanúságot kell tenniük róla világi állapotukban, a maguk karizmáját a világi valóságok közepett megélve. A harmadik rendi testvéri közösségek annak gyümölcsei, hogy igazi

kommunió, testvéri egység érlelődik egy-egy helyi egyházi közösségben. A kommuniót példásan ápolják a hierarchiával és a maguk szerzetesi intézményével is, valamint egyik testvéri közösség a másikkal.

Bár a világi harmadik rendek felajánlják együttműködésüket a hierarchiának, csak akkor tudnak működni, ha az elfogadja őket. Kiválóan betölthetik a nem-fölszentelt szolgálatokat, melyekre egyre nagyobb szükség van. A helyi egyháznak azonban nyitottnak kell lennie a Lélek adományainak sokfélesége iránt, s így az iránt, amit egy-egy harmadik rend sajátosan nyújtani tud, kerülve a karizmák egymás elleni kijátszását, s inkább az egység szolgálata által értékelve mindent és megtartva a jót.

A harmadik rendek testvéri közösségei legfőbb értéknek a szerzetesi intézmények alapvető értékeit tartják (imádság, a megtérés munkálása, odaadás, szolgálat), így nagy szerepük lehet az emberi és lelki értékek felemelésében, elősegítésében, segítve a hivatások ügyét is. Mindebben segíti őket struktúráik rendkívüli egyszerűsége és rugalmasságuk az egyház életében felmerülő új gondok iránt.

3.2.2 A harmadik rendek a társadalomban

Mindegyik harmadik rend regulája tartalmazza a testvéri közösség életének két fontos vonatkozását: a tagok figyelmes és elmélyült képzését, illetve azt az igényt, hogy ne csak az egyházi közösségben, hanem a társadalomban is tevékeny és hatékony elkötelezettséget vállaljanak. Tanúságtételük során a tagok három irányban fejlesztik "világi" tevékenységüket: A keresztény értékrend ápolása, készség a szolgálatra, és odaadottság az evangelizációra.

A keresztény értékrend ápolása történik:

- a) a családban, amely ki van téve a modern kultúra és civilizáció irányaiból fakadó veszélyeknek,
- b) a testvéri közösség tagjainak képzésében, követve az egyház útmutatásait és törekedve az illető karizma kibontakoztatására, felkészítve őket a mai világ veszélyeivel való szembenézésre,
- c) a munkában, ahol igazán eredetit nyújthatnak, hiszen a harmadik rendek a történelem során mindig is követték az idők szavát; ezen a téren tanúságuk arra irányul, hogy humanizálják a munkát, és elhelyezzék Isten teremtő tervében,
- d) az emberi környezetben, amelyet szeretnének megőrizni. Így akarják követni a helyi egyházak irányvonalait és megszabadulni a kultúra és a hagyomány minden negatív elemétől.

A szolgálatra egy felismerésből ered. Eszerint minden karizmához hozzá kell tartoznia annak a mozzanatnak, hogy az adott lelkiismereti irányt valamilyen szolgálatra váltsuk át, amely kifejezi az egyes harmadik rendek hagyományát, ügyelve az egyház útmutatásaira. A harmadik rendek szeretnék ismerni az egyes püspöki konferenciák lelkipásztori terveit, sajátjukként akarják elfogadni, és szeretnék megvizsgálni, hogyan válthatják ők is valóra azt a maguk rendjének vitalitásával.

Az evangelizációra, illetve a missziós munkára a harmadik rendek megújulásának egyik legismertebb vetülete, még akkor is, ha a testvéri közösségek hajlanak arra, hogy a hozzájuk kapcsolódó szerzetesi intézmény tanúságtételének és tevékenységének pusztán meghosszabbításai legyenek. Az egyes harmadik rendek azzal az állandó törekvéssel végzik vallási gyakorlatukat, hogy a változhatatlan és alapvető elemeket hozzáférhetővé és érthetővé tegyék a mai kultúrára jellemző képek és nyelvi kifejezésmód által. A testvéri közösségek ezért is fogadnak szívesen minden társadalmi rétegből származó embert, hogy így a maguk karizmája új és új formában ragyogjon elő, a testvéri közösségtől igazoltan és elfogadottan.

3.3 Világi rendek

(Fr. John Vaughn OFM miniszter generális felszólalása az 1987-es püspöki szinóduson mint a rendfőnökök tanácsának elnöke, Levél az Asszisztenseknek 1987/4.)

3.3.1 Laikus csoportok, amelyek kapcsolatban vannak szerzetesi intézményekkel

A szerzetesek ma tudatában vannak, mennyire szükséges, hogy az egyház tagjai egyre szorosabban együtt dolgozzanak. Különösen a laikusokkal való együttműködés tűnik számunkra szerzetesi életünk egyik nagy feladatának és lehetőségének, és fontos fejlődést jelenthet az egyház jövőjére nézve is.

Látjuk, mennyire fontos, hogy megosszuk lelki karizmáinkat a világiakkal, amint nekik is igényük van a lelki irányításra, az apostolkodási valamilyen formájára és egy imádkozó és őket támogató közösségre.

Néhány szerzetesi családnak van szervezete a világiak számára. Néhány csoport évszázados, míg mások fiatalabb, sőt egészen friss alapításúak.

Néhány csoport az apostoli munka önkéntes formáit emeli ki. Ezek a nagylelkű emberek gyakran megtalálhatók a missziókban, a szegények szolgálatában és a lelkigyakorlatos központok személyzetében. Néhányan közülük fontos szerepet játszanak az imádkozó és szolgáló közösségek vezetésében és aktivizálásában.

Sokakat nemcsak az vonz a szerzetesekkel való társulásra, hogy szolgálhatnak, hanem életszentségre is vágnak a szerzetesi közösség lelkiségében és életében való osztozás által. A világiak egyes szerzetesi közösségekhez kapcsolódó közösségi életének új formái is vannak. Nagy éhség tapasztalható a hiteles keresztény lelkiség iránt, hitközösség iránt, az evangéliumi élet iránt, szemben a fogyasztói szemlélettel, a materializmussal, élvezethajszolással.

Néhány szerzetesi közösségnek tulajdonképpen hasonló jellegű, világi lelkiségi vagy apostoli mozgalmak jelentették a kezdetét, és mi szerzetesek különösen tudjuk értékelni az életerőt és lelkesedést, amit ezek a régi és új mozgalmak hoznak, nemcsak az egész egyháznak, hanem a mi saját közösségünknek is. Ha mondhatjuk azt, hogy irányításért és bátorításért fordulnak hozzánk, méginkább igaz, hogy az a nagylelkűség, amellyel alapítóink lelkiségét megélik a világban, felhívás és bátorítás számunkra, hogy mi is megéljük azt, mint szerzetesek.

3.3.2 Harmadik rendek

A keresztény élet néhány mestere nemcsak szerzetesi közösségeknek, hanem világi közösségeknek is adott inspirációt, mégpedig nem azért, hogy fél-kolostorivá váljanak, hanem hogy Istennek ugyanazt a mély megélését kínálja fel nekik is, mint ami a papok és szerzetesek számára elérhető, de a világ kellős közepén, és kifejezetten, mint világi embereknek: házaspároknak, szakembereknek, vagy a politikai élet személyiségeinek. Másrészt, ezek az emberek a világi lelkiségre és jelenlétre jellemző formában kiterjesztették az egyház és a világ felé szerzetesi családjuk karizmáját. A harmadik vagy világi rendek szervezete lehetővé tette, hogy megőrizték az alapító karizmáját, mivel társulnak egy szerzetesi családdal, amely irányítást és segítséget nyújt nekik. De a világi rend világosan elkülönül a szerzetesrendektől, azokat kiegészíti, a vezetése világiak kezében van, akik lekipásztorukkal egységben használják a maguk adományait az egyház építésére és a társadalom evangelizálására.

Történelmileg nézve, a világi rendek segítették az egyház életben maradását az üldöztetések idején, vagy amikor kevés volt a pap. Sok erős katolikus családnak jelentették a forrásait, amelyekben

azután papi és szerzetesi életre szóló hivatások ébredtek. Jelentős hatásuk fedezhető fel a társadalmi rendben, az oktatásban, az egészségügyben, az igazságért, békéért és a kiengesztelődésért folyó munkában. Legfőképpen pedig példát adtak az evangéliumi életszentségre az egyháznak a világ kellős közepén élve. Sokan lettek közülük szentek és boldogok, és folyvást lesznek újabb jelöltek.

A világi rendek ma is képesek arra, hogy újjáélesszék a világi lelkiiséget, és az egyház misszióján belül a bekapcsolódásnak és az együttműködésnek új formáit tárják fel. Elfogadják a hierarchiát, csak bátorítást és segítséget kérnek.

A világi rendek a II. Vatikáni Zsinat szellemében megújították szervezetüket és jogrendjüket; ez a megújítás kiemeli a világi hivatás méltóságát, jogukat és igényüket a felelősségvállalásra, és az egyházban és a társadalomban folytatott tevékenységük jogos autonómiáját.

Több, mint egy millióan vannak: meggyőződéses katolikusok az élet minden területéről. Néhány országban ifjúsági csoportok is léteznek, amelyek az ösztönzést és a felépítést a harmadik rendektől kapják.

4. Mi a világiak hivatása a ferences családban?

4.1 A FVR jellegzetességei

Rádióinterjú Carl Schaferrel (Levél az Asszisztensekhez, 1987/1)

4.1.1 A megújult FVR

Az új regula szerint a világi ferences rend egyetlen rend. Nem oszlik négy ágra vagy családra, ámbar a helyi testvéri közösségnek kánonilag kapcsolatban kell lennie a négy első rend valamelyikével. A rendnek megvan a maga világi társasági struktúrája: helyi, regionális, országos és nemzetközi, függetlenül a ferences rendtartományoktól. A világi rend a maga kormányzatában autonóm, világi vezetők vezetik, kiket meghatározott időre választanak. Ezek tanácsot alakítanak minden szinten. Minden tanácsnak van egy asszisztense, akit egy első rend nevez ki. A FVR, mint a ferences család lényegi alkotórésze, ferences jellegét nem a kisebb testvérektől vezeti le, hanem Szent Ferenc karizmájától.

Az új kánonjogi törvénykönyv a regulát néhány helyen pontosítja. A rend a világiak nemzetközi nyilvános társulása a Szentszék teljes joghatósága alatt. Ugyanez a Szentszék a rendet a helyi ferences miniszter provinciális, regionális és országos szintű provinciális és a négy miniszter generális altius moderamen-je alá helyezi.

Három fontos kérdést emelnék ki: az új regulának megfelelő képzést; az életre szóló fogadalomtétel szükségességét a teljes tagsághoz; az apostoli feladatok a testvéri közösségekben és a világi ferencesek egyéni életében.

4.1.2 A világi ferencesek apostolkodási területei

Követve Jézus és Ferenc példáját; akik "körüljártak jót cselekedve", a ferences apostolkodás alapelvét így határozhatjuk meg: "Bármilyen emberi szükségetet találtok, igyekezzetek azon segíteni."

Fontosabb egy ferences számára, hogy különleges valaki legyen, minthogy valami különlegeset csináljon. Lényeges, hogy Krisztus és az Evangélium követője legyen, ahogy Szent Ferenc. Hogy azzá legyen, ahhoz nem kell valami különlegeset tennie, de apostoli lelkületűnek kell lennie.

Következésképpen nem tudok olyan specifikus apostolkodási területet meghatározni, amit a világi ferencesek világszerte ellátnak. Általában a világi ferenceseknek mindenhol sok apostoli feladatuk van, kezdve saját családjuktól az egyházközségig. Sajnos gyakran nem társítják az apostolkodót világi ferences mivoltával, ők pedig nem mint ferencesek lépnek fel apostoli munkájukban.

Tapasztalatom szerint ritkán van egy helyi testvéri közösségnek felismerhető apostoli elkötelezettsége, melynek minden tag vagy a többség elkötelezi magát. Vannak kiugró példák, pl. Liszabonban többszáz éve néhány helyi testvéri közösség vezet egy kórházat.

4.1.3 A FVR szerepe a ferences mozgalomban

Minden jogi dokumentumunk a négy első rendé is, valamint a FVR-é is világosan rámutat, hogy a fogadalmas világi ferences éppúgy ferences, mint a fogadalmas szerzetes, vagy a fogadalmas klarissza.

A FVR tagjainak feladata, hogy teljesen éljék a világiak keresztény hivatását, ahogyan azt a II. Vatikáni Zsinat leírta, Szent Ferenc inspirálta, s a ferences szerzetesek elősegítik. Az ilyen isteni gondviselésben való élet gyümölcse bizonyára a világiak megújult testülete lesz az egyházban és az élet minden területén: megújult katolikus családi életet, szerzetesi és papi hivatásokat fog eredményezni. Világos, hogy lényeges szerepet játszanak a ferences családban és az egész egyház újjáépítésében.

4.2 A régi és az új regula összehasonlítása

(Carl Schafer, Levél az Asszisztensekhez, 1988/4)

VI. Pál pápa a következőket írja az új regulát jóváhagyó levelében: "jóváhagyjuk és apostoli hatalmunknál fogva megerősítjük Szent Ferenc Világi Rendjének ezt a reguláját ... Ugyanezen levelünkkel apostoli hatalmunknál fogva érvénytelenítjük az előző regulát, melyet egykor Szent Ferenc III. Rendje Regulájának neveztek. Azt akarjuk, hogy a jelen dokumentum tartós hatályú legyen és hogy mind a jelenben, mind a jövőben betartassék, minden ellenkező körülmény ellenére." Hasonlítsuk most össze az új regulát az előzővel:

VI. Pál regulája	XIII. Leó regulája
I. fejezet: A FVR	I. fejezet: A felvétel, a próbaév és a fogadalom
1. A ferences család	1. Felvételi föltételek
2. A Ferences Világi Rend mivolta és a fogadalom	2. Házasság
3. A regula célja	3. A rendi ruha
II. fejezet: Az életforma	4. Újoncév és fogadalom
4. Az evangéliumi élet	II. fejezet: A fegyelmezett életmód
5. Krisztus jelenlétének keresése	1. Egyszerűség a ruházatban
6. Keresztség és megtérés	2. Világias szórakozások
7. Bűnbánat és kiengesztelődés	3. Mértékletesség és asztali imádság
8. Imaélet és szentségi élet	4. Rendi böjt
9. Mária tisztelete	5. Szentgyónás és áldozás
10. Engedelmisség	6. A rendi ima
11. Szegénység	7. Végrendelet
12. Tisztaság	8. Jó példa és sajtó
13. Testvériség	9. Szeretet és egyetértés
14. A világ építése	10. A nyelv fékezése és a lelkiismeretvizsgálat
15. Igazságosság	11. Szentmise és havi összejövetelek
16. Munka	12. Szeretetadományok
17. Család és nevelés	13. A beteg rendtagok gondozása
18. A teremtmények tisztelete	14. Gondoskodás az elhunytakról
19. Béke, öröm és remény.	III. fejezet: A hivatalok, a látogatás és a szabály megtartása
III. fejezet: A testvéri élet	1. A rendi hivatalok
20. Felépítés	2. A látogatás
21. Tisztségek	3. A látogatók kinevezése
22. A helyi közösség és alapítása	4. Kizárás
23. Felvétel és képzés	5. A szabály kötelező ereje
24. Élet a közösségben	6. Felmentés
25. Közös tevékenység	
26. Az asszisztencia és a vizitációk	

Sokatmondó a két tartalomjegyzék egybevetése. Az új regula gondot fordít arra, hogy tisztázza a FVR lényegét, alapvető célját. A regulát nemcsak jogi előírások gyűjteményének tekinti, hanem megfogalmazza az eszményt is, amely a tagokat mozgatja. Alkalmazkodik a világi élet feltételeihez.

A FVR bemutatása után a keresztséghez méltó élet elemeiről van szó (4-9. pontok). A ferences eszményből fakad az eukarisztia, a megtérés, a Krisztus-követés és az elmélyült imaélet kiemelése.

Különösen fontos annak a kérdésnek a tisztázása az új regulában, hogy mit jelent a FVR számára a három klasszikus szerzetesi fogadalom. Ha a FVR nem szerzetesrend, akkor nem ez a három eszmény alkotja a fő gerincét az eszményének. Tagjai az "evangéliumi életre" tesznek fogadalmat.

Mégis, az engedelmesség, a szegénység és a tisztaság tágabb érvényű lelki valóságok, és ezért a világi hívő számára is kell azokat értelmezni. Ez történik a 10-12. pontokban.

Az életforma bemutatása végén olyan területeket érint a regula, amelyek kifejezetten a világi hivatáshoz tartoznak (13-19.). A III. fejezetben a testvéri élet bemutatása jóval egyszerűbb, mint a régi regulában, hiszen a konkrét előírások a Rituáléban és a Konstitúciókban, illetve Statutumokban találhatóak.

A régi regula azonnal az előírásokkal kezd.

Hasonlítsuk most össze a két regulát a felépítés, a vezetők, a tagok élete és a nyelvezet szempontjából.

4.2.1 Felépítés: nem helyi, hanem nemzetközi alapon

Vannak, akik azt mondják, hogy a ferences szellem számít és ezért nem kell az időnként különféle struktúrákkal elvesztegetni. A struktúra azonban bizonyos szellemet testesít meg. A struktúra vagy hátráltatja az őszinte hitet, vagy segít annak kifejezésében. Szellemünk, lelki életünk megújulása elkerülhetetlenül szükségessé teszi a struktúra megújítását.

A Leó-féle szabályzat a harmadrendet csak helyi egyesüléseknek tekintette (I.3).

XIII. Leó pápa számára a Ferences Harmadik Rend egy nem egészen pontosan meghatározott rend volt, mert tekintet nélkül arra, hogy mely rend szerzeteseihez kapcsolódtak az egyesülések, valamennyi helyi egyesülés ugyanakkor a szabályzatnak volt alávetve. A helyi egyesülések azonban kevés hasonlóságot mutattak, vagy egyáltalán nem hasonlítottak egymásra, és ez a megállapítás vonatkozott arra az esetre is, ha ugyanaz a szerzetesrend irányította őket. Ritkán voltak kapcsolatban a többi, más szerzetesrend által irányított helyi egyesülésekkel. Úgy tűnt, hogy a szerzetesek szinte birtokolták az egyesüléseket, és Kapucinus Harmadrendről, Konventuális Harmadrendről stb. beszéltek. Gyakorlatilag, a Ferences Harmadrendet négy különböző ágazatban vezették, három ágazat az első rendhez és egy a Szabályozott Harmadrendhez tartozott. Azokban az országokban, ahol a struktúrák a helyi szint fölé emelkedtek, provinciális struktúrák alakultak ki és ezek azon szerzetesrendek provinciáin alapultak, amelyek ott sok helyi egyesülést vezettek. A Leó-féle regula nem írt elő tartományi struktúrákat. A régi szabályzat szerint a szerzetesek mint tartományfőnökök, gvardiánok és vizitátorok jelentek meg a regulában (III. 2-3). A vizitátoroknak évente legalább egyszer meg kellett vizsgálni, hogy betartják-e a regulát. A vizitátorokat az első rendből vagy a Szabályozott Harmadrendből kellett választani, és kérésre a provinciálisok vagy a helyi előjárók bízták meg őket. Laikusok nem lehettek vizitátorok (III. 3).

VI. Pál regulája a FVR-et az "egész világon elterjedt, szervezett katolikus testvéri közösségnek" tekinti (2.), amely különféle szintű helyi, regionális, országos és nemzetközi testvéri közösségekre van felosztva. A VI. Pál-féle FVR szigorúan egyetlen egy rendet alkot, amelynek a szerzetesektől független, saját struktúrája van. Az új regula nem irányoz elő az első rendhez igazodó provinciális struktúrát a FVR részére, hanem inkább olyan regionális testvéri közösségnek tekinti, amely szükségszerűen interobedienciális: magába foglalja a terület valamennyi helyi testvéri közösségét, tekintet nélkül arra, hogy melyik szerzeteságtól kapják az asszisztent. Ez az elrendezés szoros együttműködést tesz szükségessé a helyi testvéri közösségeket segítő egyes szerzetesrendek és tartományok között.

A testvérek úgy szerepelnek a VI. Pál-féle regulában, mint a négy ferences szerzetesrend előjárói, továbbá mint vizitátorok és lelki asszisztensek. A regula szándéka, hogy a testvéri közösségeket "alkalmas és felkészült szerzetesek" segítsék lelkileg, akiket "a négy ferences szerzetescsalád" ad. A világi miniszter lelkipásztori látogatást is kér az illetékes szerzetesi előjáróktól, valamint testvéri látogatást a magasabb szintű testvéri közösség miniszterétől. Az utóbbi esetben a vizitátor egy laikus személy.

4.2.2 Vezetők: klerikusok helyett világiak

XIII. Leó regulájában a ferences pap úgy szerepelt, mint a Ferences Harmadik Rend vezetője, bár a hivatalokat a világi tagok összejövetelel osztották ki (III,1), és a havi találkozókat a világi miniszter hívta össze (II,11). A gyóntató dönthette el, hogy egy házas asszonyt fel lehet-e venni férje beleegyezése nélkül (I,2). A szerzetesi vizitátort bízták meg a Rend felügyeletével és ő hívott össze minden tisztségviselőt és tagot egy találkozóra (III,2). Neki és a ferences szerzetesek előjáróinak teljes hatalmuk volt, hogy valamelyik tagot felmentsék a regula bármilyen előírása alól (III,6).

Az előző regula nem tett említést lelki igazgatóról, s csak annyit mondott, hogy a tagok "szabályszerűen tegyenek fogadalmat" (I,4). E regula értelmében azonban a szerzetes pap volt a helyi testvéri közösség lelki igazgatója, aki gyakran elnökölt az összejöveteleken, még ha volt is világi minisztere a testvéri közösségnek (II,11). Gyakran ő volt a pénztáros és a titkár is, bár ezeket világiaknak kellett volna ellátniuk. A lelki igazgató vette fel az új tagokat és fogadta el fogadalmukat, az akkori Rituálé előírása szerint.

VI. Pál regulájában "különböző szinteken a közösséget a tanács és a miniszter (vagy elnök) vezeti, akiket a fogadalmas tagok választanak..." (21.). A helyi testvéri közösség tanácsára tartozik "az új testvérek felvétele" (23.). A nehézségekkel küzdő tagok "testvéri párbeszédben tárgyalják meg ügyeiket a helyi közösség tanácsával". "Ez a tanács az illetékes a közösség tagjainak ... elbocsátását illető minden kérdésben" (23.). "A tanács rendszeresen szervezzen összejöveteleket és gyakori találkozásokat" (24.). A testvéri közösség minden szintjén a miniszter a tanács beleegyezésével kérjen rendszeres lelkipásztori és testvéri látogatást (26.).

Az új regulában nincs hely lelki igazgató számára. Hangsúlyt kap a világiak és szerzetesek közös felelőssége a testvéri közösségek iránt minden szinten, ezért kell a tanácsnak "megfelelő és felkészült szerzeteseket" kérnie "lelki segítségük céljából". E regula szerint és az 1984-es Rituálé szerint a helyi testvéri közösség minisztere veszi fel az új tagokat és fogadja el fogadalmukat, máskülönben a fogadalom nem érvényes.

4.2.3 A tagok élete: az áhítatgyakorlatoktól az apostoli életig

A régi regulában az eszményi ferences terciárius engedelmes és ájtatos volt. A felvétel egyik feltétele volt a teljes lojalitás a római egyházzal és a Szentszékhez (I,1). Fogadalmukban azt ígérték, hogy engedelmeskednek az egyháznak (I,4). Szelíden kellett fogadniuk a vizitátor feddését, és nem volt szabad megtagadniuk a penitencia elvégzését (III,2). Az engedetlen tagokat, ha nem hódoltak be, el kellett bocsátani a Rendből (III,4).

A regula felét az tette ki, hogy a terciárius életszabályát az áhítatgyakorlatok keretében írták elő. A II. Vatikáni Zsinat reformjai előtt a liturgia csak a klérus számára tette lehetővé a nyilvános és aktív részvételt. Ilyen összefüggésben a böjt és az önmegtartóztatás (II,4), a szentségek havi vétele (II,5), az officium divinum napi elmondása (II,6), a napi misehallgatás (II,11) és a megholt tagok temetésén való részvétel (II,14) főleg egyéni áhítatgyakorlatok voltak a laikusok részéről.

Alig történt utalás az apostoli életben való részvételre: családi életükben jó példával kellett előljárniuk és szorgalmazniuk kellett a jócselekedeteket (II,8); igyekezniük kellett a széthúzások megszüntetésére (II,9); segíteniük kellett a szegényebb tagokat (II,12) és látogatniuk a betegeket (II,13). A regula nem tágitotta ki az apostoli élet hatókörét családjuk és testvéri közösségük határain túl.

Az új regulában az eszményi világi ferences nem kevésbé engedelmes és áhítatos, de megkívánják tőle, hogy több kezdeményezéssel éljen engedelmisségében, és áhítatgyakorlatait a Szentírásra és az aktív résztvevőként végzett liturgiára alapozza. A világi ferencesek viszonya a ferences szerzetesekhez nem az alávetett engedelmisség, hanem az "életszerű kölcsönösség" (1.). Viszonyuk a klérussal "egység a pápával, a püspökökkel, a papokkal, a bizalom szellemétől áthatott olyan dialógusban, mely nyitva áll apostoli kezdeményezésekre" (6.), "Jézus megváltó engedelmisségével egységben, aki akaratát Atyja kezébe helyezte" (10.).

A Szentírásra alapozott lelkiesség a mozgatója áhítatgyakorlataiknak. "Fogadalommal kötelezik el magukat arra, hogy az evangélium szerint éljenek" (2.). "Regulájuk és életszabályuk ez: megtartani a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumát, ... mindent megtesznek, hogy az evangéliumot gyakran olvassák" (4.). "Kutassák Krisztus eleven és hatékony jelenlétét testvéreikben, a Szentírásban, az egyházban és a liturgikus cselekményekben" (5.). "A keresztség által, melyben meghaltak és feltámadtak Krisztussal, az egyház élő tagjaivá lesznek, és fogadalmuk révén most még szorosabban kapcsolódnak hozzá" (6.). Az egyház szentségi életében a kiengesztelődés szentsége (7.), a házások esetében a házasság szentsége (8.), és főleg az Eucharisztia által kell résztvenniük. Ne pusztán "végezzék a zsolozsmát", hanem "kapcsolódjanak be az egyház által ajánlott liturgikus imák valamelyikébe", "újra átélve Krisztus életének titkait" (8.). Ezek az imák az új szertartáskönyv szerint a következők lehetnek:

- a) A Reggeli Dicséret és a Vecsernye elimádkozása közösen vagy egyénileg. A testvéri közösség összejövetelein ajánlatos ezeket imádkozni.
- b) A helyi egyházban szokásos Kis zsolozsma.
- c) Szűz Mária Kis zsolozsmája.
- d) Szent Ferenc zsolozsmája az Úr misztériumairól (Officium Passionis).
- e) A tizenkét Miatyánk zsolozsmája. Gazdagítsuk rövid bibliai idézetekkel s alkalmazzuk az egyház imaóráihoz. Sokhelyütt szokásban van ez az imamód, mely a konkrét élethelyzetekben alkalmazható.

Az új regula megmutatja a kreatív engedelmisség és a szentírási lelkiesség szükségszerű következményeit. Hat cikkelyt szentel a testvéri közösségen túlnyúló apostoli életnek.

Az apostoli tevékenységet szentírási fogalmakkal élve mutatja be: "egy testvéribb és evangéliumi világot építsenek, hogy eljöjjön Isten országa ... a keresztény szolgálat szellemében" (14.). A világi ferencesek mozdítsák elő mindenütt a békét és örömet (19.), valamint az igazságosságot, "különösen a nyilvános élet területén" (15.). Munkájuk apostoli életük része, "mely által részt vehetnek a teremtésben, a megváltásban és az emberi közösség szolgálatában" (16.). Családjuk is ennek területe, ahol megvalósítják "a békeesség, a hűség és az élet tiszteletének ferences szellemét" (17.). A környezetvédelem a világi ferences apostoli élet kitüntetett területe (18.), ahol arra törekszenek, hogy a "visszaélés kísértését elkerülve eljussanak az egyetemes testvériség ferences felfogására" (18.).

4.2.4 Nyelvezet: szerzetesi helyett világi

Nyelvezetünk mindig hűen mutatja gondolkodásmódunkat, hitünket és értékeinket.

A Leó-féle regula a Ferences Harmadik Rendhez szólt (I,1), melynek tagjait "terciáriusoknak" nevezte, akik egy évet töltöttek a "noviciátusban", majd "fogadalomra" bocsátották őket (I,4).

Naponta "végezték" az officium divinumot (II,6). Minden szakkifejezést a szerzetesi életből vettek át, ezért beszéltek novíciusokról, jelöltekről, novíciusmagiszterekről, III. rendi provinciákról és miniszter provinciálisokról. A gyakorlat követte a szóhasználatot. A terciáriusok fogadalmukkor szerzetesi nevet vettek fel, s továbbra is szerzetesi habitust viseltek, bár a Leó-féle regula ezt skapuláréval és kordával helyettesítette (I,3). Testvérnek és nővérnek szólították egymást a világi életben. Férfiakat és nőket külön testvéri közösségekbe osztottak be, vagy találkozóik alkalmával a templom két külön oldalán helyezkedtek el.

Az új regula a Világi Ferences Rendnek szól (2.), melynek tagjait úgy emlegeti, mint világi ferenceseket (4.), akik a "bevezetés", majd az "egyéves képzés" után "fogadalmat" tesznek (23.). "Bekapcsolódnak a liturgikus imába" (8.). A szerzetesek részéről "lelki segítségben" részesülnek (26.). Ez a regula a szerzetesi élet kifejezéseit lefordítja a világi emberek számára megfelelő kifejezésekre. A jelentkezőket a neveléssel, képzéssel megbízott tisztségviselők képzik. A FVR-nek területi testvéri közösségei vannak, amelyet a területi miniszterek és tanácsaik vezetnek.

A gyakorlat követi a szóhasználatot. A tagok megtartják a keresztségben kapott nevüket és úgy szólítják egymást, mint más világi emberek. "Megkülönböztető ferences jelet" hordanak (23.), mint pl. jelvényt, utcai ruhájukon. Férj és feleség ugyanahhoz a testvéri közösséghez tartozhat és egészen természetes, hogy találkozóik során egymás mellett ülnek.

A XIII. Leó által leírt világi ferences életeszmény világosan különbözik a VI. Pálétól. Az eltörölt regulában az "engedelmesség" (I,1) és a "jamborság" (II,8) a kulcseszmények. Az új regulában is megmaradnak eszménynek, de megújított formában. Itt már a "dialógus" és az "apostoli hatékonyság és teremtőkészség" a kulcseszmények (6.). A testvéri közösségnek szüntelenül ügyelnie kell arra, hogy a megújított világi ferences eszmény útját járja.

4.3 Carl Schafer bolognai beszédéből

(Levél az Asszisztensekhez, 1987/1)

4.3.1 A FVR a szerzetesek konstitúcióiban

A négy ferences férfi ág (OFM, OFMConv., OFMCap., és TOR), a FVR regula előírásaival megegyezően, ékesszólóan leszögezi a szerzetesek kötelességét, különösen a minisztereket, hogy garantálják a folyamatos és megfelelő pasztorális és spirituális asszisztenciát a FVR-ben és rámutat ennek indokaira.

Az egyház a ferences első rendek és a Szabályozott Harmadik Rend (TOR) gondozására bízta rá a FVR-t. A ferences szerzetesek (férfiak és nők egyaránt) és a világi ferencesek között alapvető kölcsönösség áll fenn, melyet még tovább kell fejleszteni, mivel ugyanahhoz a lelki családhoz tartoznak, mivel közös az eredetük, közös a karizmájuk, s mert hivatásuk, hogy egyenlően tanúskodjanak az egyházban.

Az általános konstitúciók, melyek a törvénykönyvön alapulnak, szintén jelzik a FVR asszisztencia szándékát és alapvető vonásait (Ld. CCGG OFM 55-63.). Az asszisztencia szándéka, hogy előmozdítsa a FVR-tagok evangéliumi életét, garantálja hűségüket a ferences karizmához, segíti a FVR misszióját az egyházban és a társadalomban megvalósítsák, előmozdítsák az egységet a ferences családdal, a hűséget és egységet az egyházzal.

Ez kettős szolgálat:

1. Az első rend és a TOR generálisai által gyakorolt altius moderamen, összhangban a régi hagyománnyal és az egyháztól kapott küldetéssel.
  2. A testvéri közösségek és tanácsaik spirituális és apostoli buzdításának testvéri szolgálata (Vesd össze: Általános Konst. OFM 61; OFMConv., 133; OFMCap., 95; Ált. Alapsz. OFMConv., 53.).
-

4.3.2 A testvéri közösség tanácsának feladatai az 1978-as Regula alapján

(Levél az Asszisztensekhez, 1985/2)

I. A testvéri élet jellegzetességeit megvalósítani

1. Élesíteni a testvériség szellemét és valóságát különböző szinteken (Reg. 20. p.):
  - a/ evangéliumi alapon kialakítani és megvalósítani laikusok közösségét;
  - b/ elősegíteni a communio életszerű tapasztalatát, túllépve a klub vagy a baráti társaság szintjén.
2. Lelkesíteni és vezetni a testvéri életet (21a p.):
  - a/ az egység alapjaként életet, inspirációt és motivációt kelteni;
  - b/ a cselekvés elveként irányt, körvonalakat, szervezést és szolgálatkészséget nyújtani.
3. Felismerni a testvéri közösség szükségleteit, hozzásegíteni a közösséget, hogy maga fejezze ki igényeit (21b.):
  - a/ felfedezni a testvéri közösség arculatát;
  - b/ a jellegzetességeket, szerepeket ezeknek az igényeknek függvényében megfogalmazni.
4. A testvéri közösségen belül kifejleszteni az egyházas érzéket, az apostolkodás érzékét, a ferences iránti érzéket (22. p.):
  - a/ konkrétá tenni a testvéri közösség szerepét az egyházon és a ferences családon belül;
  - b/ érlelni a testvéri közösségben elvetett magot valamilyen apostoli, egyházi, ferences tevékenység elvégzésére.

II. Őrizni és szavatolni a részvétel élénkségét

5. Megállapítani az újonnan jövők hivatását és befogadni őket a Rendbe (23a p.): p.):
  - a/ megismerni a képzés alatt állókat és a Rendben való részvétel követelményeit;
  - b/ tudni imádságban megállapítani egy-egy jelölt hivatását.
6. Felügyelni a képzési program fölött (23b p.):
  - a/ kiválasztani, kiképezni és kipróbálni a nevelőket;
  - b/ felfedezni és átvenni a legmegfelelőbb képzési formát, amely az elkötelezettséghez vezet.
7. Fenntartani a fogadalmások elkötelezettségét (23c p.):
  - a/ biztosítani a fogadalmások számára egy fenntartó programot a közösségen belül;
  - b/ biztosítani egy állandó lelki lendületet, hogy felismerjék és állandósítsák Isten jelenlétét életükben.
8. Segíteni a testvéri közösségnek azokat a tagjait, akik különleges nehézségekkel küzdenek (23d p.):
  - a/ megteremteni a bizalom és párbeszéd légkörét, hogy ezek az emberek megnyíljanak;
  - b/ vállalni a kezdeményezést, amikor ezek a gondok előjönnek.
9. Elrendezni a közösségből való ideiglenes vagy tartós eltávolítást, ha szükséges (23e p.):
  - a/ megismerni a körülményeket a visszalépés, elküldés vagy felmentés megadásához;
  - b/ gyöngéden és nagylelkűen eljárni és felhasználni a magasabb szinthez való folyamodást.

III. Erősíteni a közösséget

10. Előkészíteni és megvalósítani a testvéri közösség rendszeres és gyakori találkozását (24a p.):
  - a/ leírni és alkalmazni a találkozó anyagát és napirendjét: imádság, tanulás, munka, párbeszéd, kikapcsolódás;
  - b/ megtartani a testvéri közösség tanácsának rendszeres összejöveteleit látni, ítélni, cselekedni.
11. Találkozni más ferences csoportokkal (24b p.):
  - a/ kezdeményezni és meghívásokat elfogadni: lelki programok, közös tevékenység, közös szolgálatok;
  - b/ aktívan és jól résztvenni a testvéri közösség magasabb fórumán.
12. A testvéri közösség folyamatos képzésének biztosítása (24cp.):
  - a/ állandó programot fenntartani;
  - b/ kialakítani a nevelés műhelyét: anyagok és nevelők.
13. Gondoskodni a testvéri közösség és a felsőbb szintek anyagi szükségleteiről (25. p.):
  - a/ felbecsülni az energiákat, időt és a lehetőségeket;
  - b/ előteremteni a testvéri élethez szükséges pénzt.
14. Biztosítani a tagok lelki jólétét és élénk közlekedést a ferences szerzetesekkel lelki asszisztencia révén (26b):
  - a/ gondoskodni arról, hogy a testvéri közösség rendszeres vezetést kapjon, tanács, képzés és egyéb téren;
  - b/ felvenni és ápolni a jó kapcsolatokat a ferences szerzetesekkel.
15. Ügyelni, hogy a ferences világi regulát helyesen, a ferences karizmához hűen éljék (26b p.):
  - a/ jogszerűen kérni a lelkipásztori és testvéri látogatásokat;
  - b/ a testvéri közösséget lelkileg, pszichológiailag és anyagilag felkészíteni a lelkipásztori és testvéri látogatásokra.

5. Az "assistentia spiritualis" (lelki támogatás, segítség, tanácsadás)

A FVR egyetlen egységes rend, melynek lelki segítségét (assistentia spiritualis) az első rend négy rendfőnökére bízta a Szentatya: kisebb testvérek (OFM), minoriták (OFMConv), kapucinusok (OFMCap) és a Szabályozott Harmadik Rend (TOR). A rendfőnökök ezt a feladatukat egy-egy ún. assistens generalis, vagyis az egész rendért felelős lelki segítő által töltik be; a FVR vezetői nem ezek a segítők, hanem az országos tanácsok által választott világiak. A lelki segítség fogalma megújult gondolkodást követel meg a kisebb testvérektől is, amennyiben leszámol a világiak feletti gyámködés és a helyi ferences rendház pusztán baráti közösségének gondolatával, és feladatul a ferences karizma hiteles megéléséhez való hozzásegítést tűzi ki. Az OFM assistens generalisa rendszeresen körleveleket ad ki az ilyen téren aktív rendtagok munkájának segítésére. A magyar ferencesek ezeknek a körleveleknek a szellemében kívánják a világi rendet segíteni a megújulásban.

Az új regula és az új konstitúció alapján a világi ferencesek közössége a területükön élő Első Rend (OFM, stb.) miniszteréhez fordulnak lelki segítségért. A régi rendszerű harmadik rend a feloszlás és üldöztetés miatt vagy nem működhetett, vagy elszakadt a ferences család egyetemességétől.

5.1 A lelki segítség alapelvei

(Levél az Asszisztensekhez, 1985/2)

A lelki asszisztensnek rendes körülmények között ferences papnak vagy szerzetesnek kell lennie az első rendből. Ha nincs ilyen, ki lehet nevezni helyi asszisztensnek egy papot, szerzetest vagy szerzetesnőt egy másik ferences intézményből, illetve egy világi papot vagy diakónust, aki jó lenne, ha világi ferences lenne.

Az asszisztensek bármilyen szinten szívesen vegyék a szerzetesek és szerzetesnők együttműködését, azokét is, akik nem ferencesek a világi ferences rend szolgálatában, tiszteletben tartva eközben a kánonjogi törvényt és a FVR autonómiáját.

A kisebb testvérek részéről a világi ferences testvéri közösségeknek nyújtott lelki támogatást akkor kezdjük megérteni, ha, mint ferences szerzetesek, ún. alapvető döntéssel (optio fundamentalis) állunk a világi ferencesek mellé. Ez az alapvető döntés két dolgot foglal magában:

5.1.1 Meggyőződés a FVR-rel kapcsolatban

A FVR szükséges a ferences karizma teljességéhez.

A FVR egyenlőképpen, hitelesen és teljesen ferences csoport, melynek ugyanolyan történelme, lelkiisége és küldetése van, mint a ferences szerzeteseknek, és ugyanolyan tartós elkötelezettséggel jár.

A FVR: világiak egyházi és apostoli közössége, mely egy szerzetesi családhoz kapcsolódik, hogy valóra váltsa ugyanazt a lelkiiséget, és hogy részt vegyen egy bizonyos eszményben és küldetésben.

A FVR: az egyház által elismert társulás, mely jogi személyiséggel rendelkezik a testvéri közösség minden szintjén, melynek jogi identitása az első rendhez kapcsolódik, fenntartva bizonyos autonómiát az irányításban (saját miniszterek), a lelki életben, sajátosan világi megnyilvánulással, mindennapi tanúságtételével és apostolkodásával az egyházban és a világban.

A FVR tagjai tevékeny részesei a ferences karizmának, az egyház építésének, Isten Országának kibontakoztatásának.

Az első rendnek jogi természetű kötelessége van a FVR-rel szemben, amit latinul *altius moderamen*-nek, felsőbb irányításnak mondunk, és amely a következő feladatokat jelenti:

Az igaz katolikus hit és a ferences karizma elősegítése és szavatolása a FVR-ben; gondoskodás arról, hogy a FVR tagjai teljesen és híven megkapják szerzetesi intézményünk szellemét; törekvés arra, hogy a FVR tagjainak lehetőségük legyen ferences életük és küldetésük valóra váltására világi életük területein; a FVR védelme, fejlesztése és támogatása.

5.1.2 A meggyőződés kifejezése

Ez az alapvető döntés a FVR mellett a lelki támogatásnak nevezett tevékenység révén nyer kifejezést és megvalósulást. A lelki támogatás elsősorban egy meggyőződés a kisebb testvér (Első Rend) szívében, hogy a világi ferencesek egyenlő és hiteles részesei a ferences karizmának, életnek és küldetésnek. Ezt a meggyőződést kifejezésre kell juttatni a képzés éveiben. Meg kell erősíteni a fogadalmas évek során az előjárók erőfeszítései és a közös élet révén: káptalanok, lelkigyakorlatok, buzdítások. Ápolni kell minden elképzelhető közös program révén a világi ferencesek és a kisebb testvérek között.

A lelki támogatás valós elkötelezettség is egy szerzetesi közösség részéről, hogy egy világi ferences testvéri közösséggel összekapcsolja életét és így elmélyítse, ami a ferencesség e két kifejeződésében közös:

- Imádság, istentisztelet, lelkigyakorlatok, különösen a ferences szerzetesi közösség nagyobb ünnepei alkalmával.
- Közös tevékenységek, közös étkezések, közös ünneplések.
- Egyeztetett erőfeszítések az evangelizáció terén, különösen a FVR regulája által jelzett öt területen: igazságosság, munka, család, környezetvédelem, béke.

Végül, a lelki támogatás erőfeszítés a kisebb testvér részéről, akit közössége kijelölt, hogy egy világi ferences testvéri közösségnek inspirációt, motivációt, lehetőségeket és szükséges ismereteket nyújtson, és az így valóra válthassa ferences életét és küldetését, egyházi jellegét és apostoli feladatait.

Ennek elérésére a lelki asszisztens a következő területeken gyakorol lelkipásztori és testvéri szolgálatot:

- megteremt az egyházi közösséget, részesítve a világiakat az Eukharishtiában és Isten Igéjében,
- táplálja lelki életüket és előmozdítja apostoli életüket az igehirdetés, a tanítás, a személyes tanúságtétel és a lelkesítés egyéb formái által,
- formát ad az evangéliumi életre saját példájával és saját személyes elkötelezettségével a ferences hivatás iránt,
- segíti a tanácsot, hogy valóra váltsa felelősségét a világi ferences testvéri közösség szolgálatában, lelkesítésében és vezetésében, részt vesz a testvéri közösség vezetésében, mint a tanács egyik tagja.
- kezdeményezője és cselekvő részese a kezdeti vagy folyamatos képzésnek, azzal hogy példát ad, tanít és segít nevelni a testvéri közösség nevelőit.
- tanúja és eszköze és világi ferences testvéri közösség és a szerzetesi közösség közti élő egységnek és kölcsönös kapcsolatnak,
- közvetíti az információkat és a kezdeményezéseket a FVR és az Első Rend között,
- lehetővé teszi a ferences szellem kifejlődését a testvéri közösség minden megmozdulásában,
- prófétai szerepet tölt be: ösztönzi a testvéri közösség tagjait, hogy ferences, egyházi és apostoli elkötelezettségüket új és új irányokban fejlesszék tovább.
- tanúskodik a jelöltek felvételénél és a fogadalmaknál, mint az egység látható jele az egyházban és a ferences családban.

5.2 Az megfelelő asszisztencia akadályai

(Carl Schafer, Levél az Asszisztensekhez, 1987/1)

5.2.1 Kizárólagosságra való törekvés

Az asszisztensnek ez a törekvése pártolja az első rend különböző ágainak vagy közösségeinek érdekeit a FVR egységével szemben, akadályozza a belső fejlődést, vetélkedést, féltékenységet szül, veszélyezteti a testvériséget.

Akire ez jellemző, az a ferencesi mivoltot vagy az egyén engedelmességére, vagy csak a szerzetesi engedelmességre korlátozza. A harmadik rendieket a legjobb esetben csak kisegítő rendszernek vagy pedig felesleges tehernek tekinti.

Kijavítása megkívánja a ferences család egységes szemléletét és tapasztalatát a katolikus egyházon belül és a ferences testvériség érzését a katolikus egyházon túl is.

5.2.2 Uralkodás

Komoly akadály lehet a tekintélyelvi hozzáállás a laikusokhoz. A szerzetes eszerint "igazgató" és nem asszisztens.

Akire ez jellemző, az nem érti a FVR autonómiáját. Úgy véli, hogy az asszisztencia is irányítás, gyámkodás.

Az asszisztencia azonban a tekintély evangéliumi felfogását kívánja meg: jó példa és szolgálat.

5.2.3 Létszámhiány

A szerzetesek száma a legtöbb országban csökkenőben van. Ugyanakkor a FVR-nek kiváló lehetőségei vannak a terjedésre, de ezt korlátozza a szerzetes asszisztensek hiánya. Sőt, a FVR Általános Konstitúciója azoknak az álláspontját tükrözi, akik az asszisztenciát a szerzetes papoknak és a világi papoknak akarják fenntartani, különösen a ferences szerzeteseknek, a ferences nővérekre pedig csak "együttműködő" szerepet osztanak ki.

5.2.4 Életkor

Sok szerzetes rendtartomány átlagéletkora 55 év fölött van. Így a legtöbb szerzetest a II. Vatikáni Zsinat előtt képezték, és nem igazodnak el a világi ferences regula mögött meghúzódó teológiában. A II. Vatikáni Zsinat szerint képzett szerzetesek számban kisebbségben vannak, s többségüknek fontos tennivalóik vannak rendtartományukban. A legtöbb országban kevés a papi és szerzetesi hivatás. A hivatásokat előmozdító apostolkodás ezért lényeges fennmaradásunk szempontjából.

5.2.5 Közöny

Az elmúlt húsz évben sok szerzetes veszítette el ferences hivatását és identitását. Sokan mások úgy tapasztalták, hogy ferences karizmájuk és lelkületük gyengült. Ennek következtében úgy érzik, csak korlátozott mértékben tudnak a FVR-nek nyújtani valamit, mint lelki asszisztensek, és kerülnek az abban való részvételt.

A szerzetesek kezdeti és folyamatos képzésébe bele kell foglalni a ferences lelkiesség elméleti és gyakorlati vonatkozásait, alkalmazva azokat nemcsak a szerzetesek, hanem a laikusok számára is.

5.2.6 Költségek

Az 1978-as regula előtt a legtöbb országban a harmadik rend csak helyi szinten létezett és a szerzetesek fedezték a költségek zömét, ezek nem voltak számottevőek. A harmadik rendiek ezt a helyzetet természetesnek vették, s mindent elkövettek, hogy "szegények" legyenek, pl. az év végén odaadták megtakarított pénzüket.

Az új regula a FVR-et helyi szintre építette és megszervezte a területi, országos és nemzetközi szinteket is. Ez súlyos utazási költségeket jelentett a látogatások alkalmával, illetve komoly publikációs költségeket az irodák fenntartására.

A szerzeteseket és a világiakat tájékoztatni kell a költségekről, s meg kell egyezniük a költségek megosztásában és fedezésében.

5.3 Az asszisztens szerepe a világi közösség nevelésében

(Levél az Asszisztensekhez, 1987/4)

A FVR világi jellegét leginkább úgy lehet érvényre juttatni, hogy egy evangéliumi és apostoli közösséget nevelünk a helyi egyházban. A testvéri közösség nevelésében az asszisztens szerepe ma merőben más, mint volt akkor, amikor a szerzetes a testvéri közösség igazgatója volt.

5.3.1 A II. Vatikáni Zsinat előtt:

Akiket 1965 előtt neveltek pappá, egy olyan jogrendszer elmélete és gyakorlata alapján nevelték, amely a trentói zsinatból (1545-1563) fejlődött ki és amit az európai szemináriumokban mint pasztorális teológiát vezettek be. Eszerint a plébános volt a plébánia területén folyó lelkipásztori tevékenységért egyedül és teljes mértékben felelős egyházi személy. Egyedül őrá tartozott a lelkigondozás, ami a gyakorlatban azt jelentette, hogy a plébánián mindenért ő volt a felelős.

5.3.1.1 Felépítés: tekintély/függőség

A fennálló lelkipásztori elméleteknek megfelelő felépítés arra adott módot a papoknak, hogy a gonosz világba került lelkek gondozását végezze. A tekintély és a függőség volt az alapvető viszony a pap és a nép között. A Harmadik Rendre alkalmazva, a lelki igazgatóra és a terciáriusokra súlyosan nehezedett az igazgató mély felelőssége üdvösségükért. Megtanulták jámboran várni, hogy az igazgató betöltse őket az igaz tanítással. Amikor ugyanezek a világi hívők ma az egyházban a tekintély helyzetében találják magukat, nem csoda, hogy nem tudnak megbirkózni az önmaguk irányításának felelősségével, és csak a tekintély autoritárius gyakorlását ismerik.

A tekintély-függőség szerkezete a monológ: a lelki igazgató beszélt - a terciáriusok figyeltek; ő volt a tanító - őket tanították; ő parancsolt - ők engedelmeskedtek; ő nyújtotta a lelki javakat és sokszor a rendház vendégszeretetét - ők hálásan elfogadták és természetesnek tartották a vendégszeretetet.

5.3.1.2 Módszer: belenevelés

A keresztény és ferences élet továbbvitelének legjobb módszere, amely megfelelt a tekintély/függőség viszonyra épülő szerkezetnek, a belenevelés volt. A módszer feltételezte, hogy a lelki igazgató mint Jézus Krisztus, az egyház, illetve Szent Ferenc és a rend hivatalos képviselője, rendelkezik mindenféle lelki kincsekkel, amelyekben a harmadik rendet részesíti: a hittel, az igazsággal, a szentségekkel, a ferences kiváltságokkal, a gazdag búcsúkkal és az örök üdvösség biztosítékával. A harmadik rendieknek el kellett távolítaniuk minden akadályt az isteni kegyelem útjából, és nyitott edényként mindig készen kellett állniuk a befogadásra. A lelki igazgató feladata volt, hogy kiüresítse őket a világiasságtól és megtöltse őket az isteni kegyelemmel. Azoknak az igazgatóknak, akik magukat nem kímélve építették a Harmadik Rendet, meg kellett birkóznuk a FVR-dé alakulás terheivel is, amire a ferences család iránti szeretetük vitte őket, de tanfolyamok és továbbképzések nem segítettek a megújulásban. Könnyen megeshet, hogy néhány lelki asszisztens a legjobb szándékkal is még mindig a tekintélyfüggőség viszony keretében dolgozik, és a besulykolás katekétikai módszerét alkalmazza, pusztán azért, mert ebben a módszerben érzi egyedül otthon magát.

Kevés ötven évnél fiatalabb lelki asszisztens van, legtöbbünket a II. Vatikáni Zsinat előtt képezték. A Szentlélek nagy ajándéka volt, hogy a zsinat akkor játszódott le, amikor; vagyis a világméretű forradalmi változások előestéjén. Sokan közülünk azonban, önhibánkon kívül, zavarba jöttünk, mert képzésünk jó részét elsöpörték az új gondolatok, megközelítések és gyakorlatok. A skolasztikus filozófia átadta helyét a perszonalista filozófiának, a deduktív módszer az induktívna, a tekintélyelvű irányítás a szolgálat szellemének az Evangélium alapján. Az igazgatói cím megváltoztatása önmagában nem pótolta az asszisztensi működéshez szükséges képzést.

Lehet, hogy a fiatal szerzetesek, akik jártasak a perszonalista filozófiában, a biblikus teológiában, a kommunikációra és közösségépítésre is ható társadalomtudományokban, szerencsés módon jó ferences nevelést is kaptak. Ezek az emberek ma kulcsszerepet töltenek be tartományaikban, és kevesen kaphatóak a FVR-del való foglalkozásra. Ha meg akarunk felelni a világiak elvárásainak, mint "alkalmas és jól felkészült szerzetesek lelki gondozásuk céljából" (26.), azt hiszem, nekünk szerzeteseknek nemcsak intellektuális felfrissülésre, de lelki megújulásra és tényleges megtérésre is szükségünk van, mint ferences szerzetesnek, mint tartománynak, mint rendnek és mint az egyházban élő ferences családnak. Várom a napot, amikor a FVR élvezni fogja azt az elsőbbséget az ferencesek apostolkodásában, amit az 1979-es nagykáptalan nyújtott számára.

5.3.2 A II. Vatikáni Zsinat után:

Az egyház által a XIX. században alkalmazott struktúrákat és módszereket az egyházzal szembenállók klerikalizmusnak hívták.

A II. Vatikáni Zsinat egyértelműen szakított a klerikalizmussal. Pozitív szemléletet tett magáévá a világi mivoltáról, és rámutatott a szekularizálódás megfelelő kereteire, amelyeket a VI. Pál-féle regula be is fogadott (3.). Lehet, hogy mi, szerzetesek és világiak, még mindig ezek felépítésének kezdeti szakaszainál tartunk, és még csak tanuljuk használatukat.

5.3.2.1 Felépítés: személyes felelősség

Az összes új struktúra alapja minden megkeresztelt személyes felelőssége, akár gyermek, fiatal, vagy felnőtt. Nemcsak a pap viszi tovább Jézus Krisztus megváltó művét, hanem minden megkeresztelt a maga tevékenységi körén belül felelős azért, hogy felismerje azt a szolgálatot, amelyet Isten az egyházban és a világban rábízott. Mindenki önmagában és a többiekkel együtt is megéli ezt a felelősséget: keresztény életet élve, reflektálva a hit tapasztalatára, megosztva másokkal a keresztény életet az apostoli munka által és életét imában Istennek ajánlva. A keresztény egész életén át részt vesz családjával, plébániájával, közösségével együtt a döntések meghozatalában és kivitelezésében. A pap szerepe többé nem igazgatói vagy elnöki, hanem segítői. Bátorítja a világiak kezdeményezéseit és támogatja őket a felelősség vállalásában.

5.3.2.2 Közös felelősség és egymástól függés

A pap és hívei viszonyában a plébánia vagy a közösség minden ügyében, beleértve az anyagiakat is (25.) a híveknek a papi tekintélytől való függését a közös felelősségnek kellene felváltania. Minden felnőtt megkeresztelt személytől elvárható, hogy megbízható legyen, amikor valamire megkérik, és ő is rászorul a többi felnőttre, laikusokra, szerzetesekre és papokra (1.), hogy szerves egységben valósítsák meg a testvéri közösség feladatait.

5.3.2.3 Párbeszéd

A pap monológiát a mindenkit meghallgató párbeszéd váltja föl. A párbeszéd alapja a személyes felelősség, amelyet mindenki gyakorol, s amely magába foglalja a kölcsönös meghallgatást és a beszédet is, de mindenki részéről több meghallgatást, mint beszédet. Ezen az úton mindenkinek a tapasztalata, tudása és bölcsessége nyitva áll a Szentlélek vezetése előtt, akinek működése ennél fogva nem korlátozódik egy ember bölcsességére. Ma a hívők többsége képzett, és sokan szakemberek egy területen. Képességeik együttvéve messze meghaladják a papét egyedül, vagy bármely laikusét önmagában. A párbeszéd növeli az apostoli hatékonyságot és kreativitást.

5.3.2.4 Szubszidiaritás

Minden megkereszteltnek megmarad a szabadsága, hogy érettségének megfelelően elvégezhesse a rábízott feladatokat. Az egymás alá rendeltségnek ez a rendszere személyes kezdeményezést és felelősségtudatot igényel. Ez felismeri, hogy minden keresztény rendelkezik a képességeinek és

jogainak megfelelő döntési területtel. Egy felsőbb tekintély nem fog olyan feladatot elvégezni, amit egy alacsonyabb szintű hatóság is el tud végezni. Egy tanács például, amikor egy alacsonyabb szintű tanácsot ösztönöz, hogy végezze ez a reá háruló feladatot, a szubszidiaritást gyakorolja. Csak az a tanács folyadjon magasabb szinthez, amely mindent megtett, de a problémát nem tudta megoldani. De ha az alacsonyabb szintű hatóság nem tudta megoldani a problémát, akkor a felsőbb szint vállalja a felelősséget, és biztosítja, amire szükség van, pl. vizitációval. Fordítva is, ha a felsőbb szint nem tudja elvégezni feladatát, az alsóbb szintnek kell gondoskodnia arról, hogy a szükségleteket kielégítsék, pl. felszólalási vagy fellebbezési jogokkal élve.

5.3.2.5 Kollegialitás

Mindezek a struktúrák hozzájárulnak a kollegialitáshoz, ami nem más, mint minden megkeresztelt részvétele a döntéshozatalban. Az osztozás minden szinten erősíti a ferences család és a keresztény közösség egységét. Saját fejlődésének folyamata az egész közösséget foglalkoztatja.

5.3.2.6 Új módszer: "előhívás"

A keresztény és ferences élet megújulásának megfelelő módszere az előhívás, amely feltételezi, hogy Isten nemcsak a papban mutatkozik meg, hanem jelen van egész népében. Isten üdvössége egy már megtért ember és egy másik, általa vonzott személy párbeszédében valósítható meg. A lelki segítő, mint Szt. Ferenc, vonzza az embereket, azzal, hogy olyan, amilyen, és a legjobbat hozza ki belőlük. Mindenki elismeri a jót, mint magát Istent és ajándékait.

Az egyház egy népben megtestesült kegyelem. Istent kizárjuk népéből, amikor átadjuk magunkat a negatív hozzáállásnak és a destruktív helyzeteknek. Isten a népe körében van az imájában, az önatadásban és más személyes megnyilvánulásokban és körülményekben, amelyek pozitívak, építőek és az emberek javát szolgálják. Isten ösztönzi és vezeti őket üdvösségük felé ebben a világban és azon túl is.

Mindnyájan fel kell, hogy ismerjük Isten jelenlétét az emberek között, elemeznünk kell az emberi helyzeteket és ezekben Isten akaratával együttműködve kell cselekednünk. Ahelyett, hogy az embereket olyan edényeknek gondolnánk, amelyeket meg kell tisztítani a világ szennyétől és a papnak fel kell töltenie isteni kegyelemmel, inkább tekintsük úgy őket, mint akikben és akik között mindig is jelen van az Úr, "az isteni mag", és hívja őket, hogy legyenek öntudatosan és szabadon az ő népe. Ez a hitből fakadó emberkép olyan békességet ad, amelyet még az emberekben lakó legnagyobb rossz sem tud elvenni.

A keresztény élet megújulása magában foglalja a pap és minden megkeresztelt megtérését. Ez abban áll, hogy együttműködünk a világban és minden emberben jelenlévő Istennel, és segítjük az embereket, hogy személyes egységre léphessenek Jézus Krisztussal az ő egyházában.

III. rész A világi ferencesek képzése

Aki felvételét kéri a Ferences Világi Rendbe, forduljon a helyi testvéri közösséghez. Az új testvérek felvétele a tanácsra tartozik.

A Rendbe való belépés lépcsőfokai: az initiatio (bevezetés), azután a legalább egyéves képzés ideje, majd fogadalom tétel a regula szerinti életre. Ez a haladás és fejlődés egyébként kell, hogy nyomot hagyjon az egész testvéri közösség életmódján is. Ami a fogadalomhoz megkívánt korhatárt és a Rendhez való tartozás külső jelét illeti, a helyi statutumokban rögzített normákhoz tartásuk magukat.

A világi ferencesek képzésének célja, hogy megismerjék hivatásukat, és az elkötelezettséget felelősen vállalják. Két alapvető oldala van ennek a képzésnek. Gyökeret kell verniük a helyi testvéri közösségben, életüknek össze kell fonódnia a többiekével. Ilyen szempontból a testvéri közösség minden tagja nevelő. Mindegyiküknek feladata, hogy az újonnan jött otthonra találjon közöttük. A képzésnek ez az oldala egyáltalán nem elméleti, alkalmi nem az előadások, hanem a testvéri közösség szervezett vagy spontán találkozásai, közös ünnepei "családi élete".

A másik oldal a kimondott képzés, az elmélyülés a ferences és a világi lelkiségben. Bár ez a képzés már jobban szól az értelemhez, mégsem pusztán elméleti ismeretek közvetítése a célja, hanem az, hogy a testvérszüntelenül a megismerést eszményekhez igyekezzen alakítani az életét. Pontosan kidolgozott és előírt menete ennek sincs. A világ különböző részein az első rend ilyen-olyan mérvű bevonásával, az asszisztens többé-kevésbé aktív részvételével zajlik.

Az alábbiakban egy kidolgozott "tantervet" ismertetünk, mely Stephan Wisse OFM Cap munkája. Megfelelő alkalmazással felhasználhatjuk a közösség új tagjainak képzésében, hozhatunk más egyéb idézeteket a szentírásból, a ferences forrásokból vagy a világi lelkiség mai képviselőitől.

Christifideles Laici 58:

Ahhoz, hogy Isten konkrét akaratát életünkkel kapcsolatban fölfedezzük, mindig nélkülözhetetlenek a következők: Isten és az Egyház szavának engedelmes és figyelmes meghallgatása, a gyermeki és állandó imádság, a bölcs és jóakarató lelkivezetővel fönntartott kapcsolat, a kapott adományok és talentumok hitben történő értelmezése, s ugyanakkor a társadalmi és történelmi körülmények figyelembevétele, amelyek között a hívő él.

1. Mit jelent az "evangélium" a Ferences Világi Rend életében?

Az egész Szentírás az élő Isten Igéje, még ha emberek ajkán keresztül is, jön. Az evangéliumok sem csak épületes beszámolók a názáreti, Jézus életéről, hanem az ő állandó megszólító szavai mihozzánk.

A Ferences Világi Rend testvérei és nővérei Szt. Ferenchez hasonló mély tisztelettel kell hogy körülvegyék és hallgassák a Megváltó üzenetét. Mindig készen kell lenniük arra, hogy Isten Igéje megragadja őket.

ICel 22:

Történt azonban egy napon, hogy az említett templomban éppen azt az evangéliumi szakaszt olvasták fel, melyben az Úr szét küldötte tanítványait prédikálni. Isten szentje, aki szintén jelen volt a szentmisén, megértette ugyan az evangélium szavait, a mise végeztével mégis odajárult a pap elé, és könyörögve kérte, magyarázza meg neki részletesebben a hallottakat. Ez készséggel hajlott kérésére. Szent Ferenc pedig, mikor meghallotta, hogy Krisztus tanítványainak sem aranyat, sem ezüstöt, sem pénzt nem szabad maguknál tartaniuk; az útra sem erszényt, sem tarisznyát, sem kenyeret, sem botot nem szabad magukkal vinniük; sem sarut, sem két köntöst, nem szabad viselniük, hanem szüntelenül az Isten országát és bűnbánatot kell hirdetniük, tüstént felujjongott a Szentlélekben: "Ez az, amit én akarok, ez az, amit én keresek, ez az, amit teljes szívemből tenni kívánok! És a szent atya túlradó örömmel mindjárt hozzálátott a hallottak megvalósításához. Egy percnyi késedelmet nem tűrt, csakhogy minél előbb tettel is megvalósítsa azt, amit az imént füllel hallott. ... Egyébként minden mást is, amit csak hallott, nagy gondossággal és áhítatos odaadással igyekezett megvalósítani. Mert ő nem süket hallgatója volt az Evangéliumnak, hanem, amit csak hallott, mindent pontosan az emlékezetébe vésett, és lehetőleg betű szerint meg is valósított.

a Ferences Világi Rend regulájából:

A világi ferencesek regulája és élete ez: megtartani a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumát, követve Assisi Szent Ferenc példáját, aki Krisztust választotta az Istennel és az emberekkel való életének inspirálójául. ... A világi ferencesek mindent megtesznek, hogy az Evangéliumot gyakran olvassák, és hogy az Evangélium igazságait az életbe ültessék át, mindennapi életüket pedig újra meg újra az Evangéliumhoz mérik. (4)

Jn 12,44-50; 6,40.47.67-69; Mt 7,28k; Zsid 4,12k

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból:

Ugyanilyen nyomatékosan buzdítja és sürgeti a szent zsinat az összes keresztény híveket, főleg a szerzeteseket, hogy a szentírás gyakori olvasásával tanulják meg "Jézus Krisztusnak főséges ismeretét" (Fil 3,8). "Mert a szentírás nem ismerése Krisztus nem ismerése". Szívesen folyamodjanak tehát magához a szent szöveghez akár az Isten szavában bővelkedő szent liturgia közvetítésével, akár lelki olvasmány gyanánt, akár megfelelő bibliamagyarázatok és egyéb segédeszközök által, amelyek az egyház főpásztorainak jóváhagyásával és gondoskodásából korunkban dicséretesen terjednek mindenfelé. Arról azonban ne feledkezzenek meg, hogy a szentírás olvasását imádságnak kell kísérnie. Így lesz belőle beszélgetés; Isten és ember között, mert "amikor imádkozunk, őhöz beszélünk, és amikor az isteni kinyilatkoztatásokat olvassuk, őt hallgatjuk." (Dei Verbum 25)

Karl Rahner:

A hívő keresztény sohasem lehet annyira tartózkodó, hogy azt vélje, közvetlenül Isten szavából nem vehet ki személyesen hozzá szóló, döntő jelentőségű gondolatokat, ezért meg kell elégednie az igét hirdető szónokokkal vagy a lelkeségi írók műveivel. De még a legegyszerűbb kereszténynek is joga és kötelessége, hogy kezébe vegye a Szentírást. Aki kész az alázatra és önbírálatra, aki egyéni írásmagyarázatát beleépíti az egyház értelmezésébe, aki a tanítóhivatal előírásaihoz ragaszkodik, az kihallhatja az Írásból azt az isteni szót, amely éppen neki szól, amely az ő életét alakítja, és amelyre egész élete és halála épül.

Természetesen engedni kell, hogy valóban szóljon az Írás, akkor is, amikor lármás életünkben halkán, de könyörtelenül és biztos hanggal szól. Mégis: akármennyire csendre kell intenünk lármás és felszínes mindennapunkat, életünk világos és sötét oldalait is bele kell vinnünk az Írás olvasásába. Már J.A. Bengel mondotta 1734-ben - s ez szinte lefordíthatatlan: "Te totum applica ad textum; rem totam applica ad te" (Önmagadat egészen alkalmazd a szövegre, a szöveget egészen alkalmazd magadra). Újból és újból olvasni kell a Szentírást, akkor is, ha az ember azt érzi, hogy üres pusztságban kell vándorolnia. Hirtelen találkozhat a kettő: sajátos élethelyzetünk és az Írás szava. Ilyenkor kölcsönösen fényt sugároznak egymásra. Ez akkor történhet meg, ha valóban engedjük, hogy Isten szava szóljon hozzánk, hiszen az a Lélek van jelen életünkben, aki az Írást sugalmazó erejével alakította. (Hit, szeretet, remény. Egyházforum, 1991. 159-160. old.)

2. Mit jelent "az evangélium szerint" élni?

Akiket Isten Igéje elér és megérint, azokat tette sarkallja. Akik ezt egyénileg vagy közösségben tudatosan ápolják magukban, felelnek Jézus hívására: "Kövess engem!" Isten országának tanúi lesznek világi állapotukban. Hiszek az evangéliumban: nemcsak igaznak tartom, amit az egyházi tanítóhivatal Istentől kinyilatkoztatott hitként elénk ad. Sokkal inkább: Isten szavának valóra váltásával megvallom, hogy hozzá tartozom és tanúságot teszek róla. Ferenchez hasonlóan, spontán és közvetlen módon nekikezdek és valóra váltom az isteni szót.

Szent Ferenc műveiből:

A kisebb testvérek regulája és élete ez: kövessék a mi Urunk Jézus Krisztus szent evangéliumát, és éljenek engedelmségben, tulajdon nélkül és tisztaságban. Ferenc testvér engedelmséget és hódolatot ígér Honoriusz pápa úrnak és törvényes utódainak, valamint a római Szentegyháznak. A többi testvér pedig Ferenc testvérnek és utódainak tartozik engedelmséggel. (2Reg 1)

És miután testvéreket adott mellém az Úr, senki sem mutatta meg nekem, mit kell tennem, hanem ezt ő, a Magasságbeli nyilatkoztatta ki nekem, hogy a szent Evangélium szerint kell élnem. (Végr 14)

Betű által halnak meg azok, akik csak a szavakat óhajtják tudni, hogy így bölcsőbbnek tűnjenek fel másoknál; s így akarnak nagy vagyont szerezni, hogy azt rokonaik és barátaik közt szétozthassák. És betű által halnak meg azok a szerzetesek is, akik nem akarják követni a Szentírás (szó szerint: szent betű) szellemét, hanem beérik a szavak merő tudásával és értelmezésével. És viszont azokat élte a Szentírás szelleme, akik egész tudományukat, melyet szereztek és még szerezni kívánnak, nem a testnek tulajdonítják, hanem szóval és példaadással a fölséges Úristennek adják vissza, akitől minden jó ered. (Int 7,2-4)

Tartsuk tehát magunkat az ő igéihez, életéhez, tanításához és szent evangéliumához. Mert íme, ő méltóztatott kérni érettünk az Atyát és kinyilatkoztatni nekünk az ő nevét, mondván: Atyám, dicsőítsd meg Fiadat, hogy Fiad is megdicsőítsen téged. (1Reg 22,41)

A Ferences Világi Rend regulájából:

Mint "bűnbánó testvérek és nővérek", éppen hivatásuk értelmében, az Evangélium életerejétől áthatva, gondolatvilágukat és cselekedeteiket Krisztuséhoz alakítják. (7)

Mt 7,21.24-27; Jak 1,22-25; 2,14-26

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból:

Krisztus hívei nem feledik Uruk szavát: "Arról tudják majd meg rólatok, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt" (Jn 13,35). Mit is kívánhatnának jobban, mint azt, hogy egyre nemesebb lélekkel és mind eredményesebben szolgálják e kornak emberét. Tehát, hűségesen ragaszkodva az evangéliumhoz, és belőle merítve az erőt, összefognak mindazokkal, akik szeretik és teszik az igazságot. Velük együtt hatalmas feladatot vállaltak a földön, és teljesítéséről számot kell majd adniuk annak, aki mindenki fölött ítélkezni fog az utolsó napon. Nem jut be mindenki a mennyek országába, aki mondogatja: "Uram, Uram", hanem csak az, aki teljesíti a Mennyei Atya akaratát, és derekasan munkához lát. (Gaudium et Spes 93)

Karl Rahner:

A jövő Lelkisége is mindig kapcsolatban marad Jézus Krisztussal, a megfeszítettel és feltámadottal, akiben Isten végső, legyőzhetetlen "igent" mondott a világra. A lelkiség mindig Jézus nyomába fog szegődni, életének irányelveit mindig tőle fogja kapni, s nem valamilyen elméleti erkölcsbölcselettől. Mindig Jézus sorsával fog azonosulni. Jézussal

vállalja a halálra szánt életet, övele, akinek nem állt rendelkezésére semmiféle emberi biztosíték, mégis föltétlenül átadta magát Isten kiismerhetetlen rendelkezésének, aki megtanított bennünket, hogy csak a hit, a remény és a szeretet által lehet Isten végtelen igazságában, szabadságában és üdvösségében részesülni. (Hit, szeretet, remény. Egyházforum, 1991. 43. old.)

Roger testvér:

Te, aki hátratekintés nélkül akarod Krisztust követni, minél előtt, ebben a pillanatban fordulj Isten felé, és bízzál az evangéliumban. Ott majd meríthetsz az öröm forrásából. (...)

Te, aki hátratekintés nélkül akarod Krisztust követni, készülj föl egyszerűvé vált életeddel arra, hogy kiengesztelődött szívvel tudj küzdeni. (...)

Te, aki hátratekintés nélkül akarod Krisztust követni, emlékezz arra, hogy őt követve nem járhatod a magad útját. Ő az út, s ezen az úton haladva ellenállhatatlan vonzást fogsz érezni az egyszerű, másokkal osztozó élet iránt. (Források. Bécs, 1984. 170-173. o.)

3. A bűnbánat mint állandó odafordulás a jóhoz

A bűnbánat elsősorban a gondolkodásmód megváltozása. Mai világunkban ennek mindenképpen gyakorlati következményei is kell hogy legyenek. Világunk fenyegetett világ: nem az embertől függetlenül és közreműködése nélkül jött létre a nyersanyag- és energiaválság, a környezetszennyezés, a világméretű elszegényedés a család és a társadalom válsága. Először egyénileg kell mindannyiunknak változtatnia gondolkodásmódján és életstílusán, s azt az evangélium egyszerűségéhez közelítenie.

A világi ferences testvéreknek és nővéreknek meg kell tanulniuk, hogy életük Szt. Ferenc követésében egy állandó megtérés, szüntelen újrakezdés. Soha nem tartunk ott, hogy azt mondhatnánk: Most már elég, amit önzetlenebb szeretetre ösztönöz embertársaikban is feltételezni és hinni a megtérés lehetőségét és készségét.

Szent Ferenc műveiből:

Az Úr a következő módon mutatta meg nekem, Ferenc testvérnek, hogyan kezdjem el a bűnbánattartást: míg bűnökben éltem, nagyon keserű volt számomra a leprások látása. És maga az Úr vezérelt közéjük, és én irgalmasságot cselekedtem velük. És amikor eltávoztam tőlük, az, ami előbb keserű volt számomra, átváltozott testem és lelkem édességére. Utána egy kevés ideig még vártam, azután elhagytam a világot. (Végr 1-3)

ICel 103:

Égett tehát a szertelen vágytól, hogy újra előlről kezdhesse a pályáját; szeretetének lángoló hevében és örvendező reménykedésében azt tervezte, hogy végső nyomorúságra jutott testét megint a régi szolgálat alá fogja. Ezért minden ápolás okozta akadályt elhárított magától, és minden emberi tekintetből következő ellenvetést elnémitott. Mikor betegségére való utalással régi buzgalmának mérséklését ajánlották neki, ő ezt mondta: "Testvérek, kezdjünk már szolgálni a mi Urunknak és Istenünknek, mert eddig édeskevés, jóformán semmi haladást nem tettünk." Egy pillanatra sem képzelte, hogy már célhoz ért, és mint a szent megújulás terveinek fáradhatatlan szövögetője, sohasem adta fel az újrakezdés reményét. Újra vissza akart térni a leprások ápolásához és az emberek megvetésének kereséséhez, amint azt hajdan tette.

A Ferences Világi Rend regulájából:

Mint "bűnbánó testvérek és nővérek", éppen hivatásuk értelmében, az Evangélium életerejétől áthatva, gondolatvilágukat és cselekedeteiket Krisztuséhoz alakítják annak a gyökeres belső változásnak az útján, amelyet az Evangélium "megtérésnek" nevez, és amelyet az emberi gyöngeség miatt naponta újra kell kezdeni. (7.)

Mint a béke hordozói, érezzék kötelességüknek azt újra meg újra megteremteni. Keressék párbeszédben az egység és a testvéri egyetértés útjait, bízva az emberben élő isteni mag jelenlétében, valamint a szeretet és a megbocsátás átalakító hatalmában. (9.)

Mk 1,1-15; Lk 18,9.14; Ef 4,22-24

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból:

Senki ne felejtse el, hogy hatással lehet a világon mindenkire és az egész emberiség üdvösségéhez járulhat hozzá: nyilvános istentisztelettel és imádsággal, vezekléssel, továbbá a fáradalmak és bajok készséges vállalása, amely a szenvedő Krisztushoz teszi őket hasonlókká (vö. 2Kor 4,10; Kol 1,24) (Apostolicam Actuositatem 16)

Az ember egész történelmén végigvonul élet-halál harc a sötétség hatalmai ellen; a történelem hajnalán kezdődött és az Úr tanítása szerint az utolsó napig fog tartani. Az ember benne áll ebben a harcban, szüntelenül küzdenie is kell, hogy kitarthasson a jóban;

Isten kegyelmének segítségével és csak komoly erőfeszítések árán tudja elérni saját belső egységét. (Gaudium et Spes 37)

Karl Rahner:

A kereszténység élő, eleven cselekedetet kíván. A hitet újra és újra meg kell valósítani: a szekularizált környezetben, az ateizmus szellemi légkörében, a racionalizmus korszakában, amikor nagyon sokan úgy vélik, hogy az ésszel nem igazolható tételek értelmetlenek.

Ilyen helyzetben sokkal radikálisabban van szükség az egyén felelősségvállalására, hívő döntésére, mint ahogy ezt korábbi nemzedékek érezték. A keresztények mai lelkiületéhez ezért elválaszthatatlanul hozzátartozik a közvéleménnyel szembeszegülő magányos elhatározás, az első évszázadok vértanúihoz hasonló magányos bátorság, amely erejét önmagában hordozza, mert nem tud a közvéleményre támaszkodni.

A magányos bátorság viszont csak akkor képes kitartani, ha Istennek és az ő Lelkének személyes tapasztalatából táplálkozik. Az eljövendő idők kereszténye vagy misztikus lesz, vagy nem lesz keresztény. (Hit, szeretet, remény. Egyházfórum, 1991. 48. old.)

4. A bűnbánat különböző útjai

A megtérésre szóló felhívás kezdettől fogva a legkülönbözőbb válaszokat váltotta ki a keresztényekből. A II. Vatikáni Zsinat óta ismét tudatában vagyunk, hogy a szentségi gyónás mellett milyen sokféle mód áll rendelkezésre, hogy az élethelyzetünknek megfelelő bűnbánattartást megvalósítsuk. Ebben a részben vegyük számba az egyéni és közösségi bűnbánattartás lehetséges módjait, elméleti és gyakorlati vonatkozásaiban.

Minden egyes hívőnek meg kell találnia a neki legjobban megfelelő módot, amellyel az egyház az üdvösség egyetemes szentsége kivezeti őt a bűnből. A világi ferences testvérek és nővérek bűnbánattartása boldoggá kell hogy tegye őket. Ebben kell napról-napra megtanulnunk a megbocsátást.

Szent Ferenc műveiből:

Ne legyen olyan testvér a világon, akinek, bármilyen súlyosan is vétkezett miután szemedet látta, és irgalmat kért tőled -, irgalmad nélkül kelljen távoznia. S ha nem kér irgalmat, neked magadnak kell megkérdezned tőle, nem kíván-e irgalmat nyerni. És ha utána ezerszer vétkezik is szemed láttára, szeresd őt jobban, mint engem; hogy ezzel az Úrhoz vonzzad őt; légy mindig könyörületes az ilyenekhez. Ha valamelyik testvér az ellenség sugallatára halálosan vétkezik, az engedelmisség erejénél fogva köteles gvárdiánjához fordulni. És egyik testvér se aki tud bűnéről -, ne szégyenítse meg őt, se le ne nézze, hanem nagy könyörülettel legyen iránta, és bűnét tartsa teljes titokban. Mert nem az egészségesegeknek kell az orvos, hanem a betegeknek (Mt 9,12). Ugyancsak az engedelmisség erejénél fogva kötelesek őt egy kísérővel őréhez küldeni. És az ő olyan könyörülettel bánják vele, mint hasonló esetben maga is kívánná, hogy bánjanak vele. És ha más, bocsánatos bűnbe esik valaki, gyónják meg pap testvérenek; ha pedig nincs ott pap, gyónják meg valamelyik testvérenek, míg papot nem talál, aki megadja a törvényes feloldozást, ahogy mondatott. Ennek a testvérnek semmi hatalma sincs más penitencia kirovására, mint erre: Menj és többé ne vétkezzél (LMin)

A Ferences Világi Rend regulájából:

A megújulás útján a kiengesztelődés szentsége a Mennyei Atya irgalmának kiváltságos jele és ugyanakkor kegyelem forrása. (7.)

Mint a béke hordozói, érezzék kötelességüknek azt újra meg újra megteremteni. Keressék párbeszédben az egység és a testvéri egyetértés útjait, bízva az emberben élő isteni mag jelenlétében, valamint a szeretet és a megbocsátás átalakító hatalmában. (19.)

(ld. Még a regula Előszavát: Szent Ferenc buzdítása)

Mt 18,21k; Mt 5,23k; Jn 20,21-23; Jak 5,16.19k

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból:

A keresztény oktatásban kiemelve a bűnnek közösségi következményeit jól be kell vésni a hívők lelkébe a, hogy akkor igazi a bűnbánatnak azt a sajátosságát, hogy a bűnt azért bánja, mert Isten megbántása az; nem szabad figyelmen kívül hagyni az Egyház szerepét sem a bűnbánattartásban, és sürgetni kell az imádságot a bűnösökért. (Sacrosanctum Concilium 109)

A nagybőjti bűnbánat ne csak belső és egyéni, hanem külső és közösségi is legyen. Hagyományos gyakorlatait úgy kell átalakítani, hogy megfeleljenek korunk követelményeinek, a különböző vidékek lehetőségeinek és a hívők életkörülményeinek. (110)

Akik a bűnbánat szentségéhez járulnak, azok Istent sértő bűneikre Isten irgalmas bocsánatát kapják meg. Egyszersmind kibékülnek az egyházzal, amelyet megsebeztek bűnükkel és amely közreműködik megtérésükben szeretetével, példájával és imájával. (Lumen Gentium 11)

Karl Rahner:

Ha a metanoia teljes tartalmát szem előtt tartjuk, a következőket sorolhatjuk fel: készség az önbírálatra, az élet átalakítására, az egyéni bűn bevallása, bocsánatkérés (ha ez nem válik olcsó mentegetődzéssé vagy megjátszottan a közösség becsapásává), eltávolodás azoktól a társadalmi adottságoktól vagy intézményektől, amelyekkel eddig saját előnyünk érdekében azonosultunk, felzárkózás olyan társadalmi "mozgalmakhoz", amelyektől eddig lustaságból vagy önzésből visszahúzódtunk, készség arra, hogy saját létünket szembesítsük azokkal a kemény igazságokkal, amelyek felismeréséhez a pszichológia és a mélylélektan vezetett, pl. ahhoz, hogy nagyon szegényesek az emberekhez fűződő kapcsolataink, túlságosan önző és hamis módon fordulunk saját lelkünk felé, vallásosságunk téves formákban nyilvánul meg, a szexuális életet különböző tabukkal vesszük körül stb. Egyéni vagy közösségi életünk megmerevedett formái épülnek így le. Joggal nevezhetjük ezt bűnbánatnak, vagy az evangélium szavával metanoiának. (Hit, szeretet, remény. Egyházforum, 1991. 163-164. o.)

5. Krisztussal való közösségünk megvalósulásának formái

Az egyházat sokan a világtól idegen intézménynek tekintik. Nemcsak a másként gondolkozók nem tudnak sokszor mit kezdeni vele. Néha azok sem tudnak azonosulni vele, akik hozzá tartoznak. A II. Vatikáni Zsinat ilyen körülmények között nevezi az egyházat az üdvösség egyetemes szentségének. Az egyház a továbbélő Krisztus, a bennünk folytatódó Krisztus-esemény. Az egyház tagjaiként vagyunk közösségben Krisztussal, aki a Fő, s mi tagjai. Ez a közösség át kell hogy fogja egész életünket, mindenben nyomot kell hogy hagyjon.

A világi ferences testvérek és nővérek törekedjenek arra, hogy Krisztussal való közösségük ne korlátozódjon az istentiszteletre, a szentségekre. Ezek inkább belső mozgatói és táplálói ennek a közösségnek. Legyenek meggyőződve és szerezzenek tapasztalatot arról, hogy a Krisztussal való élet a hétköznapokat is áthatja. Az evangélium hallgatásában megvalósuló találkozás (2-3. téma) mellett az imádságban is valósággá válik ez (9-12. téma) akárcsak az emberekkel való kapcsolatainkban (3-15. téma). Csak akkor valósul azonban meg a közösség Krisztussal, ha egyénileg mindenki engedi, hogy Krisztus kegyelme megragadja. Ez azért lehetséges, mert szeretetét állandóan felkínálja nekünk. Szent Ferenc szellemében különleges cél a szegény és megfeszített Krisztussal való közösség. **Szent Ferenc műveiből:**

Tehát szent szeretettel mely maga az Isten kérve kérem összes testvéreimet, a minisztereket éppúgy, mint a többieket, hogy elhárítva minden akadályt és félretéve minden gondot és aggodást, amennyire csak tudják, tiszta szívvel és tiszta lélekkel szolgálják, szeressék, imádják és tiszteljék az Úristent, mert ő mindenekfölött ezt kívánja tőlünk. Készítsünk tehát neki ott mindig hajlékot és tartózkodási helyet (vö. Jn 14,23), mert ő a mindenható Úristen, Atya, Fiú és Szentlélek. Ő mondja: Virrasszatok és imádkozzatok szüntelen, hogy méltók legyetek elkerülni mindazt a rosszat, ami elkövetkezendő, és az Emberfia elé állni (vö. Jn 14,23; Lk 21,36). (1Reg 22,26-27)

Mindennapi kenyerünket: a te szerelmes Fiadat, a mi Urunk Jézus Krisztust, add meg nekünk ma: annak a szeretetnek emlékezetére, megértésére és tiszteletére, mellyel irántunk viseltetett, és azokéra, amiket érettünk mondott, tett és szenvedett. És bocsásd meg vétkeinket: a te kibeszélhetetlen irgalmasságodért, szerelmes Fiad szenvedésének erejéből, s a Boldogságos Szűz és minden választottak érdeméért és közbenjárására. (MKif 6-7)

Ó, milyen boldogok és áldottak azok a férfiak és nők, amíg így cselekszenek és ezekben kitartanak, mert megnyugszik rajtuk az Úr lelke (vö. Iz 11,2) s lakóhelyet és szállást készít náluk magának. És fiaik lesznek a mennyei Atyának (vö. Mt 5,45), akinek cselekedeteit megteszik, jegyesei, testvérei és anyja a mi Urunk Jézus Krisztusnak (vö. Mt 12,50). (1LHív 5-7)

A Ferences Világi Rend regulájából:

Kutassák Krisztus eleven és hatékony jelenlétét testvéreikben, a Szentírásban, az Egyházban és a liturgikus cselekményekben. (5.)

A keresztség által, melyben meghaltak és feltámadtak Krisztussal, az Egyház élő tagjaivá lesznek, és fogadalmuk révén most még szorosabban kapcsolódnak hozzá. Krisztust életükkel és szavukkal hirdelve úgy járjanak az emberek között, mint küldetésének tanúi és eszközei. (6.)

A Feltámadt Krisztus adja meg nővéreinknek, a halálnak igazi értelmét; mint a Feltámadott tagjai, derűs lélekkel várják az Atyával való végleges találkozást. (19,4)

Jn 15,5; Ef 3,17; 4,13; Jn 14,23-24; Mt 18,20 A II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból:

Az egyház minden apostolkodásának forrása és eredete Krisztus, az Atya küldötte. Nyilvánvaló tehát, hogy a világiak apostoli munkájának termékenysége attól függ, hogy

mennyire eleven a kapcsolatuk Krisztussal, az Úr szava szerint: "Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz, hisz nélkülem semmit sem tehettek" (Jn 15,5). Az Egyházban ezt a Krisztussal bensőleg egyesült életet minden hívő rendelkezésére álló kegyelemeszközök táplálják, főként a szent liturgiában való tevékeny részvétel. Ha a világi hívők jól használják fel ezeket az eszközöket, képesek lesznek arra, hogy miközben az élet szokásos körülményei közt becsülettel teljesítik éppen az evilági kötelességeiket ne válasszák külön életüket és a Krisztussal való egyesülést, amelyben még növekednek is, az Isten akarata szerint végzett munkájukat. A világiak szíves-örömmel haladjanak előre ezen az úton az életszentségben a nehézségek okos, türelmes legyőzésére törekedve. Sem a családért való fáradozásnak, sem bármilyen világi foglalkozásnak nem szabad kívül esnie lelki életük körén, az Apostol szavai szerint: "Akár mondtok, akár tesztek valamit, tegyetek mindent Urunk Jézus nevében, így adjatok hálát általa Istennek, az Atyának" (Kol 3,17). (Apostolicam Actuositatem 4)

6. A Krisztussal való közösség teljessége: az Eukharisztia

A földi életben elérhető legbensőbb és legközvetlenebb találkozás Krisztussal az eukharisztikus áldozatban való részesedés. Ennek közös ünneplése alkalmas arra, hogy ne csak egyénileg adjon erőt, bátorítást, tartást és értelmet mindennapi életünknek, hanem hogy a résztvevőket is egy közösségbe forrassa. Szent Ferenc művei olyan mély és élő kapcsolatot árulnak el ezzel a szentséggel, hogy lelkeségét méltán nevezhetjük "eukharisztikusnak".

A világi ferencesek ismerjék fel, hogy az eukharisztia ünneplése az Atyának mondható legszebb hálaadás, egyúttal azonban egyházalkotó szentség is, amely a Krisztussal való közösséget mint feladatot és küldetést hagyja nekik. Jussanak el arra a mély tiszteletre, mellyel Szent Ferenc volt e szentségi esemény iránt.

Szent Ferenc műveiből:

Rettegjen minden ember, reszkessen az egész világ és örömtől repessen az ég, midőn az oltáron a pap kezében nyugszik Krisztus, az élő Isten Fia (Jn 11,27). Ó, csodálatra méltó nagyság és bámulandó méltóság! Ó, fölséges alázatosság! Ó, alázatos fölség, hogy a világegyetem Ura, Isten és az Isten Fia annyira megalázza magát, hogy üdvösségünkért a kenyér szerény színe alá rejtezik. Lássátok meg, testvéreim, Isten alázatosságát és öntések ki szíveteket előtte (Zsolt 61,9). Alázzátok meg magatokat, hogy felmagasztaltassatok általa (Vö. 1Pét 5,6; Jak 4,10). Semmit se tartsatok tehát vissza magatokból, hogy egészen magához fogadjon benneteket az, aki egészen odaadja magát értetek. (LRend 26-29)

... mert Isten magasságbeli Fiából testi szemeimmel itt e földön semmi mást nem látok, mint szentséges testét és szentséges vérét; ezt pedig ők érintik kezükkel és másoknak is ők szolgáltatják ki. Ezért óhajtom, hogy mindenekfölött becsüljék, tiszteljék és méltó helyen őrizzék ezeket a szentséges titkokat. (Végr 10-11)

A Ferences Világi Rend regulájából:

Eucharisztikus életükben az a hit indítsa és vezesse őket, mely szent Ferencet arra készítette, hogy ezeket írja: "Ebben a világban Isten Szent Fiából nem látok egyebet, mint az ő Szent Testét és Vérét". (5)

Vegyenek részt az Egyház szentségi életében, főleg az Euchariszián. (8)

Jn 6,35.48-51,56; 1Kor 10,16k

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból:

Az egyház körültekintő gondoskodással arra törekszik, hogy a hívek ne csak mint kívülállók vagy mint néma szemlélők legyenek jelen a hitnek ezen misztériumán, hanem azt a szertartásokon és imádságokon keresztül jól megértve, a szent cselekményben tudatosan, áhítattal és tevékenyen vegyenek részt: tanuljanak Isten ígéből, merítsenek erőt az Úr testének terített asztaláról, adjanak hálát Istennek. Meg kell tanulniuk továbbá a szeplőtelen áldozati adományt nemcsak a pap keze által, hanem vele együttesen is följánlani, önmagukat is áldozatul hozni. Így kell Krisztus, a közvetítő által egyre tökéletesebb egységre eljutniuk Istennel és egymással, hogy végül Isten legyen minden mindenben. (Sacrosanctum concilium 48.)

A szentségek, különösen az eukharisztia, közlik velünk és táplálják bennük azt a szeretetet, amely minden apostoli hivatás lelke. (Apostolicam actuositatem 3.)

Valahányszor az oltáron megünneplik a keresztáldozatot, amelyben húsvéti bárányunkat, Krisztust feláldozták (1Kor 5,7) mindannyiszor megvalósul a megváltás műve. Ugyanakkor az eukharisztia kenyérének szentsége ábrázolja és meg is valósítja a hívők egységét, akik egy testet alkotnak Krisztusban (vö. 1Kor 10,17). Minden ember meg van hívva erre a Krisztussal

való egységre. Krisztus pedig a világ világossága; tőle jövünk, általa élünk, feléje tartunk. (Lumen Gentium 3.)

Az eukharisztia kenyerének megtörésekor valóságosan részesedünk az Úr testéből, és így közösségre lépünk övele is és egymással is. "Mi ugyanis sokan egy kenyér, egy test vagyunk, mivel mindnyájan egy kenyérből eszünk" (1Kor 10,17). Így mi valamennyien tagjai leszünk annak a testnek (vö. 1Kor 22,27~, "egyenként azonban egymásnak vagyunk tagjai" (Róm 12,5). (Lumen Gentium 7.)

Amikor a hívők részt vesznek az eukharisztia áldozatán, amely az egész keresztény élet forrása és csúcspontja, az isteni Barányt és vele együtt önmagukat ajánlják fel Istennek. Így mind a felajánlással, mind a szentáldozással mindenki részt vesz a liturgikus cselekményben, nem egyformán, hanem a különbözőségek megtartásával. Továbbá, akik Krisztus testévei táplálkoznak a szentáldozásban, kézzelfogható módon mutatják meg az Isten népének egységét, amelyet ez a magasztos szentség jól jelez és csodálatosan meg is teremt. (Lumen Gentium 11.)

7. Egyház vagyunk Krisztus Anyjának képe

Azzal a széles körben elterjedt véleménnyel szemben, hogy az egyház egy jól szervezett és hierarchikusan felépített intézmény, a II. Vatikáni Zsinat hangsúlyozza az összes krisztushívó felelős egybetartozását. A világiak is tevékeny részt vállalnak az egész egyház küldetéséből. Ez a gondolat mélyen benne van Szent Ferenc lelkiségében. Amit ő Máriáról évszázadokkal ezelőtt mondott, a zsinatnak az egyházzal szóló dokumentumában visszhangzik. A világi ferencesek értsék meg és fejezzék ki, mit jelent:

Mi (tehát a Krisztusban hívők és benne élők) vagyunk az egyház;

Az egyház a folytatódó Krisztus esemény, az üdvösség egyetemes szentsége, tagjaiban és az egész közösségben. Isten Anyja ebben nemcsak az egyházban kiteljesedő hit előképe, hanem szeretetet és tiszteletet is kelt bennünk.

Szent Ferenc műveiből:

Mindazok, akik szeretik az Urat teljes szívből, teljes lélekkel és elmével és minden erővel (vö. Mk 12,30) és úgy szeretik felebarátjukat mint önmagukat (Mt 22,39); és gyűlölik testüket bűneikkel és vétkeikkel együtt; és magukhoz veszik a mi Urunk Jézus Krisztus testét és véréit; és a bűnbánat méltó gyümölcsseit termik: ó, milyen boldogok és áldottak azok a férfiak és nők, amíg így cselekszenek és ezekben kitartanak, mert megnyugszik rajtuk az Úr lelke (vö. Iz11,2) s lakóhelyet és szállást készít náluk magának (vö. Jn 14,23). És fiai lesznek a mennyei Atyának (vö. Mt 5,45), akinek cselekedeteit megteszik, jegyesei, testvérei és anyja a mi Urunk Jézus Krisztusnak (vö. Mt 12,50). Jegyesei akkor leszünk, mikor a Szentlélek által a mi Urunk Jézus Krisztussal egyesül a hívő lélek; testvérei akkor, mikor az Atyának akarátát teljesítjük, ki a mennyekben van (vö. Mt 12,50), s anyja akkor, mikor az isteni szeretet s tiszta és őszinte lelkiismeret által szívünkben és testünkben hordozzuk őt és szent cselekvéssel, melynek példaként kell mások előtt világozkodnia, világra szüljük őt. (vö. Mt 5,16). (1LHív 1-10)

Üdvözlégy, Úrnőnk, szentséges Királynénk, Istennek szent szülője, Mária, ki szűz lévén templommá lettél, (BszÜdv 1)

A Ferences Világi Rend regulájából:

A keresztség által, melyben meghaltak és feltámadtak Krisztussal, az Egyház élő tagjaivá lesznek, és fogadalmuk révén most még szorosabban kapcsolódnak hozzá. Krisztust életükkel és szavukkal hirdetve úgy járjanak az emberek között, mint küldetésének tanúi és eszközei. (6.)

Ferenc különös szeretettel viseltetett Szűz Mária, az Úr alázatos szolgálóleánya iránt, aki mindig kész volt az Úr igéit befogadni és hívásait követni. Őt rendelte lelki családja oltalmazójául és szószólójául. A világi ferencesek azzal fejezik ki az Úr Édesanyja iránt lángoló szeretetüket, hogy tökéletesen utánozzák készséges lelkületét és bizalommal, figyelmesen imádkoznak. (9)

Ef 1,20-23; Róm 12,4k; Kol 1,24; Lk 1,38; ApCsel 1,14

II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból:

Az egyház Krisztusban mintegy szakramentuma, vagyis jele és eszköze az Istennel való bensőséges egyesülésnek és az egész emberiség egységének. (Lumen Gentium 1.)

Isten összehívta azoknak gyülekezetét, akik hittet tekintenek fel Jézusra, az üdvösség szerzője, az egység és béke alapjára; belőlük egyházat alapított, hogy ez látható szakramentuma legyen ennek az üdvösséget szerző egységnek. (Lumen Gentium 9.)

A végtelenül jó és bölcs Isten elhatározta, hogy végrehajtja a világ megváltását. "Amikor tehát elérkezett az idők teljessége, elküldte a Fiát aki asszonytól született..., hogy Isten gyermekeivé lehessünk" (Gal 4,4-5). "Aki értünk emberekért, a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből, megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától." Az üdvösségnek ez a misztériuma nyilvánul és valósul meg folytatólagosan a mi javunkra az egyházban, amelyet az Úr a saját testeként alapított. Benne a hívők egybenőnek Krisztussal a fővel és közösségben vannak összes szentjeivel; következésképpen tisztelettel kell megemlékezniük "elsősorban a dicsőséges mindenkor Szűz Máriáról, Istenünknek és Urunknak Jézus Krisztusnak édesanyjáról" is. (Lumen Gentium 52.)

Az egyház, miközben Mária titokzatos szentségét szemléli, szeretetét utánozza, és hűségesen teljesíti az Atya akaratát, az Isten igéjének hívő elfogadása által maga is anya lesz. Az igehirdetéssel és a keresztséggel ugyanis új, halhatatlan életre szüli a Szentlélektől fogant és az Istentől született fiaikat. És szűz és az egyház: sértetlenül és tisztán megőrzi a Vőlegényének adott szavát, és Urának anyját követve, a Szentlélek erejével szűziesen őrzi meg a sértetlen hitet, a szilárd reményt, az őszinte szeretetet. (Lumen Gentium 64.)

8. Közös lelkipásztori felelősség az egyház életéért

Elmúlt az az idő, amikor az egyház minden megmozdulása a hivatalviselők dolga volt. A II. Vatikáni Zsinat megállapította illetve újra felfedezte hogy a közösség minden tagja felelős azért, hogy tagjai között éljen a kereszténység. Mindenki hozzájárul ehhez aki a Krisztusba vetett hit erejében a közösség építésén fáradozik.

Ettől az "új" feladattól nem, félnünk és megrémülnünk kell, hanem meghívásunk kibontakozásaként kell azt felfognunk. Csak így sikerülhet Krisztust a világ elé tárunk. Csak így kerülheti el az egyház az életidegenség vádját, s így válhat a szeretet közösségévé.

Az előző téma (7.) fényében váljék világossá, hogy Szent Ferenc amikor Krisztushoz akar egyre inkább hasonlónak válni, az egyház megújulásán fáradozik. Pápával és püspökkel összhangban de mindig bátran az új felé. Ennek az egyházszeretnek kell újjáélednie bennünk is.

2Cel 11

A keresztfeszített Krisztus képe, amire még nem volt példa, feslett ajkaival beszélni kezdett, és nevében szólítva magához intette őt:

Ferenc -, mondotta, menj és állítsd helyre hajlékomat, mert mint látod, romokban hever.

Utána serényen hozzálátott a parancs teljesítéséhez, és nekifogott a templom restaurálása nagy munkájának. Mert ámbátor az isteni parancs szava az egyházra vonatkozott, melyet Krisztus vérén szerzett, nem emelkedhetett egyszerre a legmagasabb fokra, hanem lépésről lépésre kellett a testtől a szellemhez emelkednie.

Szent Ferenc műveiből:

Valamennyi keresztény hívőnek, szerzetesnek, papnak és világinak, férfinak és nőnek és a földkerekség valamennyi lakójának Ferenc testvér szolgáljuk és alattvalójuk tisztelettel teljes hódolatát küldi s igaz mennyei békét és az Úrban őszinte szeretetet kíván.

Mivel szolgálja vagyok mindenkinek, kötelességemnek érzene mindenkinek szolgálatára állni és az én Uramnak illatos igéit hirdetni. (2LHív 1-2)

Boldog a szolga, aki bizalommal van a római Szentegyház előírásai szerint dicséretesen élő klerikusok iránt. (Int 26)

Írd, hogy megáldom összes testvéreimet, a szerzetben élőket és az ezután következőket, egészen a világ végéig. [...] Mindig legyenek hűségesek az Anyaszentegyház előjárói és minden klerikusa iránt, és legyenek az ő alattvalóik. (VégrS)

Azután egyházi rendjükre való tekintettel olyan határtalan bizalmat adott nekem az Úr és ad szüntelenül papjai iránt, kik a római Szentegyház szabályai szerint élnek, hogy még ha üldöznének, akkor is csak hozzájuk menekülnék. És ha akkora bölcsességgel rendelkeznek is, mint Salamon, és szegényes papokkal találkoznék a világban, akaratuk ellenére semmiképpen sem akarnék plébániájuk területén prédikálni. És úgy akarom tisztelni, szeretni és becsülni őket és a többieket, mint uraimat. (Végr 6-8.)

A Ferences Világi Rend regulájából:

Ennek a regulának az a célja, hogy a Ferences Világi Rendet a mai világ adottságai között az Egyház igényeihez és elvárásaihoz igazítsa, mint ahogy ezt megtették folyamatosan az 1221-es "MEMORIALE PROPOSITI" óta a különböző regulák, melyeket IV. Miklós és III. Leó pápa hagytak jóvá. (3.)

Szent Ferenctől indítatva és vele együtt az Egyház megújítására kaptak meghívást. Ezért elkötelezik magukat, hogy egységben élnek a pápával, a püspökökkel, a papokkal, a bizalom szellemétől áthatott olyan dialógusban, amely nyitva áll apostoli kezdeményezésekre. (6.)

Hivatásuk arra szólítja fel őket, hogy minden jóakarató emberrel együttműködve egy testvéribb és evangéliumibb világot építsenek, hogy eljőjjön Isten országa. (14.)

A Helyi Testvéri Közösséget hivatalosan kell megalapítani, amely az egész Rend alapsejtje lesz, és látható jele az egyháznak, amely szeretetközösség. Ez a közösség legyen a tagok számára az egyházas érzület elmélyítésének és a ferences hivatás kibontakoztatásának kiváltságos helye, és legyen a világban való apostolkodásuk éltetője. (22.)

1Pét 2,4-9; Róm 12,4-8; 1Kor 12,4-11

A Lumen Gentium egész IV. fejezetét érdemes áttanulmányozni. Két részlet:

Az Isten népében összegyűlt és Krisztus egy testében egy fő alá foglalt világi hívőket akárhányszor is arra szólítja hivatásuk, hogy élő tagként az egyház növekedésére és folytonos megszentelésére fordítsák egész erejüket, ahogyan azt a Teremtő jótéteményeiből és a Megváltó kegyelméből kapták. (33.)

A világi hívők az Evangélium terjesztéséhez értékes munkával járulhatnak és járulnak is hozzá, bár ideig való gondok foglalják le őket. Némelyikük felszentelt szolgák hiánya, vagy üldözés miatt, akadályoztatása esetén bizonyos szent szolgálatokat pótol; sokan meg éppen teljes erejüket áldozzák az apostoli munkára; de kivétel nélkül közre kell működniük a világban Krisztus országának terjesztésében és gyarapításában. (35.)

9. Az ima szerepe

Az ima a vallásos ember eredendő szükséglete. Hiányáról tanúskodik az Istentől eltávolodók tömege áldásait élvezik és mutatják az Istenre rátalálók. Az Istennel való kapcsolat keresése életük értelmének keresése egyben. Tudatában vannak-e a keresztények az ima szerepének életükben? A világi ferences számára magától értetődő kell legyen az ima igénye. Meg kell tanulniuk minden élethelyzetben imádkozni, még amikor másol azt mondják is: Többé nem tudok imádkozni. Szent Ferenc példájára mindig vissza kell hogy találjanak az ima magányába, míg máskor testvéreikkel együtt dicsérik az Urat. Ezen felül ahhoz is hozzá kell szokniuk, hogy az egész egyház ügyeiért és gondjaiért imádkozzanak. Tekintsék ezt méltóságuknak, kegyelemnek.

Szent Ferenc műveiből:

Mondjunk tehát neki dicséretet és imádkozzunk éjjel-nappal (Zs 31,4): Miatyánk, aki a mennyekben vagy (Mt 6,9). Mert szüntelenül kell imádkozni és abba bele nem fáradni (Lk 18,1). (2LHív 21)

Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent (Mt 5,8). Igazán tisztaszívűek azok, akik a földieket megvetik, az égieket keresik és nem szűnnek meg tiszta szívvel és lélekkel imádni és szemlélni az Urat, az élő és igaz Istent. (Int 16)

2Cel 125:

Szent Ferenc többször mondta: "Isten szolgája, ha mint történni szokott, valamilyen okból elkedvetlenedik, azon nyomban az imádsághoz kell menekednie, és mindaddig ki kell tartania a menyeyi Atya társaságában, míg csak vissza nem nyeri tőle az üdvösséges vidámság adományát."

A Ferences Világi Rend regulájából:

Jézus az Atya igazi imádója, Ezért példájára az imádságot és az elmélkedést tegyék életük és cselekedeteik lelkévé. (8.)

Minden gyermekük egyéni hivatására figyelve, nyitottan egyszerű keresztény nevelés által, örvendezve járják végig velük együtt az emberi és lelki fejlődésük útjait. (17.)

Mt 4,10; 6,5-13; 21,22; 1Tessz 5,17-18; Kol 4,24

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból:

A lelkiélet azonban nem csapán a szent liturgiában való részvétel. Hiszen a keresztény embernek, bár meg van híva közösségi istentiszteletre, a szobájába is el kell vonulnia, hogy titokban imádkozzék az Atyához, sőt, az Apostol intelme szerint szüntelenül kell imádkoznia. (Sacrosanctum concilium 12)

A különféle életformákban és hivatásokban ugyanazt az életszentséget ápolják mindazok, akiket Isten Lelke sürget, és engedelmeskedve az Atya szavának, lélekben és igazságban imában az Atyaistent követik a szegény, alázatos és keresztjét hordozó Krisztust, hogy részesei lehessenek az ő dicsőségének. (Lumen Gentium 41)

A család kapta Istentől azt a küldetést, hogy a társadalom első és éltető sejtje legyen. Töltse is be küldetését: tagjai szeretettel ragaszkodva egymáshoz és Isten színe előtt végezzék közös imádságukat, tegyék a családot az egyház valóságos házi szentélyévé; az egész család kapcsolódjék be az egyház liturgiájába. (Apostolicam actuositatem 11)

Karl Rahner:

Az imádság csak akkor nevezhető őszinte önkifejezésnek, ha az ember tudatában van a következőknek: ez az utolsó szó, amit az elnémulás előtt még kimondhatunk, az utolsó pillanat, amikor az Istennek való teljes önátadás előtt utoljára rendelhezünk magunk felett,

az a pillanat, amikor még tudatosan figyelhetünk magunkra, mielőtt az utolsó erő kifejtést követő maradéktalan és szótlán bizalomba vetnénk magunkat s átölelnénk azt, akit tökéletesen érteni sohasem fogunk. Mindez az imádság határát jelzi. Ezen belül azonban lehetséges, hogy megszólítsuk a felfoghatatlan Istent. (Hit, szeretet, remény. Egyházforum, 1991. 139-140. o.)

Roger testvér:

Az imádkozó embernek van valami vonatkoztatási pontja. Ez a rejtett és láthatatlan pólus vonzza őt. Gyakran csak tapogatózva halad, és, mégis betölti és biztatja az előtte lebegő cél.

Fokról fokra fölfedezi: azért teremtett, hogy "lakott" legyen, - nem önmagával, hanem valaki Más által. Ha odafigyel arra, ami szíve mélyén zajlik, akkor ráéssz a maga egyszerűségére. Szegényes imádságban, lényé gyökeréig megérintve, mássá lesz mások számára. (Források. Bécs, 1984. 76. o.)

10 Az ima módjai

Az az Isten, akihez imádkozunk, a mi Atyánk, aki minket Krisztusban egészen elfogadott. Megajándékozott minket. Ezért nemcsak kéréssel állunk eléje, hanem hálával is. Isten dicsérete egészen mély öröm forrásává válhat bennünk. A világi ferencesek ismerjék meg Szent Ferenc nyomán, hogy az istendicséret milyen szerepet képes játszani életükben. Ezáltal maga az életük válhat istendicséretté. Egészen átalakítja őket. A kérő imádságnak ilyen talajon lesz igazán mély értelme.

Szent Ferenc műveiből:

Szeressük tehát Istent és imádjuk őt tiszta szívvel és tiszta elmével, mert mindenekfölött ezt kívánva tőlünk maga mondotta: Igazi imádói lélekben és igazságban fogják imádni az Atyát (Jn 4,23). Mindazoknak ugyanis, akik imádják őt, az igazság lelkében kell imádniuk őt (vö. Jn 4,24). (2LHív 19-20)

Minden jót a fölséges és hatalmas Úristennek adjunk vissza, és ismerjük el, hogy minden jó az övé; neki adjunk hálát mindenért, akitől minden jó származik. Legyen minden a fölséges és hatalmas, igaz és egyedülvaló Istené; neki adassék és őt illesse minden tisztelet és tisztesség, minden dicséret és áldás, minden hálaadás és dicsőség, mert minden jó az övé és ő az egyedül jó (vö. Lk 18,19). (1Reg 17,17-18)

Mindenható, szentséges, magasságos és fölséges Istenünk, szent és igazságos Atya (Jn 17,11), égnek és földnek Ura (vö. Mt 11,25) és királya, hálát adunk neked önmagadért, mivel szent akaratodból és a Szentlélekkel egyetlen Fiad által megteremtettél minden szellemi és anyagi létezőt, és bennünket is képedre és hasonlatosságodra teremtve a paradicsomba helyeztél (Ter 1,26; 2,15). Mi pedig saját hibánkból elbuktunk. És hálát adunk neked azért is, mert, miként Szent Fiad által megteremtettél bennünket, azonképpen szent szeretettel, mellyel szeretted bennünket, lehetővé tetted, (vö. Jn 17,26) hogy az igaz Isten és igaz ember a dicsőséges és boldogságos mindenkor szűz Máriától megszülessék, s bennünket keresztjével, vére hullásával és halálával a rabságból kiváltson. És hálát adunk neked azért is, mert egyazon Fiad ismét el fog jönni fölségének teljes dicsőségében. (1Reg 23,1-4)

És úgy hirdessétek és prédikáljátok az ő dicséretét minden népnek, hogy minden órában és a harangok szavának minden megcsendülésére az egész földkerekségen minden nép dicséretes hálaadást zengjen a mindenható Istennek. (LŐr 8)

Ferences Világi Rend regulájából:

Jézus az Atya igazi imádója, Ezért példájára az imádságot és az elmélkedést tegyék életük és cselekedeteik lelkévé. (8.)

Jn 4,23; Mt 11,25; ,Jn 11,41-42; Fil 4,6; Jak 5,13; Lk 11.9-13; Jn 14,13k

II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból:

Tanítsák meg a híveket úgy bekapcsolódni a liturgikus cselekményekbe, hogy számukra csak is valódi imádságos élményt biztosítsanak. A lelkivezetés egyik célja pedig az, hogy a Lelek kegyelmi adományaihoz és szükségleteihez igazodva megtanítsa állandó imádságos lelkületben élni, és így a nap minden részét megszentelni. ... Így arra nevelik a híveket, hogy tudjanak szívből énekelni az Úrnak himnuszokat és szent énekeket, mindig mindenért hálát adva Urunk Jézus Krisztus nevében Istennek, az Atyának. (Presbyterorum ordinis 5)

Az egyetemes könyörgéseknek, más szóval a hívek könyörgéseinek újra helyet kell biztosítani, mégpedig az evangélium és a homília után, különösen vasárnapokon és parancsolt ünnepeken. A nép bekapcsolásával végezzenek imát az anyaszentegyházért,

azokért, akik a közhatalmat gyakorolják, és az egész világ üdvösségért. (Sacrosanctum concilium 53)

Karl Rahner:

Nincs Isten népének liturgiája és a magányos, sőt, Isten csendjébe elragadtatott misztikus ima között egy olyan imádság, amely a két végletet egyesíti? Különböző formában lehet az ilyen imádságot megvalósítani. Ilyenkor az nyilvánul meg, ami élető eleme a keresztény életnek: Krisztushoz hasonlóan még személyes üdvösségünk útján is az ő testének tagjai hordoznak bennünket, hiszen ebben a testben élünk és vagyunk.

Mint minden imát, a közösségben végzett imádságot is gyakorolni kell, meg kell tanulni, ha nem akarjuk, hogy pillanatnyi érzelmi állapotunk függvénye legyen, vagy mindent szabad improvizációval oldjunk meg. Ezt az imamódot ma újra kell tanulni, tapasztalatokat kell gyűjteni, hogy a sorompók felemelkedjenek, a zárt ajtók megnyíljanak. Csak így tudnak majd a hívők közösen imádkozni Istenhez, így tudnak majd egymás szavára figyelni, így lesz bátorságuk megnyilatkozni. Nem szabad megkívánni, hogy ez az imádság mindig sikerüljön. Előfordulhat különösen az elején, de nincs kizárva, hogy később is -, hogy az egész "ügy" túlságosan kimerítő, nagyon száraz, s az imádság inkább kötelességnek tűnik. Ennek nincs különösebb jelentősége. A Szentlélek "vihara" nyomán sokak szíve mélyéből fakadó ima jutalma lehet a kis közösségekben mondott imának, éppen úgy, mint ahogy egy nagy szimfónia a zenekar sok aprólékos munkájából, gyakorlásából születik. (Hit, szeretet, remény. Egyházforum, 1991. 155-157. o.)

11. Az egyes imaformák

Akik az imaórák liturgiáját naponta végzik az egyház megbízásából, azoknak is nehézséget okoz néha az állandóan ismétlődő imádság. Egyre több világi fedezi azonban fel azt a kincset, amit a zsolozsma kínál. Az is előfordul, hogy akik úgy vélik, nem tudják a zoltárokat imádkozni, az elmélkedő és kötetlen szövegű imádság révén új utat találnak az imához.

Egyetlen egyéni és közösségi imaformát sem szabad kizárólagos érvényűnek és "egyedül üdvözítőnek" kikiáltani. Azt is kerülni kell, hogy az ima pusztán kötelességteljesítés legyen. Meg kell találni a helyzetünknek leginkább megfelelő imaformát, de azt is meg kell tanulnunk, egyénileg és közösségben is, hogy a betű megölheti az imát, míg a lélek az, aki mindig élte. Ahogy Szent Ferenc minden lehetőséget megragadott, hogy testvéreivel együtt imádkozzon, a világi ferencesek úgy értékeljék és szeressék az egyház zsolozsmáját.

Szent Ferenc műveiből:

Legjobb tehetségem szerint mindenre kérem tehát H. testvért, miniszter generálisomat, az én uramat, hogy mindenkivel hiánytalanul tartassa meg a regulát, és hogy a klerikusok áhítattal végezzék Isten színe előtt a zsolozsmát. Eközben ne arra ügyeljenek, hogy milyen az ének dallama, hanem hogy elméjük összecsengjen azzal. Énekük legyen összhangban elméjükkel, elméjük pedig Istennel. Inkább szívük tisztaságával igyekezzenek engesztelni Istent, semmint hangjuk pajzán csapongásával csiklandani a nép fülét. Mert én a magam részéről ígérem, hogy Isten kegyelmével mindezt szigorúan megtartom és a velem lévő testvérekre is áthagyományozom, hogy a zsolozsma és a regula egyéb rendelkezéseit szintén megtartsák. Ha pedig valaki a testvérek közül nem akarná ezeket megtartani, azt sem katolikusnak, sem testvéremnek nem ismerem el. (LRend 40-44)

Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa (Mt 5,3). Sokan vannak, akik állhatatosak az imádságban és a zsolozsma végzésében, sokat böjtölnek és sanyargatják testüket, de egyetlen szón, melyet magukra nézve sértőnek éreznek, vagy valami semmisségen, amit elvesznek tőlük, mindjárt megbotránkoznak és fölháborodnak. (Int 14)

Igazán tisztaszívűek azok, akik a földieket megvetik, az égieket keresik és nem szűnnek meg tiszta szívvel és lélekkel imádni és szemlélni az Urat, az élő és igaz Istent. (Int 16)

2Cel 94:

Ha csak tehette, mindig valami rejtkehelyet keresett magának, hogy ott ne csak lelkével, hanem minden tagjával egyesülhessen Istennel. Ha váratlanul a közösségben látogatta meg az Úr, hogy ne maradjon cella nélkül, köpenyét hajtogatta össze cellaformára.

2Cel 95:

Nem mozgatta ajkait; gyakran csak lelke beszélt; úgy tűnt, hogy minden figyelmét befelé összpontosította a mennyei valóságok szemlélésére. Amikor így értelmének minden fényességével és szívének minden lendületével igyekezett az Úr házában lakni élete minden napján, mert csak ezt az egyet kérte az Úrtól, már nem egy imádkozó ember volt, hanem maga volt az imádság.

A Ferences Világi Rend regulájából:

Újra átélve Krisztus életének titkait, és kapcsolódjanak be az Egyház által ajánlott liturgikus imák valamelyikébe. (8.)

Mt 18,19; ApCsel 1,14; 4,23.24.31; Jel 19,1.5; Kol 3,16; Jn 6,15; Mt 6,6; Mt 26,39-41

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból:

Az új és örök szövetség főpapja, Krisztus Jézus, magára véve az emberi természetet, a földi számkivetettek között felcsendítette azt a himnuszt, amely a mennyei hazában öröktől fogva zeng. Szorosan magához kapcsolja az egyetemes emberi közösséget, és társává teszi, hogy vele együtt énekelje ezt a mennyei éneket. Főpapi tevékenységét tulajdon egyházán keresztül folytatja, amely nem csupán az Eukharisztia ünneplésével, de más módokon is, főleg a zsoltosmával zengi szüntelenül az Úr dicséretét és jár közbe ez egész világ üdvösségéért. (Sacrosanctum concilium 83)

A szent zsoltosma, mint az egyház nyilvános imádsága, a lelkiség forrása és a személyes imádság táplálója. Ezért kérve-kérjük az Urban a papokat és mindazokat, akik részt vesznek a szent zsoltosmában, hogy imájuk közben a lelkület igazodjék a szavakhoz; ennek elérése végett különösen a zsoltárok terén mindenki alapos liturgikus és biblikus képzést kapjon. (90.)

Christifideles Laici 20.:

A világi hívőnek nincs joga önmagába zárkózni, lelkileg elkülönülve a közösségtől, hanem inkább folytonos érintkezésben kell élnie a többiekkel, a testvériség aktív indítása révén, örömben a mindenkivel azonos méltóság fölött, és azzal a szándékkal, hogy a többiekkel együtt örökségbe kapott mérhetetlen kincset gyümölcsöztesse. Az Úr Lelke neki és másoknak is megad számtalan ajándékot, és őt különböző szolgálatokra, feladatokra hívja.

12. Ima a szentek közösségében

A világi ferencesek közös imája egyúttal a szentek, a beteljesültek közösségével együtt is folyik, elsősorban Máriával együtt. Ide tartozik az imádságos kapcsolat a megholtakkal, akik még várnak a beteljesülésre.

Isten Anyját nemcsak hitében kell utánoznunk, hanem az ő igazi és élő tisztelete a ferences család szép öröksége is: mentesen minden egyoldalú jámborságtól vagy kizárólagosságtól. A világi ferencesek legyenek büszkék arra, hogy a szentek és boldogok közösségében sok olyan pártfogójuk van, akik Szent Ferenc követésében jutottak el a beteljesülésre. Példaképeink és közbenjáróink lehetnek életünk helyzeteiben.

Szent Ferenc műveiből:

Mindannyian figyeljünk, testvéreim, a jó pásztorra, aki vállalta a kereszt gyötrelmét juhainak megmentéséért. Az Úr juhainak követték őt a szorongatásban és üldözöttségben, szegénységben és éhségben, erőtlenségben és kísértésben és minden más megpróbáltatásban, s mindezek elviseléséért örök életet nyertek az Úrtól. Nagy szegénység tehát ránk, Isten szolgálóira, hogy míg a szentek cselekedték a nagy tetteket, mi csupán tetteik hirdetésével akarunk dicsőséget és tiszteletet kivívni magunknak. (Int 6)

És bocsásd meg vétkeinket: a te kibeszélhetetlen irgalmasságodért, szerelmes Fiad szenvedésének erejéből, s a Boldogságos Szűz és minden választottak érdeméért és közbenjárására. (MKif 7)

Szentséges szűz Mária, nincsen másod a földön az asszonyok között, te a magasságbeli Királynak, a mennyei Atyának leánya és szolgálója, a mi szentséges Urunknak, Jézus Krisztusnak anyja, a Szentlélek jegyese, imádkozzál érettünk Szent Mihály főangyallal és az egek minden erőivel és összes szentjével a te szentséges, szerelmes Fiadnál, a mi Urunknál és Mesterünknel. (MZs antifóna)

A klerikusok végezzék a zsolozsmát, és a klerikusok szokása szerint imádkozzanak az élőkért és holtakért. ... A holtakért pedig a Mélységből kiáltok, Uram, hozzád zsolozsmát (129.) egy Miatyánkkal. ... A laikus testvérek a holtakért mondjanak naponként 7 Miatyánkot, az "Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik" fohász hozzáadásával. (1Reg 3)

A dicsőséges Anyát, a boldogságos mindenkor szűz Máriát, Szent Mihályt, Gábort és Rafaelt és a boldogok, szeráfok, kerubok, trónusok, uralmak, fejedelemségek, hatalmasságok (vö. Kol 1,15), erősségek, angyalok és főangyalok minden karát, Keresztelő Jánost, János evangélistát, Pétert és Pált, és a boldog pátriárkákat, prófétákat, Aprószenteket, apostolokat, evangélistákat, tanítványokat, vértanúkat, hitvallókat, szüzeket, boldog Illést és Hénokot és minden szentet, akik valaha éltek, voltak és jelenleg élnek, szintén alázattal kérjük a te szerelmedre, hogy a te tetszésednek megfelelően adjanak hálát mindenért tenéked, hatalmas, igaz, örök és élő Istennek a te Fiaddal, a mi Urunk Jézus Krisztussal és a vigasztaló Szentlélekkel mindörökkön-örökké (Jel 9,13). Ámen. Alleluja. (1Reg 23)

A Ferences Világi Rend regulájából:

Ferenc különös szeretettel viseltetett Szűz Mária, az Úr alázatos szolgálóleánya iránt, aki mindig kész volt az Úr igéit befogadni és hívásait követni. Őt rendelte lelki családjának oltalmazójául és szószólójául. A világi ferencesek azzal fejezik ki az Úr Édesanyja iránt lángoló szeretetüket, hogy tökéletesen utánozzák készséges lelkületét és bizalommal, figyelmesen imádkoznak. (9.)

Ez a communio (közösség) az elhunyt testvérekkel és nővérekkel is fönnáll, az értük felajánlott imádságok által. (24.)

Lk 2,19; 8,19-21; 11,27k; Jn 19,26k; Jel 7,9.14k; 2Makk 12,42-45

A II. Vatikáni 2sinat dokumentumaiból:

Amíg tehát el nem jön dicsőségében az Úr ..., addig tanítványai közül egyesek a földön zarándokolnak, mások a földi életből eltávozva tisztulnak, ismét mások megdicsőült állapotban vannak, és "tisztán látják magát a háromszemélyű egy Istent, amint van"... Az úton levőknek és a Krisztus békéjében elszenderült testvéreknek egysége a legkevésbé sem szakad meg, sőt erősebb lesz a lelki javak közösségében, az egyház mindenkor vallott hite szerint (Lumen Gentium 48)

Amikor rátekintünk Krisztus hűséges követőinek életére, új ösztönzést kapunk, hogy jövőbeli hazánkat keressük, és egyszersmind megismerjük azt a biztos utat, amelyen járva ebben az ezerarcú világban is mindegyikünk a maga hivatása és körülményei között eljuthatunk az életszentségre. a Krisztussal való tökéletes egyesülésre. ... Bennük ő szól hozzánk és ad jelet nekünk országáról. (49.)

A legősibb koroktól fogva "Istenszüelő" néven tisztelik a Boldogságos Szület, és a hívők minden veszedelmükben és inségükben az ő oltalma alá futnak könyörgéseikkel. ... Az egyház jóváhagyta az Istenanya tiszteletének különféle formáit azzal, hogy maradjanak ezek a józan tanítás és az igazhitűség határain belül, alkalmazkodjanak a korok s a helyek körülményeihez és a hívők érzésvilágához, lelkialkatához. (66.)

13. Krisztusban testvérek

Korunk sokat beszél az emberségről és szolidaritásról. A versenyszellem azonban kevésbé vezet felelősségre mások iránt. Míg azelőtt az embertársi érzület önkéntes karitatív vállalkozásokhoz vezetett, ma a társadalmi feladatokat állami intézmények veszik át. Ami azelőtt önzetlenül gyakorolt szeretet volt, ma fizetett állás.

Megtestesülése által Jézus testvérünk lett. Benne az ő Mennyei Atyjának gyermekei vagyunk, egymásnak pedig testvérei. Irántunk való szeretete győzött a kereszthalálon is. Ha ismét mint testvérek akarunk találkozni egymással, ennek a szeretetnek a példájára kell élnünk.

A világi ferencesek tanulják meg, hogy az ember képessége a többiek iránt érzett felelősségre isteni ajándék, de feladat is. Késztesse őket erre Krisztus példája, aki mindenkinek testvére lett, aki mindenkiért meghalt, majd feltámadt, s aki az irgalmasság cselekedeteibe mindent belefoglalt. A felebaráti szeretet felhívása így nem nyomasztó teher, hanem a Krisztussal való találkozás örömteli lehetősége lesz, Szent Ferenc példája nyomán.

Szent Ferenc műveiből:

Hasonlóan ne civődjanak se egymással, se másokkal, hanem igyekezzenek alázatosan felelgetni, mondván: Haszontalan szolga vagyok (vö. Lk 17,10). ... Cselekedetükkel mutassák meg szeretetüket, melyet egymás iránt éreznek, amiként az Apostol mondja: "Ne szeressünk szóval, se nyelvvvel, hanem cselekedettel és igazsággal" (vö. Jak 2,18; 1Jn 3,18). Legyenek szerények és tanúsítsanak minden ember iránt csupa szelídséget. (1Reg 11,3. 6. 9)

Az Úr mondja: Szeressétek ellenségeiteket [tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnék benneteket és imádkoztatok üldözőitekért és rágalmazóitokért! (Mt 5,44). Igazán az szereti ellenségét, aki nem a rajta elkövetett jogtalanságot fájlalja, hanem Isten szerelméért az ellensége által elkövetett bűnön bánkódik, és tetteivel mutatja meg iránta érzett szeretetét. (Int 9)

Boldog a szolga, aki betegségében mikor nem tud szolgálatára lenni éppúgy szereti testvérét, mint egészséges korában, mikor szolgálatára tud állni. (24)

Boldog a szolga, aki távollétében éppúgy szereti és félti testvérét, mint jelenlétében; és háta mögött sem mond semmi olyat, amit jelenlétében szeretettel meg ne mondhatna. (25)

A Ferences Világi Rend regulájából:

Mint az eljövendő világ tanúi, hivatásukhoz hűségesen azon legyenek, hogy a szív tisztaságát megszerezzék, hogy így szabadon szerethessék Istent és testvéreiket. (12.)

Az Atya minden emberben Fia vonásait látja, aki elsőszülött a sok testvér között. Ugyanígy a világi ferencesek alázatos szívvel és emberségesen fogadjanak minden embert, mint az Úr ajándékát és Krisztus képe mását. (13.)

Jn 13,34k; Jn 17,21; Ef 4,2-6; 1Jn 4,7-13;19-21

A II. Vatikáni Zsinat tanításából:

Isten jelenlétét általában azoknak a hívőknek testvéri szeretete teszi leginkább kézzelfoghatóvá, akik egy szívvel-lélekkel vállvetve munkálkodnak az evangéliumi hitért, és az egység tanúbizonyságát adják. (Gaudium et Spes 21)

Az emberi természet bennünk is roppant méltóságra emelkedett azzal, hogy Krisztus azt magára öltötte, anélkül, hogy megsemmisítette volna. Igen, Ő, az Isten Fia, valamiképpen minden emberrel egyesült, amikor testté lett. (22.)

Isten, mindnyájunk gondviselő Atyja, azt akarta, hogy az emberek egyetlen családot alkossanak, és testvérnek tekintsék egymást. ... Amikor az Úr Jézus azért imádkozik az Atyához, hogy "legyenek mindnyájan egy ..., amint mi egy vagyunk" (Jn 17,21-22), akkor

még nagyobb, eszünkkel föl nem érhető távlatokat nyit meg: egy bizonyos hasonlóságot sejtet egyfelől az isteni személyek egysége, másfelől az Isten gyermekeinek igazságban és szeretetben élt egysége között. Ez a hasonlóság rávilágít arra, hogy az ember, ez az egyetlen földi lény, akit Isten nem másik teremtmény miatt, hanem önmagáért akart, teljesen csak akkor találhat önmagára, ha őszintén ajándéku adja önmagát. (24.)

14. A testvériség a Ferences Világi Rendben: példa az emberi életre

A mai korban, amikor az emberi együttélés és együttműködés még keresztények és egyházi intézmények között is nehezebbé vált, a hívők társulásainak különös feladata, hogy az egy Úrban való egység és testvériség jelét felmutassak. Mindenkinek meg kell tanulnia, hogy ne ő legyen a mérce, akihez mindenki másnak igazodnia kell. A különböző egyéni adottságok helyet kell hogy kapjanak a közösségben, gazdagítva annak egészét és minden tagját is. Az egyház így válhat termékeny és láthatóvá sejtjeiben is. Szent Ferenc igyekezete, hogy minden emberrel testvérként éljen, odáig vitte őt, hogy mindenki kicsiny szolgálja akart lenni. Ez a példája szinte utolérhetetlen, de mégis követendő.

Szent Ferenc műveiből:

Ha az anya táplálja és szereti test szerinti fiát, milyen gondos szeretettel kell kinek-kinek szeretnie lélek szerinti testvérét. (2Reg 6,8)

Azok a testvérek, akik a többi testvérek vezetésére és szolgálatára vannak rendelve, lelkileg intsék és biztassák őket. ... Egymással pedig úgy bánjanak, ahogyan az Úr mondja: Amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük. És másutt: Amit nem akarsz, hogy más neked cselekedjék, azt másnak sohase cselekedjed. A miniszterek vagyis szolgák tartsák szüntelenül szemük előtt az Úr mondását: Nem azért jöttem, hogy nekem szolgáljanak, hanem hogy én szolgáljak. (1Reg 4,2.4-6)

Vigyázzanak azonban a testvérek, a miniszterek, vagyis szolgák éppúgy, mint a többiek, hogy másnak bűnén, vagy rossz voltán ne háborodjanak fel, se ne haragudjanak, mert az ördög azon mesterkedik, hogy egynek bűnével sok mást megrontson; ellenkezőleg, amennyire csak tehetik, lelkileg támogassák a hibázó testvért. Mert: "Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek."

Hasonlóképpen egyik testvér se törekedjék ebben semmiféle hatalomra, vagy uralomra, kiváltképpen a testvérek fölött. Mert miként az Úr mondja az evangéliumban: A népek fejedelmei uralkodnak rajtuk és nagyjai hatalmat gyakorolnak fölöttük, nem így lesz a testvérek között, hanem aki nagyobb akar lenni közöttük, az legyen az ő miniszterük és szolgájuk és aki nagyobb közöttük, legyen mint a kisebb. (1Reg 5,7-12)

A Ferences Világi Rend regulájából:

A Helyi Testvéri Közösséget hivatalosan kell megalapítani, amely az egész Rend alapsejtje lesz, és látható jele az egyháznak, amely szeretet-közösség. Ez a közösség legyen a tagok számára az egyházas érzület elmélyítésének és a ferences hivatás kibontakoztatásának kiváltságos helye, és legyen a világban való apostolkodásuk éltetője. (22.)

A Rendbe való belépés lépcsőfokai: ... egyébként kell, hogy nyomot hagyjon az egész testvéri közösség életmódján is. ... Azok a testvérek és nővérek, akik sajátos nehézségekkel küzdenek, testvéri párbeszédben tárgyalják meg ügyeiket a helyi közösség tanácsával. (23.)

Hogy a Rend tagjai között megerősödjék a közösség, a tanács rendszeresen szervezzen összejöveteleket és gyakori találkozásokat nemcsak a Világi Rend, hanem más ferences csoportok tagjaival is, főleg a fiatalokkal. Keresse a legmegfelelőbb eszközöket, hogy a tagok fejlesszék ferences és egyházi életüket, és egyre testvérőbb életet éljenek. (24.)

Mt 20,25-28; Lk 17,3k; ApCsel 2,42-47; Kol 3,12-16

A II. Vatikáni Zsinat tanításából:

Jellemezze a közös életet az állhatatosság az imában és a lelkiület egységében (vö. ApCsel 2,42) erősítse az evangéliumi tanítás, a szent liturgia és főleg az Eukharisztia, az ősegyház példája szerint, amelyben a sok hívő mind egy szív, egy lélek volt (vö. ApCsei 4,32). A szerzetesek, mint Krisztus tagjai, testvéries érintkezésükben előzzék meg egymást tiszteletadásukkal (vö. Rm 12,10) és hordozzák egymás terhét (vö. Gal 6,2). A szerzetesi közösség ugyanis, mint igazi jó család, amely az Úr nevében gyűlt össze, az Úr jelenlétének örvendhet (vö. Mt 18,20), miután Isten szeretete kiáradt szívünkbe a Szentlélek által (vö. Rm 5,5). A szeretet pedig a törvény tökéletes teljesítése (vö. Rm 13,10), a tökéletes kötelék (Kol 3,14), s ha él bennünk, tudjuk, hogy a halálból ámentünk az életbe (vö. 1Jn 3,14). Sőt, a testvérek közötti egység Krisztus majdani eljövetelét is szemmel láthatóvá teszi (vö. Jn 13,35; 17,21), és belőle nagy apostoli erő árad. (A szerzetesi élet korszerű megújításáról 15)

Krisztusban és az egyházban nincs egyenlőtlenség sem faji, sem nemzeti alapon, sem társadalmi helyzet vagy nemek dolgában, mivel "nincs többé zsidó és görög, rabszolga vagy szabad, férfi vagy nő, mert mindnyájan eggyé lettetek Krisztus Jézusban" (Gal 3,28; vö. Kol 3,11)

Így a különbözőségben tesznek valamennyien tanúbizonyságot Krisztus testének csodálatos egységéről. Hiszen éppen a kegyelmek, a szolgálatok, a tevékenység különböző fajtái fogják egybe Isten gyermekeit, mivel "mindezt egy és ugyanaz a Lélek műveli" (2Kor 22,11). (Lumen Gentium 32)

15. Testvérként minden emberrel közelivel és távolival

A világrészek még soha nem kerültek ennyire egymás közelébe. Szinte azonnal tudomást szerzünk róla, mi történik a bolygó túlsó felén. Kezdjük átérezni, hogy embertársunk nemcsak a szomszédunk, hanem a távol élő is. Tudatára ébredünk, hogy minden ember ugyanolyan értékes és ugyanolyan jogokat élvez. Növekszik felelősségünk az emberiség családja iránt. A keresztény számára ez nemcsak általános szolidaritás, hanem Krisztus példájának követése a testvériségben. Konkrét példákkal és napi eseményekkel mutassuk be, hogy a felebaráti szeretet mennyire megköveteli a szolidaritást minden emberrel. Ez jut kifejeződésre az általános emberi jogokban és azok védelmében. Számunkra mindezt magában foglalja Krisztus megváltó szeretete, amit a testvériség mélyít el bennünk.

Szent Ferenc műveiből:

Egymással pedig úgy bánjanak, ahogyan az Úr mondja: Amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük. És másutt: Amit nem akarsz, hogy más neked cselekedjék, azt másnak sohase cselekedjed. (1Reg 4,4-5)

Ha tehát valahol szóval rosszat mondó vagy cselekvő, vagy Istent káromló embert látunk vagy hallunk, mi jó szóval mondjunk áldást, cselekedjük a jót és dicsérvük Istent, aki áldott mindörökké (vö. Rm 12,21;1,25). (1Reg 17,19)

Figyelmeztetem, intem és buzdítom testvéreimet az Úr Jézus Krisztusban, hogy mikor a világban járnak, ne civódjanak, se szóharcot ne folytassanak, se másokat meg ne ítéljenek (vö. 2Tim 2,14); hanem legyenek szelídek, békességszerzők és szerények; kedvesek és alázatosak, s nyíltan szóljanak mindenkihez, ahogyan illik. (2Reg 3,10-11)

És szeressük felebarátainkat, mint önmagunkat (vö. Mt 22,39). Ha pedig valaki nem akarja őket úgy szeretni, mint önmagát, legalább ne okozzon nekik rosszat, hanem tegyen jót. (2LHív 26-27)

Legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is: ... felebarátainkat úgy szeressük, mint önmagunkat, erőnkhez képest iparkodjunk mindenkit szeretetedre gyullasztani, mások szerencsésén nem kevésbé örülni, mint a magunkén, szerencsétlenségükben pedig részvétellel lenni irántuk, és senkit meg nem bántani.

Miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek: és ha nem bocsátunk meg valamit egészen, add, Uram, hogy teljesen megbocsássunk; add, hogy az ellenséget igazán szeressük, s érettük nálad buzgón közbenjárjunk, senkinek rosszért rosszal ne fizessünk (vö. 1Tessz 5,15), s azon legyünk, hogy benned mindenkinek hasznára legyünk. (MKif 5,8)

A Ferences Világi Rend regulájából:

Mint az eljövendő világ tanúi, Hivatásukhoz hűségesen azon legyenek, hogy a szív tisztaságát megszerezzék, hogy így szabadon szerethessék Istent és testvéreiket. (12.)

A testvériség átérése örvendezőkké teszi őket, s képessé arra, hogy magukkal egyenlőnek tekintsenek minden embert, főleg a legkisebbeket, akik számára próbáljanak a Krisztus által megváltott teremtményekhez méltó életfeltételeket teremteni. (13.)

Hivatásuk arra szólítja fel őket, hogy minden jóakarató emberrel együttműködve egy testvéríbb és evangéliumibb világot építsenek, hogy eljőjjön Isten országa. Annak tudatában, hogy "aki Krisztust, a tökéletes embert követi, maga is egyre emberebbé válik", gyakorolják feladataikat hozzáértéssel és a keresztény szolgálat szellemében. (14.)

Mt 5,38-48; 25,35-37.40; Róm 12,10-21

A II. Vatikáni Zsinat tanításából:

Törekedjenek a katolikusok együttműködésre minden jóakarató emberrel mindannak előmozdítására, ami igaz, igazságos, szent és szeretetreméltó (vö. Fil 4,8). Folytassanak a jóakarató emberekkel párbeszédet, bölcsességgel és kiművelt emberséggel közeledjenek hozzájuk, és vizsgálják meg, miként lehetne az Evangélium szellemében tökéletesíteni a társadalmi és közintézményeket. Korunk jellegzetességei közül különösen említésre méltó a növekvő és többé el nem fojtható érzék az összes népek egybetartozása iránt. A világiak apostolkodásának feladata, hogy nagy gonddal fejlesszék tovább ezt az érzéket és nemesítsék meg: tegyék azt a testvériség őszinte vonzalmává. (Apostolicam actuositatem 14)

A szülőkre tartozik, hogy a családi körben már kiskoruktól fogva szoktassák rá gyermekeiket az Isten egyetemes emberszeretetének felismerésére. Fokozatosan tanítsák is meg őket, elsősorban példájukkal, hogy törődjenek felebarátaik anyagi és lelki szükségleteivel. (30.)

Az a sajátos küldetés, amelyet egyházának adott Krisztus nem politikai, gazdasági vagy társadalmi jellegű, mert vallási természetű célt tűzött ki eléje. ... Éppen emiatt az egyetemessége miatt lehet a legszorosabb összekötő kapocs a különböző csoportok és nemzetek között (Gaudium et Spes 42)

16. Az egyetemes testvériség

Mai világunk minden eddiginél jobban szenved attól, hogy a teremtéssel könnyelműen, önzően és felelőtlenül bánunk. A természeti erőforrások apadnak, a környezet egyre szennyezettebb minden szempontból. Ebben a helyzetben a világi ferencesek Szent Ferenc példájára úgy tekintsenek minden teremtményt, mint Isten ajándékát, az ő akarata szerint, a többi emberre és a jövőre való tekintettel őrizzék. Ne csak az állatvédők védőszentjének tekintsék tehát Szt. Ferencet, hanem kövessék az egyetemes testvériségben: úgy bánjanak mindennel, hogy abban Isten célja a teremtéssel feltáruljon, előre jelezve a beteljesülést az idők végén.

Szent Ferenc műveiből:

A szent engedelmesség megfékez minden testi és érzékies vágyat. Az engedelmes ember megfegyvelmezett testét kész alárendelni a lélek szolgálatának, alávetni testvére akaratának és a világ minden emberének, sőt nemcsak az embereknek, hanem a szelíd és vad állatoknak is, hogy azt tehessék vele, amit akarnak, már amennyire az Úr onnét felülről megengedi ezt nekik. (ErÜdv 14-18)

Áldott légy, Uram, s minden alkotásod, Legfőképpen urunk-bátyánk, a Nap, Aki a nappalt adja és aki reánk deríti a te világosságod. (NapH)

És ime, az összes teremtenyek, melyek az ég alatt találhatók, a maguk módján jobban szolgálják és ismerik Teremtőjüket és készségesebben engedelmeskednek neki, mint te. (Int 5,2)

Az Istennek, aki oly mérhetetlenül sokat állott ki értünk, oly sok jóval halmozott el bennünket és a jövőben is el fog halmozni, minden teremtmény, mely az égben és földön, a tengerben és az örvényekben van, dicséretet, dicsőséget, tiszteletet és áldást ad. Mert ő a mi erőnk és bátorságunk, aki egyedül jó, aki egyedül fölséges, egyedül mindenható és csodálatra méltó, dicsőséges és egyedül szent, dicséretre méltó és áldott a századoknak múlhatatlan századain át. Ámen. (2LHív 61-62)

2Cel 217:

Az a néhány nap, mely haláláig még hátra volt, himnuszok zengedezésével telt el. Forrón szeretett társait nem győzte eleget biztatni, hogy vele egyesülve dicsérjék Krisztust. Ő maga, már amennyire tőle telt, erre a zsoltárra gyűjtött rá: "Szavammal az Úrhoz kiáltok, szavammal az Úrhoz könyörgök...". A teremtményeket is Isten dicséretére szólította fel, és bizonyos versekkel, melyeket korábban költött, váltig biztatta őket, hogy szeressék Istent. Sőt, magát a halált is, mely pedig mindenki más előtt olyan félelmetes és gyűlöletes, dicséret zengésére biztatta, örömtől repesve mintegy eléje futott, és mint kedves vendégét hívogatta: "Csak jöjj, halál nővérem!"

A Ferences Világi Rend regulájából:

Tiszteljenek minden élő és élettelen teremtményt, mert azok "jelentést hordoznak a Fölséges Istenről". Azon legyenek, hogy a velük való visszaélés kísértését elkerülve eljussanak az egyetemes testvériség ferences felfogására. (18.)

Mint a tökéletes boldogság hírnökei, minden körülmények között azon fáradozzanak, hogy másoknak örömet és reménységet adjanak. A Feltámadt Krisztus adja meg nővérünknek, a halálnak igazi értelmét; mint a Feltámadott tagjai, derűs lélekkel várják az Atyával való végleges találkozást. (19.)

Mt 6,25-34; Rm 8,19-23; 1Kor 15,12-20; Jn 11,25-27; Jel 21,5-7

A II. Vatikáni Zsinat tanításából:

A hívők biztosak abban, hogy önmagában véve egészen megegyezik Isten szándékával az egyéni és közösségi tevékenység, vagyis az a hatalmas erőfeszítés, amelyet az emberiség a történelme folyamán életkörülményei javítására tesz. Az Isten képmására teremtett ember ugyanis azt a megbízatást kapta, hogy vesse uralma alá a földet annak minden gazdagságával együtt, kormányozza igazságosan és szentül a világot, és elismerve Istent a mindenség teremtőjének, hozzá vezesse vissza önmagát és az egész világot oly módon, hogy mialatt minden az ember uralma alá kerül, megdicsőüljön Isten neve az egész földön. (Gaudium et Spes 34)

Az ember sorsa a halállal szembesítve válik a legnagyobb rejtélyé. Az embert gyötri a fájdalom és a test fokozódó felbomlása, és még inkább a rettegés, hogy egyszer s mindenkorra szűnik meg majd a léte. ... Isten arra hívta és hívja az embert, hogy egész lényével kapcsolódjék őhozzá a romolhatatlan isteni élet közösségében. A győzelmet a feltámadó Krisztus vívta ki, halálával megszabadította az embert a haláltól. (18.)

Roger testvér:

Az egyház nem a kiváltságosak vagy hitbéli kiválasztottak számára fönntartott hely, hanem nyitva áll mindnyájunk előtt - e föld szegényei előtt. Persze bármilyen nyitott is az egyház, vannak azért határai, kirajzolódnak a Test körvonalai. Am mégis elveszíti jelentőségét, ha tagjai ugyanakkor nem testvérei valamennyi embernek, még a nem hívőknek is. (Források. Bécs, 1984. 114-115. o.)

17. Az evangéliumi szegénység értelme és ereje

Akit a szegénység elér, rendszerint menekül tőle. Mindenki szeretné, ha többet birtokolna, nagyobb hatalma lenne. Ez a törekvés annyira szétforgácsolta világunkat, hogy sok fiatal ki akar szállni a versenyből és a létbizonytalanság után vágyakozik. A gazdagság nem ad értelmet az életnek. Vajon pusztán a szegénység ad-e? Szent Ferenc a választ a szegény és megfeszített Krisztus követésében fedezte fel.

Jézus magára vette emberségünket. Bár gazdag volt, értünk szegénnyé lett, hogy mi gazdagok lehessünk általa. Földi életében kitüntetett figyelemmel fordult a szegények, a kitaszítottak, a betegek felé. A világi ferencesek Krisztust követve a szegénység útját is járják. Keresik a minél egyszerűbb életet, hogy nyitottak legyenek mások szükségleteire. (A további témák ennek részleteit tárgyalják.)

Szent Ferenc műveiből:

Valamennyi testvér iparkodjék követni a mi Urunk Jézus Krisztus alázatosságát és szegénységét. Vegyék fontolóra, hogy az égvilágon semmi másra nincsen szükségünk, mint amit az Apostol említ: Ha van eledelünk és ruházatunk, elégedjünk meg velük (vö. 1Tim 6,8). Örülniük kell tehát, ha alacsonysorsúak és megvetettek, szegények és félkegyelműek, betegek, leprások és útszéli kéregetők közt forgolódhatnak. Ha a szükség úgy hozza magával, menjenek alamizsnát gyűjteni. És ne szégyelljék magukat, hanem inkább gondoljanak arra, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus, a mindenható élő Isten Fia olyanná tette orcáját, mint az igen kemény kőszikla, és ő nem szégyellte magát. Szegénnyé és jövevénnyé lett és ő maga is, a Boldogságos Szűz is és tanítványai is alamizsnából éltek. ... Az alamizsna a szegények öröksége és járadéka, melyet a mi Urunk Jézus Krisztus szerzett számunkra. (1Reg 9,1-5.8)

Bár mindenkinél gazdagabb volt (2Kor 8,9), anyjával, a boldogságos Szűzzel együtt mégis a szegénységet akarta vállalni a világban. (2LHív 5)

Ha az Úristen tetszésének keresésében s az ő nyomdokának és szegénységének követésében bármilyen út célravezetőbbnek látszik előtted, az Úristen áldásával és az én engedelmessel válaszsd azt. (LLeó 3)

A Ferences Világi Rend regulájából:

Kövessék a szegény és keresztrefeszített Krisztust, tanúságot téve róla még a nehézségek és üldözések közepette is. (10.)

Krisztus az Atyában bízva maga és Édesanyja számára a szegény és alázatos életet választotta, ugyanakkor a teremtett világ iránt értékelő és tisztelő figyelmességet tanúsított. (11.)

Lk 4,18; Fil 2,6-8; 2Kor 8,9; Mt 5,3

A II. Vatikáni Zsinat tanításából:

Krisztus szegényen és üldözötten vitte végbe a megváltás művét; az egyházat is ugyanerre az útra szólítja hivatása, ami az, hogy az üdvösség gyümölcseit szétossza. Jézus Krisztus "mint Isten, szolgálai alakot öltött, kiüresítette magát" (Fil 2,6), és érettünk "noha gazdag volt, szegénnyé lett" (2Kor 8,9), Ugyanígy van az egyház is: jóllehet küldetésében rászorul emberi eszközökre, nem arra van alapítva, hogy földi dicsőséget keressen, hanem arra, hogy saját példájával is az alázatosságot és az önmegtágadást hirdesse. "Krisztust az Atya avégett küldte, hogy jó hirt vigyen a szegényeknek, gyógyítsa a megtört szívűeket" (Lk 4,18), "megkeresse és megmentse, ami elveszett" (Lk 19,10): hasonlóképpen az egyház is

szeretettel öleli át mindazokat, akiket az emberi gyengeség sújtott, sőt szegény és szenvedő alapítójának képmását ismert fel a szegényekben és a szenvedőkben. (Lumen Gentium 8)

Karl Rahner:

A keresztény aszkézis új formája, a "fogyasztói aszkézis" igen nehéz. Csak az képes erre az egész embert igénybevevő aszkézisre, aki nyitott marad Isten felé. Aki nyitva tartja lelkét az Isten által ígért jövőre, az tudja a mértéktelen mohóságot magában megfékezni, az lesz képes arra, hogy lemondjon a mértéktelen élvezésről, amely fegyelem híján tönkreteszi életét.

A korábbi aszketikus gyakorlatokkal ellentétben ma nem lehet "intézményesíteni" a magunkra vett mértékletesség tetteit, gyakorlatát. Mégsem maradhat pusztán elmélet vagy elvont parancs. Eseményképi, termékeny, konkrét formát kell öltetnie. Ez lehet jelentős feladat a "világi közösségek" számára, amelyek tagjai a világban élnek. Példaképpé kell válniuk, hogy megmutassák, hogyan lehet őszintén, természetesen, szelíden, mégis szigorúan "kezelni" önmagunkat. Ők mutathatják meg, hogyan lehet legyőzni a szív mélyén lappangó kétségbeesett halálfélelmet, amely a felébredő sóvárgó vágy forrása, s amely képtelenné teszi az embert arra, hogy igaz felelősséggel, mások javát önzetlenül szem előtt tartva tegyen valamit, vagy szótlán mosollyal vállalja a lemondásokat. (Hit, szeretet, remény. Egyházfórum, 1991. 361-362. o.)

18. Önkéntes szolidaritás a valóban szegényekkel

A szegénység ma már világméretű. Megoldásán ezért munkálkodnak nemzetközi szervezetek, intézmények, programok. A tömegméretű és átfogó segélyprogramok sok mindent megoldhatnak, sok mindent azonban nem, éppen a tömegméretből adódóan. A nagyszabású programok nem mentenek fel minket az alól, hogy egyénileg is szolidaritást vállaljunk a valóban szegényekkel. Ennek egyik módja az önkéntes szegénység. A világi ferenceseknek meg kell találniuk a maguk helyét a szegénység és gazdagság között, az evangéliumi szegénység kihívása alapján. Személyes kapcsolataik szintjén, testvériesen megosztva javaikat a rászorulókkal.

Szent Ferenc műveiből:

És akárki jön hozzájuk, barát vagy ellenség, útonálló vagy rabló, mindenkit szeretettel fogadjanak. Akárhol vannak és akárhol találkoznak, mindig lélek szerint szeretettel és zúgolódás nélkül lássák viszont és tiszteljék egymást. (1Reg 7,14-15)

Örülniük kell tehát, ha alacsonysorsúak és megvetettek, szegények és félkegyelműek, betegek, leprások és útszéli kéregetők közt forgolódhatnak. (1Reg 9,2)

Az Úr a következő módon mutatta meg nekem, Ferenc testvérnek, hogyan kezdjem el a bűnbánattartást: míg bűnökben éltem, nagyon keserű volt számomra a leprások látása. És maga az Úr vezérelt közéjük, és én irgalmasságot cselekedtem velük. És amikor eltávoztam tőlük, az, ami előbb keserű volt számomra, átváltozott testem és lelkem édességére. (Végr 1-3)

2Cel 8:

A szegények különös kedvelője volt, és a szerencsés kezdet már előre jelezte nála az elérendő tökéletességet. Ezért gyakran levetette ruháit, hogy a szegényeknek adja. Ahhoz azonban még nem volt elég ereje, hogy külsőleg is hasonlóná váljon hozzájuk, de szívében már versenyre kelt velük.

Midőn egy alkalommal zarándokként ment Rómába, a szegénység lángoló szerelmétől vezéreltetve levetette finom ruháit, s helyettük egy koldus gúnyját öltötte magára, azután a Szent Péter-templom előcsarnokában, mely csak úgy hemzsegett a koldusoktól, mosolygó képpel odatelepedett közéjük, és mintha csak egy lett volna közülük, nagy mohósággal enni kezdett velük.

A Ferences Világi Rend regulájából:

A világi ferencesek igaz lelkiülettel, ragaszkodás nélkül használják az ideigvaló dolgokat, amikor anyagi igényeiknek eleget tesznek, tudatában lévén, hogy az Evangélium szerint csak kezelői a rájuk bízott javaknak Isten gyermekei javára.

Így a nyolc boldogság szellemében, "vándorként és jövevényként" az atyai ház felé vezető Úton igyekezzenek megtisztítani szívüket minden birtoklási és uralkodási vágytól. (11.)

A testvériség átérzése örvendezőkké teszi őket, s képessé arra, hogy magukkal egyenlőnek tekintsenek minden embert, főleg a legkisebbeket, akik számára próbáljanak a Krisztus által megváltott teremtményekhez méltó életfeltételeket teremteni. (13.)

Lk 14.12-14: Jak 2,1-7; ApCsel 2,44-47

A II. Vatikáni Zsinat tanításából:

(Az egyház) különös megbecsülésben részesíti a könyörülő jóságot a szűkölködők és betegek iránt, továbbá a jótékonyság és a kölcsönös segítség műveit, amelyek az emberi ínség enyhítésére szolgálnak. A karitatív munka ma igazán elérhet és el is kell érnie minden emberi szükségletet. Bárhol is élnek olyanok, akik híjával vannak ételnek-italnak,

ruházatnak, lakásnak., gyógyszereknek, munkaalkalomnak, oktatásnak vagy nélkülözik az emberhez méltó élet feltételeit, akiket sorscsapások sújtanak vagy akik betegségben sínylődnek, számkivetést vagy börtönt szenvednek: a keresztény szeretet keresse és találja meg őket és odaadó gondoskodással enyhítse a bajt, segélyek folyósításával pedig könnyítsen helyzetükön. Ez a kötelesség egyaránt nehezedik a jómódúakra egyénileg és a gazdag népekre. (Apostolicam actuositatem 8)

Krisztus hívei készségesen és szívvel-lélekkel működjenek közre a nemzetközi rend felépítésében, őszintén tisztelve a szabadságjogokat és a testvéri barátságot. Dolgozzanak annál is inkább, mert a világ nagyobbik része még mindig akkora ínséget lát, hogy Krisztus a szegényekben szinte kiáltva sürgeti tanítványainál a szeretetet. Ne legyen többé az emberek botránya, hogy amíg néhány nemzet a javak özönében bővelkedik, és bizony polgárainak többségét a keresztény név ékesíti, addig mások az élethez szükséges javakat is nélkülözik, és éhínség, betegség meg mindenféle baj gyötri őket. A szegénység és a szeretet szelleme Krisztus egyházának dicsősége és tanúbizonysága (Apostolicam actuositatem 88)

19. A ferences szegénység

Szent Ferenc fiatalkorában olyan életet élt, amit aligha nevezhetünk szegénynek. Megvolt mindene, amire akkor a fiatalok vágytak. Csak a lovagi dicsőség hiányzott neki. Jellemében benne volt a nagylelkűség: barátait gyakran látta vendégül és lakomázott velük, de a koldusokkal is pazarló volt. Már megtérése előtt megismerte viszont a jólét ürességét, és értelmetlenségét. Nem csoda hát, hogy a szegény és megfeszített Krisztus olyan erővel tudta hívni őt. Példájának talán leginkább ez ad időszerűséget.

Az egyszerű és szerény életstílus, a "kicsinység" a világi ferencesek lelkiségének sajátos vonása, eltérően más lelki irányzatoktól. Nem önmagáért való dolog azonban. Mindenben Istent akarja megdicsőíteni, neki ad hálát és rá bíz mindent: s ez növeli bizalmát és örömét.

Szent Ferenc műveiből:

Boldog a szolga, aki minden jót az Úristennek ad vissza, mert aki visszatart magának valamit, Urának Istenének pénzét rejti el magába, és amiről azt hitte, hogy az övé, elvételik tőle. (Int 18,2)

Minden jót a fölséges és hatalmas Úristennek adjunk vissza, és ismerjük el, hogy minden jó az övé; neki adjunk hálát mindenért, akitől minden jó származik. (1Reg 17,17)

Mindig szeressék és őrizték meg úrnőnket, a szent szegénységet. (A Sienában készített végrendeletből)

2Cel 9:

- Ferenc mondotta szívében az Úr -, ha meg akarsz engem ismerni, a testi és hiábavaló dolgoktól fordulj a lelkiek felé, tanuld meg édesnek érezni a keserűt, és vesd meg magadat, mert akkor megfordul a dolgok rendje, és amit csak mondom neked, mind tetszeni fog.

És azonnal erős ösztönzést érzett magában, hogy az isteni parancsnak eleget tegyen, és azon melegében hozzálátott a dolog kipróbálásához.

Ferenc a világ összes szerencsétlenjei és nyomorékjai közt a leprásoktól irtózott legjobban. És íme, egy napon, mikor Assisi határában lovagolt, éppen egy leprás jött vele szembe. Bár nagy undort és félelmet érzett magában, mégis, nehogy a kapott parancs és a tett eskü megszegőjének tűnjék fel, rögtön leszállott lováról, és odalépett hozzá, hogy megcsókolja. Mikor azután a leprás alamizsnát kérőleg feléje nyújtotta kezét, nemcsak pénzt adott neki, hanem csókot is nyomott a kezére.

A Ferences Világi Rend regulájából:

Kövessék a szegény és keresztrefeszített Krisztust, tanúságot téve róla még a nehézségek és üldözések közepette is. (10.)

Krisztus az Atyában bízva maga és Édesanyja számára a szegény és alázatos életet választotta, ugyanakkor a teremtett világ iránt értékelő és tisztelő figyelmességet tanúsított.

A nyolc boldogság szellemében, "vándorként és jövevényként" az atyai ház felé vezető Úton igyekezzenek megtisztítani szívüket minden birtoklási és uralkodási vágytól. (11.)

Mt 19,16-22: Mt 19,29: Lk 12,33; 1Kor 4,7; Fil 3.8k;

A német egyházmegyék 1975-ös würzburgi szinódusának hitvallása:

A követésre vezető út mindig a szegénység és szabadság egy másik formájához vezet: a szeretet szegénységébe és szabadságába, amelyben. Jézus végül még a halálnak is "túljár az eszén", mivelhogy nem volt már semmije, amit az elvehetett volna tőle. Mindenkinek mindent

odaadott. A Krisztus-követés a mindenkihez küldetést érző szeretet szegénységére és szabadságára hív.

Ezzel újra csak a világunk szegényeivel és gyöngéivel vállalt szolidaritásra szólít. Egy egyházi közösségnek, amely Jézust követi, el kell tudnia fogadni, ha az "okosak és bölcsök" (1Kor 1,19-31) megvetik. Azt azonban - e követés miatt - nem engedheti meg magának, hogy a "szegények és kicsinyek" megvessék, azok, akiknek "nincs emberük" (vö. Jn 5,7). Ők ugyanis Jézus kedvezményezettjei, s így egyházának is kedvezményezettjei kell hogy legyenek. Tudniuk kell, hogy őket képviseljük. Ezért egyházunkban éppen azok a kezdeményezések jelentősek, amelyek megelőzik a veszélyt, hogy szociális rétegeinket tekintve elpolgáriasodott vallássá legyünk, hogy a szegénység és nincstelenség, a társadalmi kudarc és megvetés valódi szenvedése túlságosan idegen lesz a számunkra, sőt, hogy ezt a szenvedést is a jóléti társadalom szemével és mércéjével mérjük. Értelmiségi kétkedőinket végül is könnyebben túléljük, mint a szegények és kicsinyek szótlán kétkedését, s az egyház kudarcáról őrzött emlékeiket. Egy gazdag egyház megbecsülésével pedig hogyan akarjuk egyáltalán hitelesen és hatékonyan képviselni azt az ellenállást, amelyet Jézus üzenete jóléti társadalmunkkal szemben tanúsít? ("Unsere Hoffnung". Heftreihe Synodenbeschlüsse Nr.1B., Bonn, 1975.)

20. Élei a szegénység és minoritas eszményéből

Kevés embernek van belső békéje. Legtöbben irigykedve másokhoz mérik magukat, és mindig találnak maguknál kiválóbbat ami elkedvetleníti őket. Vagy felveszik velük a versenyt és harácsolók lesznek, vagy magukba zárkoznak és bizalmatlanságba húzódnak vissza. Az öregség és betegség még jobban elzárja egymástól az embereket. Maga a társadalom is tele van gépies mechanizmusokkal, melyek megfosztják az embert egyéniségétől. Hol marad az ember, akit Krisztus szabadságra szabadított meg?

A világi ferencesek tanulják és közösségben tapasztalják meg, hogy Isten elfogadja őket. Ne áhítozzanak elveszett álmok után, kerüljenek mindenfajta versengést. Az ember korlátainak elismerése mellett is lehet boldog. Szent Ferenc bizalma és ráhagyatkozása Istenre szegénységében is bőkezűvé teszi őt, hogy önmagát ossza szét másoknak.

Szent Ferenc műveiből:

Hogy Isten szolgájában megvan-e az Úr lelke, azt legbiztosabban erről lehet megismerni: ha Isten valami jót művel általa, teste, mely ellensége minden jónak, nem fuvalkodik fel, hanem ellenkezőleg, csak annál hitványabbnak tartja és minden más embernél kisebbnek érzi magát. (Int 12)

Boldog a szolga, ki az emberek magasztatása és dicsőítése közepett nem gondolja magát különbnek, mint amikor hitványnak, együgyűnek és megvetésre méltónak tartják. Mert az ember annyit ér, amennyit Isten szemében ér és semmivel sem többet. Jaj annak a szerzetesnek, akit mások magas polcra helyeztek és a maga jószántából nem akar onnét leszállni. De boldog az a szolga, akit nem a maga jószántából helyeztek magasba, és mindig arra vágyik, hogy mások tapossanak rajta. (Int 19)

És inkább örülnünk kell annak, ha különféle kísértésekbe esünk, és ha az örök élet elnyeréséért mindenféle testi-lelki kint és gyötrelmet szenvedünk ezen a világon. Ezért mindnyájan óvakodjunk, testvéreim, minden gögtől és hiú dicsekvéstől. És őrizzük meg magunkat evilág bölcsességétől és a test okosságától. Mert a test szelleme jobban töri magát a csengő szavak után, a cselekvéssel ellenben keveset gondol, s nem a lélek bensejében keresi a vallásosságot és szentséget, hanem beéri a csak külsőleg, emberi szemnek mutatkozó vallásossággal és szentséggel. Az ilyen emberekről mondja az Úr: Bizony mondom nektek, megkapták jutalmukat. (1Reg 17,8-13)

A Kisebb Testvérek Általános Konstitúciójából:

66. cikkely, 1. par: Hogy az Üdvözítő önküürítését hatékonyabban kövessék és ragyogóbban megmutassák, a testvérek a kicsinyek életét és állapotát valósítsák meg az emberek között, közöttük mindig, mint kisebbek tartózkodjanak; s ebben az állapotban tevékenységük az Isten Országának eljövételére irányuljon.

2. par: A testvéreknek mind közösségileg, mind egyénileg olyan életvitelük legyen, hogy senki se forduljon el tőlük, különösen azok ne, akik szociálisan és rendszerint lelkileg is el vannak hanyagolva.

A Ferences Világi Rend regulájából:

Az Atya minden emberben Fia vonásait látja, aki elsőszülött a sok testvér között. Ugyanígy a világi ferencesek alázatos szívvel és emberségesen fogadjanak minden embert, mint az Úr ajándékát és Krisztus képe mását. (13.)

Mt 20,25-28; 18,1-5; 11,25k; 1Kor 1,26-29; 2Kor 12,9k; Jak 1,9k

A II. Vatikáni Zsinat tanításából:

"A nekünk ajándékozott Szentlélekkel kiáradt szívünkbe az Isten szeretete" (Róm 5,5): ez a szeretet teszi képessé a világi hívőket, hogy életük a nyolc boldogság szellemét tükrözze. A szegény Jézust követik, ezért a mulékony javak hiánya nem keseríti el, bősége pedig nem teszi elbizakodottá őket; az alázatos Krisztust utánozva nem törtetnek hiú dicsőség után (vö. Gal 5,26), hanem azon vannak, hogy inkább Istennek tessenek, mint az embereknek: mindenkor készek rá, hogy Krisztusért mindenüket elhagyják (vö. Lk 14,26), vagy üldözést szenvedjenek az igazságért (vö. Mt 5,10), emlékezetükben tartva az Úr szavát: "Aki követni akar, tagadja meg magát, vegye vállára keresztjét és kövessen" (Mt 16,42). Ápolják a keresztény barátságot nehéz helyzetekben pedig segítsenek egymáson. (Apostolicam actuositatem, 4)

Az Úr Lelkének vezetésével ő kente fel a Megváltót, és küldte el, hogy hirdesse a szegényeknek az Evangéliumot a papok, nemkülönben a püspökök is, kerüljenek mindent, ami a szegényeket bármi módon elidegeníthetné tőlük. Még jobban, mint Krisztus világi tanítványai, kerüljék mindenben a hiúságnak a látszatát is. Lakásukat úgy rendezzék be hogy oda senki se féljen lépni, és még a szegény ember se érezze magát feszélyezve benne. (Presbyterorum ordinis, 17)

21. A világban

Gyakran úgy tűnhet, hogy a minket körülvevő világ kevéssé jó: a békétlenség, zsarnokoskodás, bűnözés mindent elborít. A kereszténynek azonban nemcsak ebből a negatív szemszögből kell néznie a világot. Ez a világ Isten teremtménye és ajándéka is. Isten szereti, Krisztus megváltotta és az Úr lelke tölti be. Ebben a "jó" világban élni azt jelenti a keresztény számára, hogy a gonosznak a maga helyén a világban ellenáll és hozzájárul egy lakhatóbb világ építéséhez.

Szent Ferenc így tanítja néznünk a világot. A világi ferencesek nagy feladata, hogy a szekularizálódott világ közepett ismét felismerjék az Istentől eredő értelmet, és mindent és mindenkit belőle kiindulva szemléljenek. Így lesznek a föld sója és a világ világossága.

Szent Ferenc műveiből:

A tőlem telhető legnagyobb tisztelettel kérlek tehát benneteket, hogy e világ gondjai és aggodalmi miatt, melyek körülvesznek benneteket, meg ne feledkezzetek az Úrról és le ne térjetekek parancsainak ösvényéről (vö. Zs 118,21). Mert mindazok, akik elfeledkeznek róla és eltérnek parancsaitól, átkozottak, és az ilyeneket ő is feledésnek adja (Ez 33,13). (LNVeZ 3)

Intem és figyelmeztetem őket, hogy ne nézzék le és ne ítéljék el azokat az embereket, akiket lágy és színes ruhákba öltözködve látnak, se azokat, akik finom ételekkel és italokkal élnek, hanem inkább ki-ki magát ítélje meg és vesse meg. (2Reg 2,17)

Figyelmeztetem, intem és buzdítom testvéreimet az Úr Jézus Krisztusban, hogy, mikor a világban járnak, ne civódjanak, se szóharcot ne folytassanak, se másokat meg ne ítéljenek (vö. 2Tim 2,14); hanem legyenek szelídek, békességszerzők és szerények; kedvesek és alázatosak, s nyíltan szóljanak mindenkinek, ahogyan illik. És ne lovagoljanak, csak ha nyilvánvaló szükség, vagy betegség kényszeríti őket. Ha valamilyen házba bemennek, először ezt mondják: Békesség e háznak (vö. Lk 10,5). És a szent Evangélium szerint minden ételből ehetnek, amit eléjük tesznek (vö. Lk 10,8). (2Reg 3,10-14)

A testvéreket pedig intem és buzdítom az Úr Jézus Krisztusban, hogy óvakodjanak minden felfuvalkodottságtól, hiú dicsekvéstől, irigységtől, fősvénységtől, e világ gondjától és aggodásától, megszólástól és zúgolódástól (vö. Lk 12,15; vö. Mt 13,22). (2Reg 10,7)

A Ferences Világi Rend regulájából:

Hivatásuk arra szólítja fel őket, hogy minden jóakarató emberrel együttműködve egy testvérjobb és evangéliumibb világot építsenek, hogy eljőjjön Isten országa. Annak tudatában, hogy "aki Krisztust, a tökéletes embert követi, maga is egyre emberebbé válik", gyakorolják feladataikat hozzáértéssel és a keresztény szolgálat szellemében. (14.)

Mt 5,13-16; 10,16-20; Jn 3,16; 17,13-20; IPét 2,12-17

A II. Vatikáni Zsinat tanításából:

(A zsinat) az emberek világát veszi szemügyre, az emberek nagy családját és azt a való életet mindenestől, amelyben az ember él; a világot vizsgálja, az emberiség történetének színpadát, ahol minden az ember szorgalmáról, kudarcairól és sikereiről beszél. Arra a világra tekint, amelyet a keresztények hite szerint szeretetből alkotott és tart fenn a Teremtő. Világunk a bűn szolgátságába süllyedt ugyan, de onnan, a Gonosz hatalmát megtörve, kiszabadította a keresztre feszített és feltámadt Krisztus, hogy Isten terve szerint átalakuljon és elérje teljességét. (Gaudium et Spes 2)

A hívők ismerjék fel a teremtett világ természetét, értékét és rendeltetését, ami Isten dicsérete, s éppen világi tevékenységükkel is segítsék egymást a szentebb életre. Így járja át a világot Krisztus szelleme, a világ pedig jobban eléri a célját, igazságosságban, szeretetben és békében. Ez olyan feladat, amely mindenkire vár, de főleg a világiakra. Krisztus kegyelme

bensőleg magasabb rendbe emeli a világi szakterületeken való illetékességüket és tevékenységüket. Ezáltal nagyon hasznosan fognak közreműködni abban, hogy az emberi munka, a technika, a kultúra és a civilizáció a Teremtő tervei szerint és Igéjének tanítása nyomán bontakoztassa ki a teremtett értékeket minden ember hasznára, vagyis legyen a javak szétosztása megfelelőbb, és a teremtmények a maguk természete szerint segítsék emberi és keresztény szabadságban az egyetemes haladást. Így fogja egyre jobban megvilágosítani Krisztus az egész emberiséget éppen az egyház tagjain át a maga áldott világosságával. (Lumen Gentium 36)

Christifideles Laici 15.:

A világi hívő világi jellege tehát nem kizárólagosan szociológiai értelemben határozandó meg, hanem inkább teológiai értelemben. A világi jelleget Isten teremtő és megváltó tettének fénye mellett kell megérteni. Isten a világot a férfiaknak és nőknek átadta, hogy a teremtés munkájában részt vegyenek, a bűn befolyásától a teremtést megszabadítsák, és magukat a házasságban és a családban vagy a házasságról való lemondásban megszenteljék, foglalkozásuk és társadalmi tevékenységük által.

22. Hűségesen dolgozni

Az emberi munka világszerte jelentkező problémáival a keresztényeknek az Evangéliumból kiindulva kell szembenézniük. A technika megkönnyíti a munkát, de azzal a veszéllyel jár, hogy elfelejtődik a munkás. A gazdasági problémák éppúgy leküzdhetetlennek látszanak, mint a munkanélküliség. Mégis vannak olyanok, akik számára a munka több, mint szükséges rossz. Ahol sikerül minden munka értelmét ismét érvényre juttatni, ahol nem vonakodnak Jézus üzenetét a munka világába is bevinni, ott másként kezdenek beszélni a világról, az emberről, a társadalomról és magáról a dolgozó emberről is. Ebben a világban a világi ferencesek vissza kell hogy adják a munka igazi értelmét: részesedés Isten teremtő hatalmából; a többi ember szolgálata; és saját, teremtő képességeink kibontakoztatása. A közösség segítsen hozzá, hogy ezeket megtapasztalják.

Szent Ferenc műveiből:

Minden testvér igyekezzék verejtékes munkával tenni a jót, mert írva van: Mindig tégy valami jót, hogy az ördög elfoglalva találjon. És ismét: A tétlenség a lélek ellensége. Ezért szükséges, hogy Isten szolgálói szüntelenül el legyenek foglalva imádsággal vagy más jó cselekedettel. (1Reg 7,10-12)

Azok a testvérek, akiknek az Úr megadta a munka kegyelmét, dolgozzanak hűségesen és odaadással, úgy hogy távol tartva a lélek ellenségét, a henyélést, ne oltsák ki magukban a szent imádság és áhítat szellemét, amit minden más földi dolognak csak szolgálnia szabad. Munkájuk ellenértékeként fogadják el, ami szükséges a maguk és testvéreik ellátására, dénárok és pénz kivételével, és ezt alázatosan tegyék, ahogy Isten szolgálóihoz és a szent szegénység követőihez illik. (2Reg 5)

És én két kezemmel dolgoztam és akarok tovább dolgozni. És határozottan kívánom, hogy a többi testvér is dolgozzon, ahogy a tisztesség megkívánja. Akik nem tudnak dolgozni, tanuljanak meg; nem kapzsiságból, nem a munkabér megszerzéséért, hanem a példaadás kedvéért és a henyélés elkerülése végett. És ha munkánkért nem adnák meg a bért, akkor járuljunk az Úr asztalához, vagyis ajtóról-ajtóra járva kéregessünk alamizsnát. (Végr 20-22)

A Ferences Világi Rend regulájából:

Jézus megváltó engedelmisségével egységben, aki akaratát Atyja kezébe helyezte, hűségesen töltsék be állapotuknak megfelelő kötelességeiket az élet különböző körülményei között. Kövessék a szegény és keresztrefeszített Krisztust, tanúságot téve róla még a nehézségek és üldözések közepette is. (10.)

Úgy értékeljék a munkát, mint ajándékot és mint eszközt, mely által részt vehetnek a teremtésben, a megváltásban és az emberi közösség szolgálatában. (16.)

Lk 17,7-10; 10,7; 1Tessz 4,11k; ApCsel 20,34k; 2Tessz 3,6-13

A II. Vatikáni Zsinat tanításából:

Ezen a területen lehet apostola a világi keresztény a hozzá hasonló világinak. Itt egészíti ki az élet tanúbizonyosságát a szó tanúskodásával. Itt, munkájának, hivatásának, tanulmányainak, lakóhelyének, szabad idejének vagy társadalmi életének a színhelyén a világi hívő tudja jobban megsegíteni testvéreit.

Az egyház apostoli küldetését a földön leginkább azáltal töltik be a világi keresztények, hogy életüket teljes összhangba hozzák hitükkel: ez a világ világosságává teszi őket. Fontos azonban az is, hogy minden dologban becsületesekek legyenek. Ezzel mindenkit megnyernek eleinte az igaz és a jó szeretetének, végül pedig Krisztusnak és az egyháznak. Szükséges, hogy meglegyen bennük a testvéri szeretet: osztozva embertestvéreik életkörülményeiben,

fáradalmaiban, szenvedéseiben és törekvéseiben, észrevétlenül készítik elő a szíveket az üdvösségszerző kegyelem működésére. Végül, tegyen teljesen tudatos bennük társadalomépítő szerepük, vagyis iparkodjanak, hogy keresztény nagylelkűséggel végezzék teendőiket a családban, a társadalomban, hivatásuk területén. Magatartásuk így lassanként általánossá lesz abban a környezetben, ahol élnek és dolgoznak.

Christifideles Laici 43.:

Az átalakulások közepette, amelyek ma a gazdaságban és a munka területén végbemennek a világi hívők elsősorban a leg súlyosabb kérdések megoldására törekedjenek, mint amilyen például a növekvő munkanélküliség. Segítsenek felülkerekedni az igazságtalanságok sokaságán, amelyek a rossz munkaszervezésből származnak. Törekedjenek arra, hogy a munkahely a személyek közösségének helyévé váljon; a személyt a maga egyéniségét és a részvétel jogát illetően tisztelet övezze, hogy a szolidaritás új formái jelenjenek meg a közös munkát végzők között.

Ezért a világi hívők munkájukat foglalkozásbeli hozzáértéssel, emberi tisztességgel, keresztény szellemben végezzék, s úgy tekintsék, mint a saját megszentelődésükhöz vezető utat.

23. Házasság, család, nőtlenség

Most, amikor a házasság és a család válságba sodródott, most jövünk igazán rá, milyen nagy a jelentősége a felnövekvő gyermek és az egész társadalom számára. Megindult a törekvés, hogy a társadalomban és az egyházban visszaadjuk a családnak az őt megillető helyet és értéket. A Világi ferencesek közössége nagy szerepet játszhat abban, hogy családostok és nőtlenek is összhangban fáradozzanak a család építésén. Sok idős világi ferences hittel mond igent egyedüllétére, mások önként vállalják a nőtlenséget. A közösségben minden életállapot megtalálhatja értékét és lelki kiteljesedését.

Szent Ferenc műveiből:

És bárhol tartózkodnak, vagy találkoznak a testvérek, mutassák meg, hogy egy csatádból valók. És egyik a másiknak bizalommal tárja fel baját, mert, ha az anya táplálja és szereti test szerinti fiát, milyen gondos szeretettel kell kinek-kinek szeretnie lélek szerinti testvérét. (2Reg 6,7-8)

2Cel 91:

Egyszer két testvér édesanyja járult a szent elé, és teljes bizalommal alamizsnát kért tőle. A szent Atyának megesett rajta a szíve, s ezért ezzel a kérdéssel fordult helyetteséhez, Catani Péterhez: "Tudunk-e valami alamizsnát adni anyáknak?" Az volt ugyanis a szokása, hogy az egyes testvérek anyját a maga és az összes testvérek anyjának szólította. Péter testvér a kérdésre így válaszolt: "De van egy újszövetségünk, amiből breviárium hiányában a matutinum olvassmányait olvassuk." Erre Boldog Ferenc ezt mondta: "Add oda az újszövetséget anyáknak, hogy árán fedezni tudja szükségleteit; hiszen a könyv szövege ugyanis arra int bennünket, hogy ne szűnjünk meg segíteni a szegényeket. Meg vagyok róla győződve, hogy az ilyen ajándék kedvesebb Isten szemében, mint az olvasás."

A Ferences Világi Rend regulájából:

Családjukban a békesség, a hűség és az élet tiszteletének Ferences szelleme szerint éljenek arra törekedve, hogy mindezekben a Krisztusban már megújult világ jele legyenek. Különösen a hitvesek, akik a házasság szentségének kegyelmeiből élnek, tegyenek tanúságot a világban Krisztusnak egyháza iránti szeretetéről. Minden gyermekük egyéni hivatására figyelve, nyitottan egyszerű keresztény nevelés által, örvendezve járják végig velük együtt az emberi és lelki fejlődésük útjait. (17.)

Mt 19,3-12; Ef 5,21-6,4; Kol 3,18-25; 1Kor 7

A II. Vatikáni Zsinat tanításából:

Nagyon értékes a külön szentség által megszentelt életállapot: a házasság és családi élet. A világiak apostolságának ez kiváló gyakorlóiskolája, mert a keresztény vallás itt járja át és alakítja egyre jobban az egész életet. A házastársaknak a családban sajátos hivatásuk van: egymás előtt és gyermekeik előtt legyenek tanúi a hitnek és Krisztus szeretetének. A keresztény család hangosan hirdeti az Isten országának máris ható erőit, de a boldog élet reményét is. Példájával és tanúságtételével tehát vádlón bizonyítja rá a világra a bűnt, és megvilágosítja azokat, akik keresik az igazságot. (Lumen Gentium 35)

Hasonló jó példát adnak noha más módon az özvegyek és azok, akik nem lépnek házasságra; az egyházban ők is nagy mértékben gyarapíthatják az életszentséget és az apostoli buzgóságot. (Lumen Gentium 41)

Az egyes személy sorsa, valamint az emberi társadalom és ezen belül a keresztény társadalom jóléte is, erősen függ a házastársi és a családi közösség kedvező helyzetétől. Ezért mindazokkal együtt, akik ezt a közösséget nagyra értékelik, a keresztények is szívből

örülnek azoknak az ösztönzéseknek, amelyek növelik az emberekben e szeretetközösség megbecsülését és tiszteletét, örülnek mindannak, ami segíti a házastársakat és a szülőket nagyszerű hivatásukban. (Gaudium et Spes 47., ld. még 48-52)

Familiaris Consortio II. rész, IV. fejezet, A,B,C pont:

A keresztény család, amely részesedik az egyház életében és küldetésében s vallásos hittel hallgatja Isten igéjét és azt szilárd bátorsággal hirdeti, azáltal végzi prófétai feladatát, hogy befogadja és hirdeti Isten igéjét: így napról napra egyre inkább hívő és evangelizáló közösséggé válik.

Az egyházba, e papi népbe a keresztény család is beépül, mégpedig a házasság szentsége által, amely életét megalapozza és táplálja: az Úr Jézus élteti szüntelenül és indítja-kötelezi arra, hogy párbeszédben álljon Istennel a szentségi életben, élete feláldozásában és az imádságban. Ez az a papi feladat, amelyet a keresztény család gyakorolhat és kell is gyakorolnia. Arra hivatott, hogy megszentelődjék és megszentelje az egyházi közösséget és a világot is.

A keresztény családot a Lélek új törvénye és a királyi néppel az egyházzal való közössége élteti és irányítja, s arra rendeli, hogy szolgálatát Isten és a felebarát iránti szeretetben gyakorolja. Amint Krisztus királyi hatalmával él, amikor az emberek szolgálatára szenteli magát, ugyanúgy a keresztény ember is akkor nyeri el az Urának királyi méltóságában való részesedést, amikor az ő embereknek szolgáló lelkületét és cselekedeteit sajátítja el.

24. Szolgálni a békét

A világunkra leselkedő veszélyek közepett nem tehetjük meg, hogy a békéről nem beszélünk, mégis sokszor ellentmondásos, ahogy azt tesszük. Van tennivalónk egyénileg is, az embertársainkkal és Istennel való megbékélés terén, de közösen is, a társadalmi bajok orvoslásában. Szent Ferenc és a ferences szentek sokszor álltak a megbékélés szolgálatában. Így a világi ferenceseknek sem szabad belenyugodniuk maguk körül a viszály és széthúzás semmilyen formájába sem.

Szent Ferenc műveiből:

Az Úr nyilatkoztatta ki nekem, hogy ezt a köszöntést használjuk: Az Úr adjon neked békességet! (Végr 23)

Boldogok a békességszerzők, mert Isten fiainak hívatnak (Mt 5,9). Igazán békességszerzők azok, akik a mi Urunk Jézus Krisztus szerelméért e világ minden szenvedése közepett is megőrzik lelküknek és testüknek békéjét. (Int 15)

Ha tehát valahol szóval rosszat mondó vagy cselekvő, vagy Istent káromló embert látunk vagy hallunk, mi jó szóval mondjunk áldást, cselekedjük a jót és dicsérjük Istent, aki áldott mindörökké (vö. Rm 12,21; 1,25). (2Reg 17,19)

1Cel 29:

Abban az időben egy újabb jóember csatlakozásával elérték a nyolcas számot. Szent Ferenc ekkor maga elé gyűjtötte valamennyiüket, és miután sokat beszélt nekik Isten országáról, a világ megvetéséről, a saját akarát megtagadásáról és a test igába fogásáról, kettesével szétküldötte őket a világ négy tája felé. "Menjetek, kedveseim mondta nekik ketten-ketten a világ különböző tájai felé, és hirdessétek az embereknek a békét és a bűnbánat evangéliumát a bűnök bocsánatára."

A Ferences Világi Rend regulájából:

Családjukban a békesség, a hűség és az élet tiszteletének ferences szelleme szerint éljenek arra törekedve, hogy mindezekben a Krisztusban már megújult világ jele legyenek. (17.)

Mint a béke hordozói, érezzék kötelességüknek azt újra meg újra megteremteni. Keressék párbeszédben az egység és a testvéri egyetértés útjait, bízva az emberben élő isteni mag jelenlétében, valamint a szeretet és a megbocsátás átalakító hatalmában. (19.)

Mt 5,9; 7,1-5; Lk 10,5k; Jn 14,27; 20,19-21; Fil 2,1-4; 1Pét 3,8-12

A II. Vatikáni Zsinat tanításából:

A keresztény szeretet igazán kiterjed mindenkire, származásra, társadalmi helyzetre és vallásra való tekintet nélkül: nem számít haszonra és hállára. (Az egyház) a békét keresőknek testvéri párbeszédben kíván felelni, hogy az Evangélium fényét és békéjét nyújtsa nekik. (A missziókról 12)

A béke nem egyszerűen az, hogy nincsen háború. Nem merőben az ellentétes erők paszta egyensúlyának állapota. Nem valósíthatja meg önkényuralom. A békét helyesen és szabatosan "az igazság művének" kell mondanunk (Iz 32,7). Annak a rendnek a gyümölcse, amelyet a társadalom számára alapítója, az Isten gondolt el, és a mint tökéletesebb igazságosságra szomjazó embereknek kell megvalósítaniuk. (Gaudium et Spes 78., ld. az egész V. fejezet)

Christifideles Laici 42.:

A szolidaritáson alapuló politikai tevékenység gyümölcse a béke, amelyre mindenki vágyik, de amely még nem érett be. A világi hívők nem lehetnek közönyösek, idegenek vagy lusták mindazzal kapcsolatban, ami a békét tagadja vagy veszélyezteti. (...) Kötelesek vállalni a

feladatot, hogy a békesség megteremtőivé váljanak, mind a szív megtérése révén, mind az igazság, a szabadság, az igazságosság, a szeretet érdekében végzett munkásság révén, mert ez utóbbiak a béke elidegeníthetetlen alapjai.

A világi hívők működjenek együtt mindazokkal, akik a békét őszintén keresik, használják fel az erre rendelt közösségeket, nemzeti és nemzetközi intézményeket. Segítsék azt az elmélyült nevelői munkát, melynek célja, hogy gyökereiben kiirtsa az önzés, gyűlölet, bosszú, ellenségeskedés jelenleg uralkodó "kultúráját" és minden szinten elősegítse a szolidaritás kultúrájának növekedését. Ez a szolidaritás ugyanis a béke és a fejlődés útja.